STRIPSCHRIFT

nr 53-54 verschijnt tweemaandelijks *prijs 3,75/65 bfr.*

herdruk eerste
BAARD & KALE [1938]

ALEX
herleefde historie

filmster SNOOPY

KUIFJE
en het Zwarte Goud

PEP in 't nieuw(s)

©Casterman

DRAJIS HEEFT ALTIJD IETS BIJZONDERS

OOK NU WEER

MARVEL Comics

HONDERDEN TITELS IN VOORRAAD

90 ct P.ST.

NATUURLIJK OOK :

- Vampirella
- Falatoff
- Spruit
- Charlie
- Eerie
- Scorchy
- Creepy
- Graphic Story World
- Comic Media
- Witzend
- Underground Comics

EN VERDER.....

- Alle Nieuwe Stripverhalen
- 2e Hands strips
- Antieke Strips
- Enzovoort enzovoort

Dit ALLES en nog véél MEERvind je uiteraard bij

DRAJIS grammofoonplaten stripverhalen

LUSTHOFSTRAAT 74 ROTTERDAM - KRALINGEN

Afd Stripverhalen : 010-118947
Afd Grammofoonplaten: 010-128392

LET OP !!!!!
voortaan op maandag gesloten

mei/juni 1973, nr. 53/54

STRIPSCHRIFT

Uitgegeven door NV VGI voor

HET STRIPSCHAP

Nederlands centrum voor belangstellenden in strips, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 30 september 1968.
Doel: de waardering bevorderen voor strips in het algemeen en Nederlandse strips in het bijzonder.

Redaktie: Kees de Bree, Rob van Eijck, Sandra Griffioen, Frans Netscher
Henk Siebels, Martin Wassington
Nieuwsredaktie:
Kees de Bree, Martin Wassington
Vormgeving:
Sandra Griffioen
Adressen

Redaktie/Advertentie-exploitatie:
de Bruyn Kopsstraat 10, Rijswijk ZH,
telefoon 070-908780 tst 12
Nieuwsredaktie:
Kees de Bree, Kinkerstraat 59''', Amsterdam

Vaste medewerkers:
Hans van den Boom, Irene de Groot, Ger de Knegt, Wim Noordhoek

Aan dit nummer werkten verder mee:
Har Brok, Jan Kelder, Anneke Kern, Martin Lodewijk, Hans Matla

Stripschrift is verkrijgbaar:
- via een abonnement à f. 20,80 incl. btw; giro 226312 tnv Stripschrift, de Bruyn Kopsstraat 10, Rijswijk ZH
- via een lidmaatschap/abonnement à f. 27,16 incl. btw; giro 1513000 tnv de penningmeester van Het Stripschrift te Amsterdam
- in de losse verkoop f. 3,75

Distributeur pour la France:
Falatoff

Dans Stripschrift 53/54 vous trouverez une réédition (26 pages) de la première histoire de Tif et Tondu, parue dans Spirou-album en 1938. Cette réédition est accompagnée d'une étude sur Dineur (le créateur) et Willy Maltaite (Will), qui a repris les personnages en 1949. A part ça un article sur Alix (de Jacques Martin), quelques notes au sujet de 'Tintin au pays de l'or noir', des nouvelles concernant le dessin animé 'Snoopy', et un article approfondi sur les rénovations chez l'hebdo 'PEP'.

Summary

Stripschrift's may/june-issue brings you a unique reprint of the very first story of 'Beard and bald-headed one', 'The adventures of the bald-headed one', dating from 1938. With this reprint goes an article about the creator of this comicstrip Fernand Dineur and Willy Maltaite (Will) who draws this comic now. Furthermore there is an article about Alex (created by Jacques Martin), about 'Kuifje and the black gold', about the renewal of the Dutch comic-magazine 'Pep'.

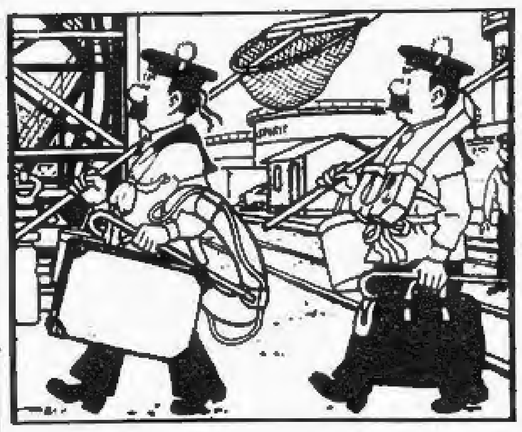

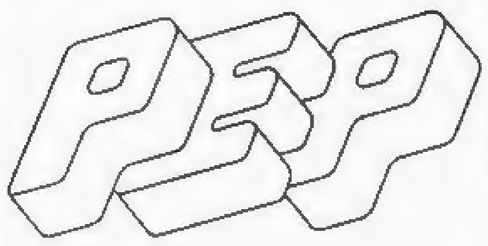

INHOUD

4 Alex, de jonge Galliër, beleeft zijn avonturen in de tijd van Caesar en diens beroemde veldtochten. Hoe nauwkeurig Jacques Martin deze tijd in beeld en schrift naar voren weet te brengen, vertelt Rob van Eijck in zijn verhaal 'Alex, herleefde historie'.

9 Brieven van lezers

11 Ruiladvertenties (uitsluitend) voor de verzamelaars

12 In 'Nader tot Kuifje' belicht Har Brok de verschillen tussen de originele en hertekende versie van 'Kuifje en het Zwarte Goud'.

15 Er zijn wat voor en tegens aan AVRO's stripkwis, die inmiddels zijn (voorlopig) laatste uitzending op de televisie beleefde. Rob van Eijck heeft zijn tegens en Jan Kelder, producer van de kwis, is natuurlijk voor.

17 Bestuursmededelingen, inklusief een verslag van de zeer geslaagde Vijfde Dag van het Beeldverhaal Strip '73.

18 Het striptijdschrift PEP gaat vernieuwen, niet alleen uiterlijk maar ook kwa inhoud. Jan de Rooij vertelt over de toekomstplannen.

20 Snoopy speelt de hoofdrol in een lange tekenfilm die inmiddels ongemerkt van start is gegaan in Den Haag, maar binnenkort met hopelijk wat meer belangstelling in Amsterdam gaat draaien. Kees de Bree vertelt hoe Snoopy het als filmster doet.

21 Eindelijk verscheen dan het reeds van te voren veel besproken boek 'Schijnhelden en Nepschurken' van Rudolf Geel en R. H. Fuchs. Klaus Beekman heeft er zo z'n bedenkingen over.

22 Nieuws en wetenswaardigheden, voor u verzameld en opgetekend door Kees de Bree en Martin Wassington.

26 Anneke Kern en Martin Lodewijk schrijven over de bekende stripfiguren Baard en Kale

31 Daarbij een herdruk van het allereerste verhaal van Baard en Kale 'De Avonturen van de Kale' zoals dat in 1938 verscheen.

ALEX, HERLEEFDE HISTORIE

door Rob van Eijck

In het jaar 53 voor Chr. valt een Romeins leger onder bevel van generaal Flavius Marsalla na heftig verzet van de Parthen de stad Korsabad binnen. De bevolking wordt uitgemoord, maar een jonge slaaf overleeft het bloedbad.
Hij verwondt per ongeluk de Romeinse generaal en ontsnapt ternauwernood aan de vuurdood, waartoe de Romeinen hem veroordeeld hadden.
Zo begon op 16 september 1948 in het weekblad Kuifje het eerste avontuur van Alex, de jonge Galliër, die zich in zijn verdere loopbaan echter volledig Romein schijnt te voelen en zich dan ook geheel en al inzet voor 'de Romeinse zaak'.
Hoe is Alex ontstaan? Hij is voortgekomen uit de grote liefde die Jacques Martin koestert voor de Klassieke Oudheid, en diens vurige wens, in 1948, om voor het weekblad Kuifje te mogen werken.

DEKORBOUWER

Jacques Martin had toen hij met Alex begon, al zijn sporen verdiend op stripgebied. Na in Frankrijk, zijn geboorteland, zijn opleiding tot ingenieur voltooid te hebben, was hij korte tijd werkzaam in een vliegtuigfabriek. Maar omdat hij weinig zin had zijn verdere leven achter een bureau door te brengen, liet hij deze baan in de steek en wijdde hij zich aan de dekorbouw. Iedereen verklaarde hem natuurlijk voor gek, omdat hij een goedbetaalde funktie met vooruitzichten op een mooie karrière in de steek liet om zich in het onzekere artistieke leven te storten.
Na enige tijd vertrok Martin naar België, waar meer brood in de dekors zat. Hij kwam op een reklamebureau terecht, waar hij bevriend raakte met Henri Leblicq, die daar ook als tekenaar werkte. En deze Leblicq raadde hem aan strips te gaan maken.
Dit riep bij Jacques Martin een oude liefde wakker, want op jongere leeftijd was hij al bijzonder geboeid geweest door het fenomeen strip, speciaal door het werk van Hergé.

MARLEB

De stripkarrière startte goed: zijn eerste strip, 'Le hibou gris' werd in twee kranten, in Charleroi en in Luik gepubliceerd. Maar het werk groeide hem boven het hoofd en hij riep de hulp in van Leblicq, die de dekors ging tekenen. Vandaar dat de verhalen uit die periode ondertekend zijn met Marleb, een kombinatie van Mar-tin en Leb-licq.
Het stripwerk ging nu helemaal de boventoon voeren en het ene verhaal na het andere verscheen in de bladen 'Bravo', 'Story' en 'Wrill'. Maar de grote wens van Martin om voor Kuifje te kunnen werken bracht hem er tenslotte toch toe om bij de redaktie van dat blad aan te kloppen. Die wens kwam voort uit zijn grote bewondering voor Hergé en het leek hem de absolute top van een stripkarrière om te kunnen publiceren in een blad dat de naam van Hergé's held droeg en waaraan De Grote Meester zelf ook meewerkte. Maar er was hem van de Meester zo'n afschrikwekkend beeld geschetst, dat hij geruime tijd nodig had om voldoende moed te verzamelen en de grote stap te wagen.
Het ging dan ook niet direkt van een leien dakje. Hergé vond zijn tekeningen niet geweldig en zei dat het genre niet in het blad paste.
Daarop besloot Martin iets heel nieuws te ontwerpen door zijn liefde voor de Oudheid in een strip toe te passen. In de vele boeken die hij over de Romeinen gelezen had, was hij op zeker moment een verhaal tegengekomen over een legioen Gallische hulptroepen, dat in 53 voor Chr. in het leger van Crassus (u weet wel, het driemanschap Caesar, Pompeius en Crassus) meegevochten had tegen de Parthen in Klein-Azië. Na de nederlaag van de Romeinen waren deze Gallische troepen in de chaos verloren geraakt (dit gegeven is ook als uitgangspunt genomen voor 'Iorix de Grote'). Uitgaande van dit historische feit bedacht Martin een Gallische jongeman, die juist in die tijd in Klein-Azië slaaf van de Parthen was. En zo was Alex geboren.

STUDIO HERGÉ

Martin tekende één plaat van Alex en probeerde het opnieuw bij Kuifje. Nu lukte het en de nieuwe strip werd geaksepteerd. Maar het begin van het verhaal werd zo snel gepubliceerd, dat hij er binnen een maand tien pagina's van moest tekenen, naast al zijn andere stripwerk.
Toen hij eenmaal vaste voet in Kuifje had gekregen, maakte Hergé wat kritische kanttekeningen bij zijn werk, o.a. dat hij op het perspektief moest letten. Die opmerking nam Martin zich zeer ter harte, zodat hij volgens eigen zeggen nu een ware perspektief-maniak geworden is.
Op 1 februari 1954 werd de volgende grote stap in Martins karrière genomen: hij kwam in dienst van de Hergé Studio. Al een half jaar eerder had Hergé hem dat gevraagd, maar Martin had er lang bedenktijd voor nodig, omdat hij zeer gehecht was aan zijn vrijheid, hoewel hij natuurlijk erg graag met de Grote Meester wilde samenwerken.
Uiteindelijk aksepteerde hij het aanbod toch en als eerste werk moest hij 'De Najavallei' van Jo, Suus en Jokko voortzetten. Maar dat ging niet erg snel, zodat Hergé zelf hielp bij de laatste pagina's. Daarna werkte Martin mee aan 'De zaak Zonnebloem' en 'Cokes in voorraad', vooral aan de scenario's. Ook aan 'Kuifje in Tibet' en 'Vlucht 714' had hij een groot aandeel. Maar omdat er steeds een zeer nauwe samenwerking bestond tussen Hergé en zijn medewerkers, weet Martin niet meer precies wat zijn bijdrage aan deze verhalen geweest is.

LEFRANC

Het idee voor het eerste Lefranc-verhaal deed Jacques Martin op in de Vogezen, waar hij een vrijwel intakt gebleven Duitse V-1 basis bezocht. Hij begon te fantaseren wat een misdadig genie met zo'n basis zou kunnen beginnen en zo ontstond 'Het sein staat op rood'.
Toen hij met het scenario bij Kuifje aankwam, voelde men er aanvankelijk niet veel voor. Hij kon beter met Alex doorgaan, vond men. Maar Martin had zoveel zin om het verhaal te tekenen, dat hij de zaak toch doordrukte. Toen Lefranc bij het lezerspubliek bijzonder in de smaak bleek te vallen, vroeg de redaktie hem zelfs om Alex te laten vallen en met Lefranc door te gaan. Maar dat ging toch te ver en weer wist Martin de redaktie om te praten, zodat Alex die hij toch liever tekent dan Lefranc, gered werd.

ROMEINSE GALLIËR

Tot zover de karrière van Jacques Martin, die, zoals bekend, nog steeds

medewerker van Hergé is en zijn eigen strips nog steeds in Kuifje publiceert. Laten we nu Alex eens wat nader bekijken.
Zoals gezegd is Alex dus een Galliër, de zoon van het stamhoofd Astorix (en dat lang voor de uitvinding van Asterix) van een niet nader genoemde stam. In het eerste verhaal ('Alex de onversaagde') weet Alex zelf niet waar hij vandaan komt en wie zijn ouders zijn, tot hij door Honorus Galla Gracchus, de goeverneur van Rhodos, als zoon wordt aangenomen. Deze kan hem nog net voor zijn dood vertellen, dat hij de zoon van Astorix is, die door toedoen van Honorus met zijn hele gezin, Alex inkluis, als slaaf in het Oosten verkocht is. Om nog iets van zijn misdaad goed te maken heeft de nobele man Alex, in wie hij de zoon van Astorix herkende, geadopteerd. Nu is Alex dus Romeins staatsburger en een rijk man.
Maar er zit toch een slordigheidje in dit ontroerend verhaal. Alex ziet er niet jonger uit dan een jaar of zestien en het tijdstip van zijn gedwongen vertrek uit Gallië kan niet vóór het jaar 59 voor Chr. geweest zijn, omdat Caesar toen nog pas begon

Alex en zijn pleegvader
uit: Alex de Onversaagde

met zijn Gallische veldtochten. Als Alex dus in 59 voor Chr. uit Gallië meegenomen werd, betekent dit dat hij toen tenminste tien jaar geweest moet zijn en het is hoogst onwaarschijnlijk dat hij dan al niet zodanig tot de jaren des onderscheids gekomen was, dat hij zes jaar later niet meer geweten zou hebben waar hij vandaan kwam en wie zijn ouders waren.

CAESAR-POMPEIUS

Maar goed, alles komt in orde en Alex heeft het aan zijn pleegvader te danken dat hij een Romein van stand is geworden en zich in de Romeinse politiek kan storten. Dat gebeurt evenwel min of meer buiten hem om: hij raakt betrokken bij de ingewikkelde intriges in de machtsstrijd tussen Caesar en Pompeius, op dat moment de twee toonaangevende leiders in de Romeinse politiek. Gelukkig komt Alex in het 'goede' kamp terecht, nl. bij Caesar, die uiteindelijk de overwinning zal behalen. Alex raakt, na in de gevaarlijkste situaties verzeild geweest te zijn, dik bevriend met Caesar zelf, die hem tenslotte meeneemt naar Gallië, om hem in staat te stellen zijn stam en zijn familie weer op te zoeken.
In dit eerste verhaal, dat trouwens een tamelijk ingewikkeld verloop heeft, zijn enige invloeden merkbaar van het boek 'Ben Hur' van Lew Wallace. Helemaal in het begin leunt Alex op een tamelijk bouwvallige muur, waardoor er een paar stenen naar beneden vallen, die generaal Marsalla verwonden, precies als in

Alex als Gallisch stamhoofd *uit: De Gouden Sfinx*

Dat is een antwoord, dat je waardig is, Alex !... Kom, het is tijd... Hier in deze vallei sta je weer op de vadergrond. Tot weerziens, Alex !
Alex en Caesar *uit: Alex de Onversaagde*

Enak rent door de straten. Alex volgt hem op de voet en vindt het prettig Enak zo uitgelaten te zien...
Josah zal verbaasd zijn !... Hier is zijn winkel !
Alex en zijn nieuwe vriend Enak *uit: De Gouden Sfinx*

Ben Hur. Trouwens de namen Marsalla uit Alex en Messala uit Ben Hur lijken ook veel op elkaar. Halverwege het verhaal worden we opnieuw aan dit boek herinnerd, bij de wagenrennen: de wedstrijd tussen Brutus en Alex heeft veel weg van die tussen Messala en Ben Hur.
Een ander merkwaardig geval uit dit eerste verhaal is de opmerking die Marsalla op de tweede pagina maakt, wanneer Alex voor hem geleid wordt: 'Alex? Hm... een Gallische naam'. Dit is onzin, Alex is, voorzover mij bekend, een Griekse naam. Maar aan deze onjuistheid is Jacques Martin geheel onschuldig, aangezien Alex in de oorspronkelijke versie, de Franse dus, Alix heet; en dat is wél een Gallische naam. Kennelijk vond men Alix te gek klinken in het Nederlands en heeft men er maar Alex van gemaakt.

STAMHOOFD

In het tweede verhaal keert Alex terug bij zijn oude stam, waarvan hij prompt hoofdman wordt. Maar juist op dat moment is Caesar bezig de laatste grote Gallische opstand, onder leiding van Vercingétorix, neer te slaan. Alex heeft duidelijk

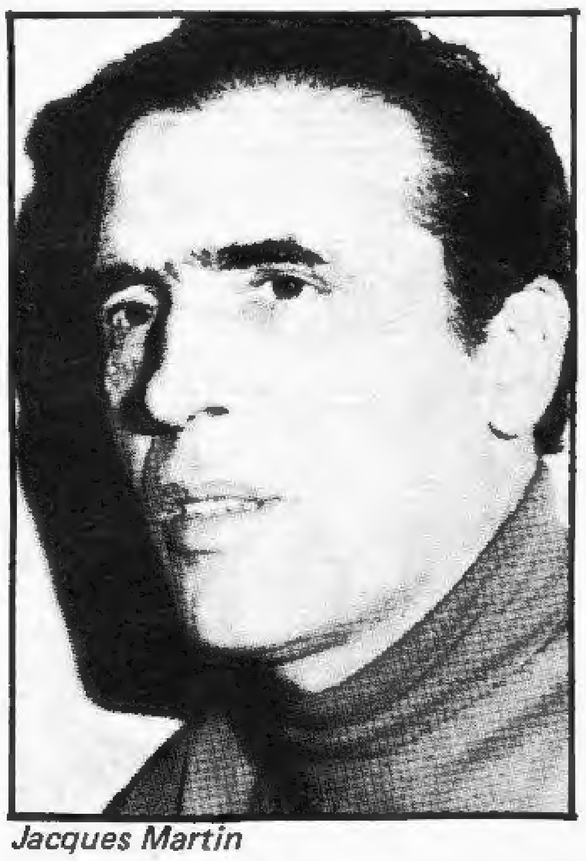
Jacques Martin

moeite met het bepalen van zijn houding: moet hij de opstand van zijn volk steunen of niet? Zijn vriendschap voor Caesar doet hem besluiten neutraal te blijven. Maar helemaal werkeloos blijft hij niet, hij laat Caesar het nogal dwaze verzoek overbrengen voedsel te mogen leveren aan de belegerde stad Alesia. Zich in de strijd mengen doet Alex echter niet en als Vercingetorix zich heeft overgegeven, verlaat Alex zijn dorp dat hij nooit meer zal betreden, en vertrekt als geheimagent van Caesar naar Egypte om daar het raadsel op te lossen van de Gouden Sfinx, die staatsgevaarlijke aktiviteiten schijnt te ontplooien.

ENAK

De belangrijkste gebeurtenis uit zijn Egyptische avonturen is de ontmoeting met Enak, een wees, die hem verder in zijn avonturen altijd terzijde zal staan. Hoewel, terzijde staan is een groot woord, hij is eerder een blok aan het been, dan een waardevolle steun.
In 'De Gouden Sfinx' maakt Alex kennis met het 'poeder', buskruit, dat door twee Chinezen in handen van de slechte Arbaces is gespeeld. In het derde verhaal, 'Het vervloekte eiland' worden er aan deze moderne uitvinding nog vele toegevoegd: brandspiegels, stoomschepen, glazen ruiten, kanonnen en kruisbogen. Dat het nog eeuwen heeft geduurd voordat deze uitvindingen opnieuw in de praktijk werden toegepast, is te danken aan de totale vernietiging van het 'vervloekte eiland'. Alex en

Een hele vesting !. Niet te geloven !..Wie zou nou ooit gedacht hebben, dat er midden in dit woud een heel fort verborgen zou zijn !. Het zal niet gemakkelijk zijn om die vesting in te nemen ! Aan alle kanten stroomt de rivier langs de machtige wallen. Er is een heel leger nodig om dat fort te veroveren...

Een van die majestueuze gebouwen, die Martin met de grootste nauwkeurigheid tekent

uit: De laatste Spartaan

Dit is Moloch van de Joden, met de kop van een ram.

Dit is de god Ammon van de Egyptenaren. Weer de kop van een ram. De Ammon-Moloch-godsdienst breidde zich vlug uit.

Ik weet niet, of ook de Egyptenaren mensenoffers brachten aan deze goden. De Kanaänieten, de Armeniërs en de Phoeniciërs deden het wel. Bij hen heette Moloch : Baäl of Bel.

Dit is Baäl-Moloch van de Phoeniciërs. Je ziet : geen kop meer van een ram, maar van een stier. Elke stad had zo zijn eigen Baäl of Bel-Moloch.

In Palestina was het Baäl-Azor, in Syrië Baäl-Bek ; bij de Semieten Baäl-Samin, Baäl-Phegor of Bel-Phegor. Hier zie je zo'n beeldje.

De verschrikkelijkste was wel de Mojoch Baal van Carthago. Je ziet, hoe afschuwelijk hij eruit ziet met zijn Assyrische vleugels. Carthago, een Phoenicische kolonie, aanbad deze verschrikkelijke god !

Na de eerste Perzische oorlog kwamen de huurlingen van de Carthagers in opstand, omdat ze geen soldij kregen. Ze belegerden Carthago, dat door drie wallen omgeven was

Twee jaar lang werd met wisselend succes gestreden. Daarna slaagden de 300 000 huurlingen erin de eerste stadswal te nemen. Maar hoe verbeten ze ook vochten, verder dan deze eerste wal kwamen ze niet !

Geschiedenisles bij Alex

uit: Het Etruskische graf

Het voorlopige einde van Arbaces

uit: Het vervloekte eiland

Het definitieve einde van Arbaces
uit: De tiara van Oribal

enkele vrienden zijn de enige overlevenden en zij hebben gezwegen . . .
Bij al zijn belevenissen treedt Alex naar voren als een verdediger van Rome en de Romeinse macht. Is dat niet vreemd voor een Galliër, wiens eigen volk nog maar zo kort tevoren door de Romeinen onderworpen werd? Een beetje wel, natuurlijk, maar aan de andere kant is het een feit dat de Galliërs zich de Romeinse kultuur opvallend snel hebben eigen gemaakt en zich nooit meer tegen Rome verzet hebben. Alex is dus ook zo'n geromaniseerde Galliër, die volledig in de Romeinse beschaving gelooft en die de verdediging ervan dan ook enthousiast op zich neemt.

VROEG RIJP

Alex is volgens Jacques Martin rond de achttien jaar. Dat is nog opvallend jong voor iemand die zich op kundige wijze door zoveel avonturen heen weet te slaan en zulke goede relaties onderhoudt met de hoogste Romeinse kringen. Maar in die tijd, aldus Martin, was men veel eerder volwassen. Het leven was korter, men had een minder lange opleiding dan tegenwoordig, men begon al veel vroeger de kost te verdienen en op eigen benen te staan. Dus een Romein van achttien is volwassener en zelfstandiger dan een twintigsteeeuwer van dezelfde leeftijd.
Alex is geen superheld: hij maakt ook fouten. Bovendien weet hij vaak niet goed hoe hij zijn houding moet bepalen, zoals in 'De laatste Spartaan'. Hij voelt sympathie voor de Grieken, die zich tegen Rome verzetten, maar kan hen natuurlijk niet steunen.
Alex is vaak, zegt Jacques Martin, meer de speelbal van de gebeurtenissen dan dat hij zelf de gebeurtenissen in de hand heeft. Alex heeft een zekere weekheid en ook iets onderworpens over zich: de gebeurtenissen dringen zich vaak aan hem op; en hij biedt ze dan wel het hoofd, maar hij lokt ze niet uit.

INTIEME VERHOUDING

Naast Alex staat natuurlijk Enak: een mooi licht/donker koppel: Alex is blond, heeft een lichte huidkleur en draagt altijd rode kleding. Enak daarentegen heeft donker haar, een donkere huid en is altijd in het blauw gekleed. Enaks rol beperkt zich tot een tamelijk passieve, hij wordt meestal gevangengenomen door de vijand, zodat het Alex weer de nodige moeite kost hem vrij te krijgen. Enak is hulpeloos en een beetje vrouwelijk.
Over hun onderlinge verhouding zegt Jacques Martin in een interview in Falatoff (nr. 10, september 1972) ongeveer het volgende: 'Men zegt wel dat het een beetje dubieus koppel is en dat is wel mogelijk. Zij zijn mediterranen uit de Romeinse tijd en het kan best dat zij een heel intieme verhouding hebben. Enak is een mooi knaapje en in die tijd was een dergelijke relatie heel gewoon.'

Intieme verhouding?

uit: De Gouden Sfinx

Naakte schandknaapjes

uit Iorix de Grote

KWADE GENIUS

De derde hoofdpersoon is natuurlijk Arbaces, de verpersoonlijking van het kwade. Deze doortrapte schurk was Alex' eeuwige tegenstander. Nou ja, eeuwig, hij is tenslotte na vier verhalen verdwenen. Hij moest weg omdat hij té slecht was, er was niets goeds in hem, hij was er slechts op uit om koste wat het kost zijn persoonlijke macht en rijkdom te vergroten.
Doortrapt, sluw en begiftigd met een hoge intelligentie was hij geen eenvoudig tegenstander. Maar hij was te ongenuanceerd slecht en moest dus weg. Aanvankelijk wilde Martin hem na 'Het vervloekte eiland' al definitief elimineren, maar er kwamen zoveel brieven van lezers, dat hij hem toch nog maar weer een keer uit de dood liet herrijzen om in 'De tiara van Oribal' Alex voor de laatste keer dwars te zitten. Maar toen had Martin er genoeg van en stierf Arbaces definitief.
Dat hij eigenlijk na 'Het vervloekte eiland' al moest verdwijnen, blijkt ook uit het laatste plaatje waarop we hem zien: hij drijft op zee, het hoofd onder water, terwijl de begeleidende tekst ons meedeelt dat hij al geruime tijd zo drijft. En aangezien men niet langer dan een paar minuten met het hoofd onder water kan drijven . . . Maar Martin wist er toch nog een mouw aan te passen om hem nog één keer op te kunnen laten draven.

DOKUMENTATIE

Het eerste dat opvalt, wanneer men een Alex-album pakt, is de grote rol die de dekors spelen. Enorme, majestueuze gebouwen, die met de grootste nauwkeurigheid zijn getekend, beheersen vaak het hele paginabeeld. Jacques Martin is dan ook, zoals al eerder opgemerkt, een perspektief-maniak. Maar niet alleen zijn dieptewerking is perfekt, hij dokumenteert zich ook zo uitvoerig mogelijk. Dat moet natuurlijk ook wel, als men een verhaal in de Romeinse tijd situeert en er, zoals Martin, naar streeft een zo juist mogelijk beeld van die oude tijden op te roepen. Het is werkelijk verbazend hoeveel Jacques Martin weet van het Rome van rond 50 voor Christus. Uit de verhalen spreekt niet alleen een grondige kennis van de politieke situatie, maar tevens van het dagelijks leven, kleding, gebruiksvoorwerpen en vooral gebouwen.
Martin werkt dus met erg veel dokumentatie, maar tekent nooit rechtstreeks na van foto's of rekonstrukties. Hij kopieert niet, maar interpreteert, hij voegt elementen van enkele gebouwen samen of gebruikt een andere hoek.

SEKS EN GEWELD

Zijn streven naar een zo getrouw mogelijke weergave van de Romeinse tijd is er de oorzaak van geweest dat hij meer dan eens door de censuur op zijn vingers is getikt op het punt van seks en geweld. In de Romeinse tijd liep men er iets luchtiger gekleed bij dan tegenwoordig en men kende toen minder schaamte voor naakt dan nu. En ook dát ele-

voorplaat van Kuifje, 4e jaargang, nr. 20

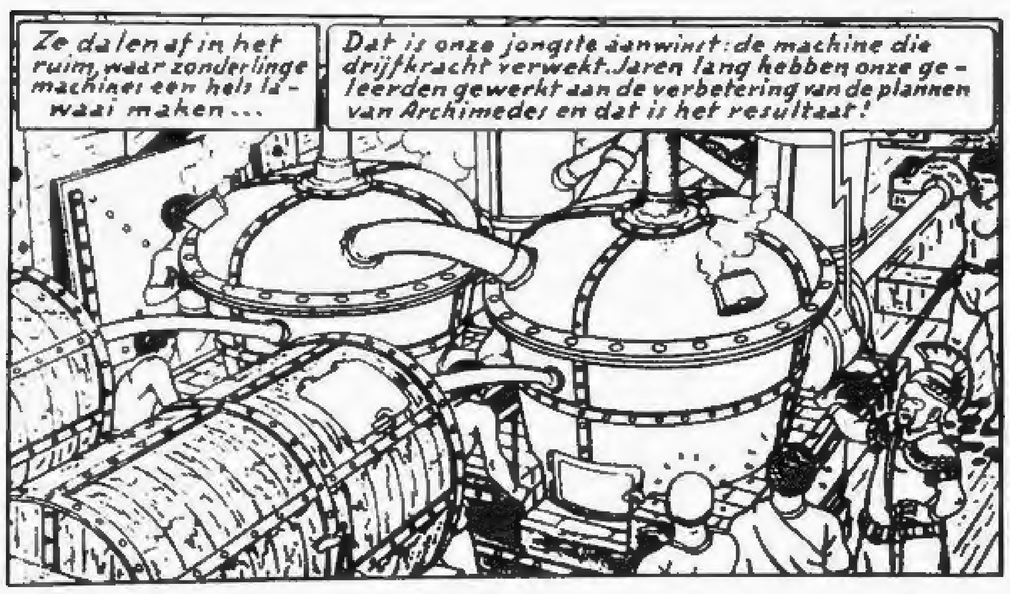
Ze dalen af in het ruim, waar zonderlinge machines een hels lawaai maken ...
Dat is onze jongste aanwinst: de machine die drijfkracht verwekt. Jaren lang hebben onze geleerden gewerkt aan de verbetering van de plannen van Archimedes en dat is het resultaat!

Moderne techniek in de Oudheid,

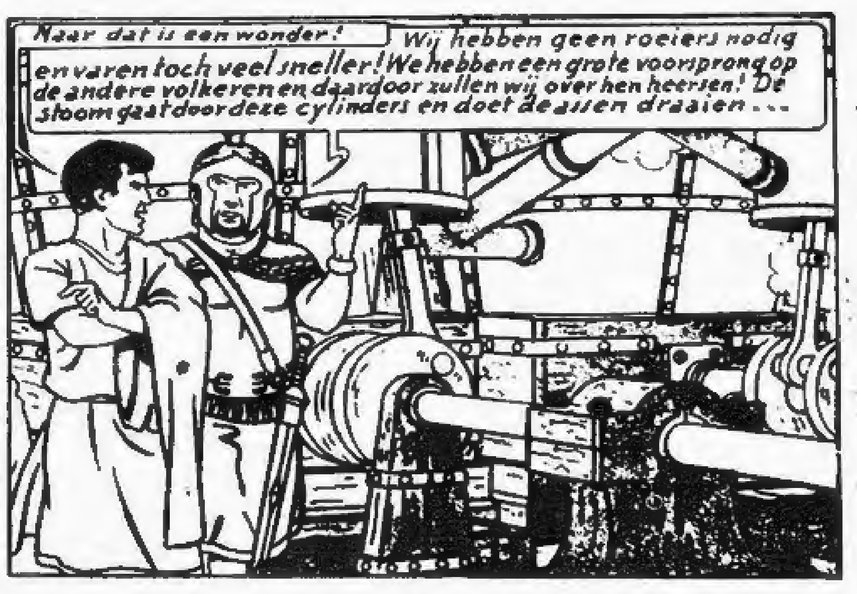
Waar dat is een wonder!
Wij hebben geen roeiers nodig en varen toch veel sneller! We hebben een grote voorsprong op de andere volkeren en daardoor zullen wij over hen heersen! De stoom gaat door deze cylinders en doet de assen draaien ...

uit: Het vervloekte eiland

ment van die beschaving wil Martin naar voren brengen. Zo kan men dus naakte knaapjes of uiterst schaars geklede slavinnen op feestjes zien bedienen. Maar in het verhaal 'De Nijlprins', dat nu in Kuifje loopt, heeft de censuur toch weer ingegrepen, toen Martin op pagina 2 de aankomst van Alex in Egypte door enige naakte slavinnen wilde opluisteren. Hij heeft ze, na sterke aandrang, toch maar aangekleed, maar hij is niet van plan zich hierdoor te laten intimideren en hij wil telkens opnieuw proberen de situatie naar voren te brengen zoals die in werkelijkheid was.
Ook op het punt van geweld en wreedheid heeft hij de nodige kritiek gehad. Maar de Romeinse tijd was harder, wreder en gewelddadiger dan de twintigste eeuw (hoewel . . .) en ook dié elementen behoren bij een zo juist mogelijke historische weergave naar voren te komen.

PLECHTIGE ERNST

De tekeningen munten uit in een enorme duidelijkheid, de verhalen zijn zeer goed leesbaar, de bedoeling van ieder plaatje wordt al bij de eerste oogopslag duidelijk. De platen zijn keurig verzorgd en tot in de kleinste details uitgewerkt; het kost Martin dan ook een volle week om één pagina te maken. De tekeningen zijn nogal statisch, ze beelden eigenlijk niet de aktie uit die er in het verhaal verteld wordt. De houdingen zijn vrij bewegingloos, met hun toneelmatige, plechtige gebaren. Maar juist die bewegingloosheid geeft een zekere ernst, een zekere verhevenheid aan de verhalen, die nog wordt versterkt door de minutieus uitgewerkte dekors met hun plechtstatige gebouwen. Maar die ernst zit ook in de inhoud van de verhalen, er kan maar zelden een lachje af. Er hangt een zware dramatiek over, een gevoelige dramatiek. De verhalen zijn vrij gevoelig, de intermenselijke relaties gaan in de loop van de serie een steeds belangrijker rol spelen (vgl. 'De laatste Spartaan', koningin Andrea en haar zoon Heraklion). Soms komt die gevoelige benadering heel dicht bij het sentimentele, maar, mijns inziens, gaat Martin wat dit betreft toch nergens over de schreef. Hij interesseert zich meer dan vroeger voor de psychologische diepgang van zijn figuren, hij laat meer zien wat hen beweegt en hoe ze tot hun daden komen. Dit blijkt vooral duidelijk uit het laatste verhaal 'Iorix de Grote', waarin we de geestelijke ontwikkeling van deze Iorix, die de grondvester van een nieuw en machtig rijk wil worden, van het begin tot het bittere einde meemaken.

TE VEEL TEKST

Een veel gehoord punt van kritiek op de avonturen van Alex is de overvloed aan begeleidende tekst. Wanneer we de oudere albums bekijken komen we inderdaad op iedere pagina geweldige lappen tekst tegen; het vormt bijna een hindernis, men moet de tekst 'nemen' om het verhaal te kunnen vervolgen. Vaak doen die verklarende teksten ook volkomen overbodig aan, er wordt alleen maar, op omslachtige wijze, beschreven wat men op de tekening al ziet gebeuren. Het lijkt wel of Martin niets aan het toeval wilde overlaten, hij wilde de lezer precies over alles inlichten en hem geen enkele informatie onthouden. Maar gelukkig is hij zijn teksten geleidelijk aan gaan vereenvoudigen en het komt steeds minder voor dat die geweldige blokken vaak overbodige tekst de pagina's ontsieren.

TOEKOMST

Jacques Martin zit nooit om vertelstof verlegen: hij schrijft veel sneller dan hij kan tekenen. Dat blijkt uit zijn toekomstplannen, want de volgende vijf verhalen van Alex staan al helemaal vast.
Na 'De Nijlprins' komt 'Le fils de Spartacus' (De zoon van Spartacus), waarin een zoon van de beroemde slavenleider grote onrust zaait in Rome.
In dat verhaal wil Martin de grote kontrasten tussen arm en rijk belichten. Een sociaal-geëngageerd verhaal dus. Daarna volgt 'Le spectre de Carhage' (Het sprookje van Carthago), dat een soort detective-verhaal zal worden, met allerlei fantastische elementen. Daarna 'Le lac sacré' (Het heilige meer), dat in Bretagne speelt; daarin zal Alex verdovende middelen toegediend krijgen en er door Enak weer van bevrijd worden. Tenslotte 'La tour de Babel' (De toren van Babel), dat in Judea zal spelen en 'L'enfant Grec' (De jonge Griek), dat vanzelfsprekend in Griekenland gesitueerd is. Al met al hoeven we ons over de toekomst van Alex dus voorlopig geen zorgen te maken.

LITERATUUR

Phenix nr. 8 'Alix a vingt ans' door Jacques Martin
Phenix nr. 10: 'Les aventures d'Alix' door A. de Kuyssche
Falatoff nr. 10: 'Jacques Martin' door Jacques Klomp
Robidule nr. 2: 'Jacques Martin' door Pascal Baum
'Un romain entre nous' door Labienus
Buck nr. 9: 'Jacques Martin' door Thierry Groensteen
Schtroumpf nr. 20: 'Jacques Martin' door Jacques Glenat en François Rivière
'Jacques Martin ou l'initiation au soleil' door François Rivière
'Note pour une estétique d'Alix' door Numa Sadoul
'Le Sfinx d'or, ou l'egypte, selon Jacques Martin' door Pierre Fresnault-Dervelle
'(Aster) Alix le Gaulois, l'évolution d'Alix et de Jacques Martin' door Antoine Roux
'Le vraisemblable chez Jacques Martin' door P. Fresnault.

De redaktie behoudt zich het recht voor, brieven van lezers in verkorte vorm te publiceren.

Geachte Redactie,
Als lid van het Stripschap en abonnee op Stripschrift, meen ik jullie te mogen schrijven, dat mij de huidige opzet van Stripschrift tegenvalt. Toen ik ongeveer een jaar geleden nummer 13, met de herdruk van 'Rikkie en Wiske', in mijn bezit kreeg, was ik direct enthousiast, en heb me onmiddellijk op Stripschrift geabonneerd. Momenteel verschijnt Stripschrift slechts 2-maandelijks, en wordt er bepaald niet met herdrukken gesmeten. Ik ben me ervan bewust, dat het niet eenvoudig is om het recht te verkrijgen om een album opnieuw in circulatie te brengen, desondanks probeert CISO het, om minimaal 4 herdrukken per jaar op de markt te brengen. Wanneer jullie dit tempo om financiële redenen niet kunnen volgen, is een prijsverhoging reëel. Een ander punt, dat mijn ontevredenheid mede veroorzaakt, is het feit, dat mijn brief, waarin ik een voorstel deed m.b.t. het verschaffen van informatie over de waarde van stripalbums, niet beantwoord werd. Ik wil jullie geenszins op de hakken trappen, maar ik kan in ieder geval niet beloven, dat ik me volgend jaar weer op Stripschrift abonneer, wanneer de huidige vorm ervan gehandhaafd blijft. Voorlopig zie ik echter uit naar het volgende nummer. Met vriendelijke groeten en de meeste hoogachting.
J. Verbakel, Helmond

Antwoord redaktie:

Dat Stripschrift 'slechts' 2-maandelijks verschijnt, betreuren wij met u. De financiën laten, voorlopig althans, geen maandelijks verschijnen toe. U wilt dat wij met herdrukken smijten? Foei, schaamt u! Met zulke mooie en tere dingen smijt men nu eenmaal niet. Overigens hebben in ieder Stripschrift, één en af en toe zelfs meerdere herdrukken gestaan van unieke strips. Een vergelijking met CISO gaat niet op daar dat uitstekende blad een geheel andere opzet heeft. De redaktie van Stripschrift meent in ieder nummer over meerdere tekenaars, strips etc. informatie te moeten verschaffen. Wij proberen een zo goed mogelijk evenwicht te vinden tussen herdrukken, artikelen en actueel stripgebeuren, waarbij we uiteraard wel eens mistasten. De lange herdrukken waar u op doelt, komen eerdaags weer eens aan bod. Wat dat betreft kunt u tevreden zijn. Prijsverhoging van Stripschrift zien we niet zo zitten. U kent de wet van vraag en aanbod wel: Stripschrift duur – vraag wordt kleiner – financiën slechter – aanbod Stripschrift onregelmatiger – misschien zelfs maar 4 nummers per jaar. De redaktie heeft geen brief met hmmm 'voorstel' van u ontvangen. Misschien naar Vereniging het Stripschap gestuurd?

Mijne Heren,

Graag zou ik van u enkele adressen willen hebben van uitgeverijen van strip-en beeldverhalen, die mij raadgevingen & aanwijzingen zouden kunnen verschaffen i.v.m. het maken & uitgeven van een door ons geschreven stripverhaal. Aangezien ik niet weet aan wie ik dit verzoek precies zou moeten richten, hoop ik dat u mij aan deze adressen zult willen helpen.
Met vriendelijke groeten,
Wieke Tromp, Amsterdam

Antwoord redaktie

Tsja, dat is een moeilijke zaak. Er zijn niet veel uitgeverijen in Nederland die staan te trappelvoeten om stripverhalen van onbekende tekenaars te publiceren. Er zijn er natuurlijk wel enige. Het is echter sterk afhankelijk van de aard, inhoud en tekenstijl van uw strip, welke uitgeverij(en) u het best kunt benaderen. Stuurt u ons eens een proeve van uw werk dan kunnen we wat gerichter antwoord geven.

Beste mensen,

Wat ik te vertellen heb, kan erg interessant, maar ook erg dom zijn. Ik heb n.l. iets gevonden in de Kuifje-boeken waarover ik nog nooit gelezen of gehoord heb en dat terwijl ik toch al wat eigenaardigheden over de Kuifje-boeken gelezen heb. Ik heb n.l. een verschil tussen Jansen en Jansens ontdekt. De snor van Jansen krult (steekt uit) naar buiten en die van Jansens naar binnen. Nou ik dit weet lijkt het me erg sterk dat dit nooit iemand is opgevallen maar het feit, dat ikzelf en iedereen die ik ken er jarenlang overheen gelezen hebben, zette me ertoe aan het risico maar te nemen naar jullie te schrijven. Ik ben nagegaan dat dit (het verschil in snor) reeds van de eerste ontmoeting van Kuifje met J en J het geval is. In 'De Zonnetempel' heb ik opgezocht welke snor bij wie hoort en het antwoord heb ik hierboven al gegeven. Als dit 'nieuwtje' al bekend is zolang Jansen en Jansens bestaan, hadden jullie dat wel eens mogen vermelden in het artikel van Cornelis Jan Aarts in nr. 39/40, want ik en al de mensen die ik ken en ook Kuifje gelezen hebben, wisten er niets van. Nu mensen, de groeten en ik hoop dat ik nog eens precies hoor van hoe of wat.
Erik v.d. Put, Den Haag

Antwoord redaktie:

Cornelis Jan Aarts vindt u inderdaad erg dom. U kent uw vakliteratuur niet en u gaat waarschijnlijk met de verkeerde mensen om. Wilt u in het vervolg uw brief van een postzegel voorzien anders krijgt u geen antwoord meer op uw snorrepijperijen.

Geachte redaktie,

Kunt u me ook zeggen of Skarabee de eerste delen van Piloot Storm heeft uitgebracht? En door welke uitgeverij worden momenteel delen van Kappie, Smidje Verholen, Tom Poes, Eric de Noorman, Arman en Ilva, Tekko Taks, Wipperoen, Rechter Tie, Aram, Otto, Holle Pinkel, Olle Kapoen uitgegeven of heruitgegeven? Kunnen ze rechtstreeks door de uitgever worden geleverd of alleen via de boekhandel? Welke delen van bovengenoemde series zijn reeds verkrijgbaar? En Waar? Bij voorbaat reeds vriendelijk dank voor uw informatie. Met vriendelijke groeten,
W. Samplonius, Nijemirdum (Fr.)

Antwoord redaktie:

Het is dat u zoveel vriendelijke groeten in uw brief heeft verwerkt want het hoofd loopt ons om bij zoveel vragen. De eerste 2 delen van Piloot Storm zullen in september bij Uitg. Skarabee verschijnen. In sept. bij Skarabee ook de eerste 2 deeltjes van Kappie. Er zijn vorig jaar 3 deeltjes van Kappie bij Wolters-Noordhoff verschenen.
Smidje Verholen, Arman en Ilva en Tekko Taks zijn strips die op het ogenblik door geen enkele uitgeverij ge- of herdrukt worden. Tom Poes is momenteel in ruime mate verkrijgbaar bij De Bezige Bij en natuurlijk in de vorm van illegale uitgaven. Aram zal beslist herdrukt worden maar door enkele organisatorische misverstanden zal het toch nog wel even duren voordat de belangstellende Uitg. met de eerste deeltjes op de proppen komt. Van Eric de Noorman zijn 11 deeltjes bij Wolters verschenen. Bij dezelfde uitgeverij verschenen 3 deeltjes Rechter Tie, 3 van Otto, 3 van Holle Pinkel en 3 van Olle Kapoen. Van geen van de series is het zeker of ze voortgezet zullen worden. Van Wipperoen verschenen 6 Wolters-Noordhoff deeltjes die waarschijnlijk wel voortgezet zullen worden. Alle verschenen boekjes zijn zowel bij de boekhandel als bij de uitgeverij te bestellen.

Mijne Heren,

In Stripschrift nr. 47/48, welbepaald in de rubriek 'Nieuws en Leuterlussies', las ik dat het boek 'Superman from the 30's to the 70's' nu eveneens in Nederland verkrijgbaar was. Kunt u mij misschien het adres van een uitgeverij of boekhandel bezorgen waar ik dit boek zou kunnen bestellen. Met hartelijk dank bij voorbaat.
Winne Jean, Zaventem, België

Antwoord redaktie:
U kunt zich het beste richten tot de importeur van dit boek: Real Free Press, Oude Nieuwstraat 10 te Amsterdam. U kunt het natuurlijk ook bij de, in Stripschrift vermelde, stripantikwariaten proberen.

Kuifje in het land der Sovjets

Ik wil eens wat vertellen over wat ik heb opgemerkt tijdens het lezen van de rode illegale uitgave.
Na nogal wat trammelant zien we Kuifje bij een Sovjetverkiezing over een schutting gluren en iets verder gaat Kuifje naar zijn kamer. Als Kuifje slaapt, komen er een stel Russen naar boven. Bobbie wekt Kuifje en hij gaat aan de deur staan. Dan gaat een van de Russen gehurkt door het sleutelgat loeren en vloekt 'Duizend bommen en granaten' – een uitspraak van Kapitein Haddock.
Is het misschien de voorganger van Kapitein Haddock? Al lijkt hij er qua uiterlijk niet zo op – geen baard en geen pijp.
Er is echter een probleem: Verderop in het boek zegt een andere Rus ook 'Duizend bommen en granaten' ik zal hem met eigen handen kelen'.
Is één van de twee Russen een voorganger van Haddock of heeft Hergé dit een goede spreuk gevonden en het de lijfvloek laten worden van Kapitein Haddock?
Wie weet hier een antwoord op? Schrijf dan een briefje naar Stripschrift!
Erik Brouwer, Haarlem.

DE BESTE EN NIEUWSTE STRIPS EN ALLE TIJDSCHRIFTEN ALTIJD IN VOORRAAD BIJ **bruna**. OOK IN ONZE STATIONS BOEKHANDELS EN KIOSKEN ***EN***, IN ONZE WINKELS DIE NOG ***ILA*** HETEN.

volop strips in de meer dan 100 filialen van

bruna b.v.*

* Hoofdkantoor: Hollantlaan 2 Utrecht Postbus 8181 telefoon (030) 884233

EROGRAFICA

SEKSY FOTOSTRIPS

In English - en Français - in Deutsch - en Español !

in kleur en zwart/wit

AMUSEMENT–EROTIEK–SPANNING–SENSATIE! ! !

TUK

HET BESTGELEZEN SEKSBLAD

PRIVATE

De absolute internationale SEKS-TOPPER, nu zelfs 82 pagina's volledig in kleur.

ALOM VERKRIJGBAAR ! ! !

Inlichtingen:
De VAAR b.v. Postbus 427, Dordrecht.

Vraagt gratis katalogus van onze Nederlandse en internationale kollektie voor verzamelaars.

STRIPANTIQUARIAAT

PANDA

Frederikstraat 151

's-Gravenhage

070-46 16 37

★

Nu geopend:

dagelijks van twaalf tot zes

's zaterdags van tien tot zes

★

ons pandje wordt steeds kleuriger
onze sortering wordt steeds groter

gesloten wegens vakantie: van 20 aug. t/m 8 sept.

HUILRUBRIEK

We schrijven het nog maar een keer, want het blijkt dat nog heel wat mensen niet weten of niet willen weten, waarvoor de ruilrubriek (al heet ie dan tegenwoordig 'huilrubriek') uiteindelijk is opgezet.
Het is een rubriek uitsluitend voor verzamelaars, die door oproepen op deze pagina kunnen proberen de ontbrekende stukken in hun verzameling aan te vullen in ruil bijvoorbeeld voor strips, tijdschriften enz. die zij zelf dubbel hebben. Een beetje omslachtige uitleg misschien, maar hij is nodig. Want nog steeds blijken (semi-)handelaren zich van de ruilrubriekkolommen meester te maken, en dat is niet de bedoeling. Voor de handelaren stelt Stripschrift haar commerciële advertentiekolommen open.
De redaktie van Stripschrift behoudt zich dan ook, in verband met bovenstaande, het recht voor advertenties, ingestuurd voor de ruilrubriek en afkomstig van handelaren, te weigeren.

GEVRAAGD:
Hip-classics 1924, 1928, 1933, 1934, 1940, 1943, 1946, 1947, 1948, 1950, 1952; + Four Fantastic special annual 1965.

P. Zalmé, Geysterenweg 122, Den Haag, 070-947418

GEVRAAGD:
Kuifje (losse nrs.): 4e jrg. (1949): nrs. 2,3,22,27,28,32; 6e jrg. (1951): nrs. 5,12,15,16; 1958: nr. 13. Robbedoes nr. 431.

Fred Neve, Adr. Banckertstraat 19, Geldrop, 040-866500.

GEVRAAGD:
Tom Poes eerste serie NR 2, tweede serie NR 3,4,5,8,9, derde serie NR 1,2,3,4.
Donald Duck, liefst komplete jaargangen 1957, '58, '59, '61, '62. Al het gevraagde in splinternieuwe staat.

René van Heezik, Prof. Kaiserstraat 7, Den Haag

AANGEBODEN:
Bommel: B75, uit D.D., OVN 2,3,13 t/m 22; Timoer (Gesel Gods, Bronzen Zwaard); Aram; D.D.-albums; Kapt. Rob.

GEVRAAGD:
Kapt. Rob, Miranda (uit A.D.); D.D. 1955-1956, Arends.

P. de Witte, Nijenheim 91-07, Zeist, 03404-15552.

GEVRAAGD:
Tom Poes knipsels vóór 109; KZV; boeken vóór B44; Donald Duck 1952: 1,2,3,7, 1953: 1 t/m 11,15,20,21,22,44,49, 1954: 6,18,46; Mickey Magazine 1951-1958; Pep 1964: 39-

AANGEBODEN:
Knipsels Tekko Taks; Sjors uit Humorist (1927-'28); Jacovitti uit KZV; S en W; Boeken Tom Poes: B15, B44; Ducks uit 1954-1963 en Peps uit 1963-1966 (beperkt)

P. J. Sjouw, Gentiaanstraat 16, Assen, 05920-10409.

Wat je ook doet, Charlie Brown, ik ben geïnteresseerd in alles wat met jou en de Peanuts te maken heeft.

AANGEBODEN
3 Duitse stripalbums, 160 pag., 24 x 33 cm, kleur en zwart-wit, veel bekende strips.

H. Lindeboom Jr., Linthorstlaan 24, Vriezenveen.

GEVRAAGD:
Kappie: knipsels vóór nr. 89, nrs. 99, 101 t/m 104, 113; Smidje Verholen (alias Kareltje Knetter); knipsels: Rare Alchemist, Knap Mutator enz. Wipperoen: knipsels: Kruidje van Geluk, Knarswieler, Boefzoekers, Knalbalclub, Woeste Pier, Speursnavel, Kinkhoorn, Rinkelplan.

P. J. van Trigt, Londenweg 127, Vlaardingen, 010-353840.

AANGEBODEN:
Lombardalbums (o.a. Corintin,1, Alex onversaagde, Blake & Mortimer), Dupuis (o.a.
Robbedoes op avontuur, Donkerburcht, Karamel & Romulus), Caramba, Tijl 1 en 2, Spaanse spook en andere S&W's
Story 8, Sjors (Branner), Tom Poes (serie 1, 2, 3 e.a.) Erik, Dick Bos (1e druk).

GEVRAAGD:
Weekbladen: Kuifje, Pum Pum, Doe Mee, KZV, Tom Poes, Sprint, Bravo, Robbedoes, Ons Volkske, Sjors, e.a.

G. Knispel, Vaartstraat 18''', Amsterdam, 020-737102.

AANGEBODEN:
Tom Poes Knipsels: Loodhervormer, Wonderkind (KZV); Illegale uitgaven: Wroegwezen, Bommellegende, Spliterwt. Panda-knipsels: Olieboertjes, Beschaver, Ontdekkingsreiziger (nr. 44), Buikspreker (1 afl. ontbreekt)

GEVRAAGD:
Kappie voor nr. 93, Panda nr. 51 en voor 34; Tom Poes wensvervuller.

E. van Ittersum, Thomas Schwenckestraat 26, Den Haag.

AANGEBODEN:
Bommel: B35, B44, B62, B63, B75, D1 t/m D 57, H1 t/m H3, I10, 77, 84, 86, 107, 113, 116 t/m 141.
Eric (boekjes, ned., orig.) nrs. 3, 5, 6, 14, 24, 27, 37. Tekko Taks: zoon hemelse rijk (boek). Kappie: ijsbergraadsel (boek). Panda: meester-gemaskerde (boek), knipsel nr. 109.

GEVRAAGD:
Eric (boekjes, ned., orig.): 13, 15, 25, 26, 28, 31, 32, 33, 36, 39, 41, 42, 47. Bommel: nrs. T.P.-Weekblad en ander Bommel-materiaal.

Van der Pijl, A. Dekenstraat 23, Zwolle, 05200-32578.

AANGEBODEN:
Pep 1963 t/m 72, D. Duck 1959, Tekko Taks, L'ile Noire (1943), boeken met Kresse-illustraties, Eric, Aram, T.P.: Het Betoverde Schaakbord e.a.; Bravo album 9 en 14 (naoorlogs), Bravo album 9 (1940), 7e jaargang Bravo met U-straal (E.P. Jacobs) en werk van Vandersteen, De Humorist van de week 1931, Robbedoes losse nummers afl. 244 t/m 397, S&W o.a. Sprietatoom 1e druk en Sp. Spook, Kuifje band 9, Blauwe Sperwers, Dwerg in het Rotsbos, Leo en Lea (Hergé 1952). Guus Slim 7, Alex, Witte Ruiter, Paul Panter etc. etc. Schrijf- en ruilcontacten in binnen- en buitenland gezocht met andere strippofielen.

GEVRAAGD:
o.a. Chick Bill 1 t/m 5, z/w Kuifjes, Kuifje weekblad 1946 t/m 1956 liefst losse nummers. Ook andere weekbladen zoals Petit Vingtième.

M. van der Hoff, Roelofsstraat 84, Den Haag, 070-248448 (weekend).

AANGEBODEN
Knipsels o.a. Tom Poes, Panda, Hollewijn en Kappie, komplete en inkomplete verhalen.

GEVRAAGD
Tom Poes knipsels ouder dan '63.

C. P. Ophorst, Galileïstraat 98, Den Haag, 070-651978 na 18.00 uur.

AANGEBODEN
Brammetje Fok (verhaal 1 t/m 66 plm. 2000 afl.); Pandaknipsels: 72, 97, 100, 109, 113; Fiedelflier: alles, Tom Poes, Suske en Wiske, Alex, Corentin, Kapt. Rob 1 t/m 55, Eric (Ned. + V1), Aram, Donald Duck, Pep enz.

GEVRAAGD
Tom Poes weekblad 3e en 4e jrg; Bommelbode, Tom Poes kalenders, puzzels, wandplaten, Bravo (Ned. ± V1), Pum Pum, Doe Mee 1940, Unicum, Paulus: hulpsinterklaas. Kuifje tot 1960, K.Z.V., Revue: Tom Poes + Valiant.

Cor Laurens, Soesterweg 148, Amersfoort, 03490-14378.

NADER TOT KUIFJE

KUIFJE EN HET ZWARTE GOUD blz. 6-21

door Har Brok

Arabisch onderschrift op omslag oude versie

Arabisch onderschrift op omslag hertekende versie

Tamelijk onopgemerkt voor zover ik weet[1]) heeft Hergé in 1971 een forse ingreep gedaan in een van de nieuwe drukken van zijn Kuifje-albums. Tot nog toe werden alle veranderingen min of meer uitvoerig beschreven of minstens gesignaleerd; iedere rechtgeaarde Kuifje-liefhebber kent het bestaan van de hertekende zwart-wit Tintins, de hertekende versie van De Zwarte rotsen (1966), de afwijkingen in de nieuwere drukken van De geheimzinnige ster, ja zelfs de verfrommelde tweede illegale druk van De avonturen van Kuifje in de Sovjet-Unie[2]). Nagenoeg onbekend is echter de ingreep in het album Kuifje en het Zwarte Goud van 1971.

In 1950 verscheen in Nederland een album getiteld **Het zwarte Goud,** volgens het copyright op de versozijde van het titelblad. De geschiedenis is bekend: op 28 september 1939 startte in Le petit vingtième **Tintin au pays de l'Or Noir.** Op 9 mei van het volgende jaar, na 27 afleveringen volgens mijn berekening, werd het verhaal onderbroken door de invasie van de Duitsers[3]). Achteneenhalf jaar later, op 16 september 1948, verschijnt het verhaal, nu getiteld **L'Or Noir,** in Journal Tintin. De Nederlandstalige versie verschijnt onder de titel **Het zwarte Goud** in dezelfde tijd in het weekblad Kuifje[4]). In 1950 verschijnt het verhaal in elk geval bij Casterman als kleurenalbum met harde kaft onder de titel **Kuifje en het Zwarte Goud.** Een deel van dit verhaal (mogelijk de eerste 27 bladzijden) is ontstaan op een aanmerkelijk vroeger tijdstip, terwijl in ieder geval de merkwaardige samenloop van tijdsomstandigheden er oorzaak van is dat dit album, chronologisch gezien, later aangepast moest worden. Cornelis Jan Aarts[5]) wees er al op: Nestor en Zonnebloem zijn later kunstmatig ten tonele gevoerd, terwijl kapitein Haddock, die in 1939 ook nog niet door Kuifje ontdekt was, op blz. 3 met een smoesje als kapitein van de Cargo 'X' naar een plaats geloodst wordt die zich buiten het gebied van **Het zwarte goud** bevindt om eveneens geforceerd als een soort deus ex machina op blz. 54 weer in het verhaal op te duiken. Hoeveel er ook aan dit album gesleuteld is, kennelijk heeft Hergé er nog mee gezeten, want in 1971 verschijnt er een nieuwe versie.

Het is voor Kuifje-bibliofielen een gelukkig feit dat deze nieuwe versie al op de omslag herkenbaar is, want het Arabische onderschrift van de titel, in oudere drukken een eenvoudig en tamelijk gestileerd teken, is vervangen door een ingewikkelder en waarschijnlijk betekenisvoller onderschrift. Maar dat is, hoewel aktualiserend, alleen een uiterlijk verschil. Op blz. 6 beginnen de veranderingen pas echt, het meest opvallend is in de eerste plaats de 'matrozenkledij' van Jansen en Jansens, maar karakteristieker voor de latere albums is de opvulling van de dékors. Net als in **De zwarte rotsen** worden lege achtergrondvlakken gedetailleerd met ramen en schilderijen, de kleding wordt gemoderniseerd evenals de tuigage van het schip Speedol Star, ook de tekstballons worden bij emotionele uitingen ekspressiever (bijv. bij het niezen van Kuifje op blz. 7). In zoverre verschilt de ingreep niet van de ingreep in **De zwarte rotsen,** hoewel het op zich toch vreemd blijft dat deze modernisering slechts beperkt blijft tot enkele bladzijden, want ná blz. 17 blijft alles wat dit betreft weer bij het oude, terwijl ik vind dat blz. 44-48 zich evengoed voor eenzelfde modernisering zouden lenen.

Maar goed, tussen blz. 6 en 17 is er wérkelijk sprake van een nieuwe versie. Wat in **De zwarte rotsen** niet gebeurde, gebeurt hier wel: plaatjes, zelfs hele bladzijden verschuiven en wel te beginnen op blz. 15. De inleiding vindt plaats op blz. 14[6]). In de nieuwe versie bereikt de Speedol Star 'een paar dagen later'[7]) de haven Khemkhâh. In de oude versie is dit de Israëlische havenplaats Haïffa. De staat Israël ontstond juist in de tijd, waarin **Het zwarte goud** in Journal Tintin gepubliceerd werd, namelijk op 14 mei 1948[8]). De dag erop trekken de Engelsen zich terug.[9]), zodat er in de oude versie van het verhaal nog vanuitgegaan wordt dat Haïffa Brits mandaatgebied is. Dit is goed te zien aan de kleding van de Militaire Politie op blz. 14 e.v. en blijkt uit een opmerking op blz. 15 (strook 4, plaatje 1) dat 'de Engelsen' Kuifje hebben aangehouden. Omdat voor zover ik weet Khemkhâh (de haven van Khemed, zie blz. 7) niet bestaat, is hier weer een verschijnsel te konstateren dat zich ook elders in de nieuwere Kuifje-albums voordoet, namelijk dat Hergé de jongere avonturen van Kuifje op plaatsen laat spelen die wel duidelijk herkenbaar zijn, maar niet met name genoemd worden. Voor Cornelis Jan Aarts is dit feit een van de motieven om de eerste 8 avonturen van Kuifje tot een afgesloten periode te verklaren[10]). De veranderingen die hierna volgen vloeien alle voort uit de gewijzigde politieke situatie van het Nabije Oosten. In de oude versie wordt Kuifje (in gezelschap van Jansen en Jansens) gevankelijk van de Speedol Star afgevoerd door de Britse Militaire Politie wegens het bezit van geheime dokumenten. Vervolgens wordt hij abusievelijk — men ziet hem aan voor Salomon Goldstein — ontvoerd door de Irgoen, een Joodse verzetsorganisatie tegen de Arabieren, die toen het Palestijnse gebied betwistten[11]) (blz. 15-16). Op laatstgenoemde bladzijde wordt Kuifje — door dezelfde persoonsverwisseling — weer ontvoerd door de Arabieren ('die vervloekte Arabieren'). De herziene versie gaat inmiddels uit van een zelfstandige Joodse staat, waardoor het zinloos wordt dat een Joodse groepering Kuifje ontvoert. Er wordt dus een ontvoeringsfase overgeslagen en Kuifje, die gearresteerd is door de Israëlische politie, wordt rechtstreeks ontvoerd door de Arabieren en gebracht naar het kamp van Bab

Militaire politie: wij hebben orders het schip te doorzoeken
O! Goed. Ga uw gang!
Militaire politie wij willen deze hut doorzoeken
Militaire politie uw bagage alstublieft!
Klopt! Achter de kapstok zit een berg aarde!

Kuifje en het Zwarte Goud. De Militaire Politie, oude versie. .

Politie? Wat komt die hier zoeken?
We kregen bevel een onderzoek in te stellen aan boord van uw boot
Goed! Ga je gang
Mogen wij deze kajuit onderzoeken?
Politie! Kofters open maken!
Haha! Dat is een valse kapstok!...

. . . en in de hertekende versie

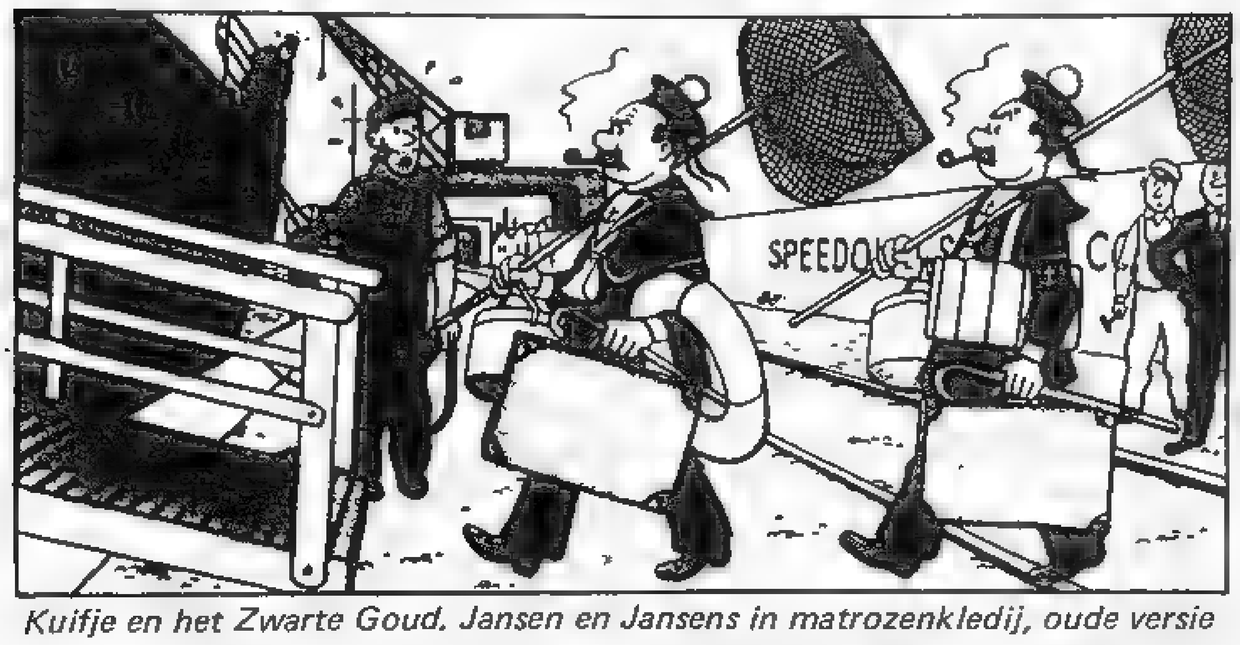

Kuifje en het Zwarte Goud. Jansen en Jansens in matrozenkledij, oude versie

. . . en in de hertekende versie, let op de achtergrondvulling.

El Ehr. Hij werd dan ook in tegenstelling tot de oude versie aangehouden wegens geheime dokumenten met betrekking tot wapenleveranties aan de Arabieren!

Het verdere verhaal loopt zo ongeveer parallel met de oude versie, alleen de dwaze woestijnrit van Jansen en Jansens is verplaatst. Op blz. 21 zijn de beelden weer geheel gelijk op de tekst na en een bladzijde verder is ook de tekst weer identiek. Er zijn natuurlijk nog kleine verschillen, bijvoorbeeld op blz. 34 (laatste plaatje), waar, zoals op de kaft, de Arabische tekst is aangepast. Dit zal wel een gevolg zijn van het feit dat sinds de uitgave van 1950 het album ook in het Arabisch verschijnt (versozijde titelblad, bij Del Al-Maaref in Kaïro[12]).

Tot zover hetgeen rechtstreeks op te merken is over de nieuwe druk van **Kuifje en het Zwarte Goud**. Door de gedeeltelijke hertekening heeft Hergé weer eens de indruk versterkt dat zijn oog voor het detail haarscherp is[13]) en bovendien een duidelijk aanwijzing gegeven voor de ontwikkeling van zijn grafische opvatting van het beeldverhaal. Ook het hertekende album **De zwarte rotsen** en pak weg, **Vlucht 714** wijzen op dezelfde tendens: het verhaal wordt gedetailleerder, maar van de andere kant juist door fiktieve geografische aanduidingen minder eksakt lokaliseerbaar[14]). Dit alles wijst erop dat de indeling van Aarts in Stripschrift en Kuifje (bibliografie) ontegenzeggelijk uitgaat van een juist kriterium.

Hallo? Janssens?... Spreek ik met Janssens? Morgen! Hier Joubert van de Veiligheid. Ja, er is nieuws! Bevel om in te scheepen op de Speedol Star die naar Haiffa vertrekt. Als matrozen... De bemanning onopgemerkt controleren... Spionnage!... Wanneer?... De boot vertrekt deze namiddag... Jullie papieren zijn klaar... Kom ze maar halen! Goed.. Tot ziens!

Kuifje en het Zwarte Goud. Joubert van de Veiligheid, oude versie. . .

Hallo? Janssen?... O, met Janssens? Morgen! Met Joubert van de Veiligheidsdienst... Jullie moeten je als matrozen inschepen op de Speedol Star, die naar Khemkhâh, de haven van Khemed vertrekt. Daar is herrie tussen emir Ben Kalish Ezab en sjeik Bab El Ehr, die hem ten val probeert te brengen. Het is me daar een compleet kruitvat! Kijken jullie goed uit je ogen!..

Joubert van de Veiligheidsdienst in de hertekende versie

Verdorie! is dat boffen! Het is de lijst van hun handlangers. Er zijn er in alle landen! Een flinke vangst in het vooruitzicht!

Kuifje en de Zwarte Rotsen; oude versie. . .

Prachtig! Is dat even boffen! Een lijstje van afnemers van het valse geld! Het is een internationale bende! Dat zal een flinke vangst opleveren!

. . . en in de hertekende versie, let op de achtergrondvulling

Verdomd interessant (om met een bekende Nederlander te spreken) zou de bestudering van de verschillende Kuifje-avonturen worden als we de beschikking hadden over álle drukken van in album- en afleveringenvorm gepubliceerde verhalen. Een wetenschappelijk beschreven inventarisatie zou daartoe al een stap in de goede richting zijn. Zolang het nog niet zover is komt er zeker geen eind aan Kuifje.

VOETNOTEN

1) Alleen Schtroumpf, Les Cahiers de la bande dessinée, jg. 3 (1971), nr. 14-15, blz. 72 wijst op de uitgave van 1971: 'en partie redessiné'.
2) Printed in Spain 1972.
3) Zie noot 1 en Rob van Eyck in Stripschrift nr. 35-36 (1971), pg. 19.
4) Van 1948 nr. 38 tot en met 1950 nr. 8, zie F. Neve en N. Noordermeer, Kuifje (bibliografie). Amsterdam (1971), blz. 10 (eigen nummering).
5) Zie noot 4, blz. 35.
6) Eigenlijk al op blz. 7 bij monde van Joubert van de Veiligheid (in de nieuwe druk: Veiligheidsdienst).
7) De oude druk heeft 'Veertien dagen later', een bewijs dat het Hergé niet ontgaan is dat snellere bootreizen tot de huidige mogelijkheden horen.
8) Dr. B. A. Vermaseren: Atlas algemene en vaderlandse geschiedenis. (Groningen), z.j. (19e druk), blz. 69.
9) Drs. H. M. J. Müter: Het onbestorven verleden. Wereldgeschiedenis sinds 1945. Utrecht 1963, blz. 222.
10) Kuifje (bibliografie), blz. 33: 'zijn de eerste verhalen gesitueerd in bestaande landen (. . .) de latere verhalen die zich in weliswaar topografisch benaderbare, maar toch gefantaseerde gebieden afspelen'.
11) Wat dat betreft is er niet veel veranderd anno 1973.
12) Mogelijk levert de lijst van talen, waarin de verschillende albums verschijnen, op den duur een kriterium voor de datering.
13) Ik wil bij gelegenheid naar aanleiding van blz. 12 in, **Cokes in voorraad** hiervan een voorbeeld geven.
14) In de oude druk van **Kuifje en het Zwarte Goud** is Haïfa eenvoudig te herkennen als Haifa, zo ook in de oude druk van **De zwarte rotsen** Eastbury als Eastbourn.

NIET ALLEEN VOOR STRIPS BIJ ONS BINNEN WIPPEN!

Oók voor boeken - pop elpees (die van ƒ 14,90 weetjewel!) - posters - undergroundbladen - enz.

DE BOEKENBEURS
1e Middellandstraat 23, Rotterdam.

DE BENGEL
Voorstraat 283, Dordrecht

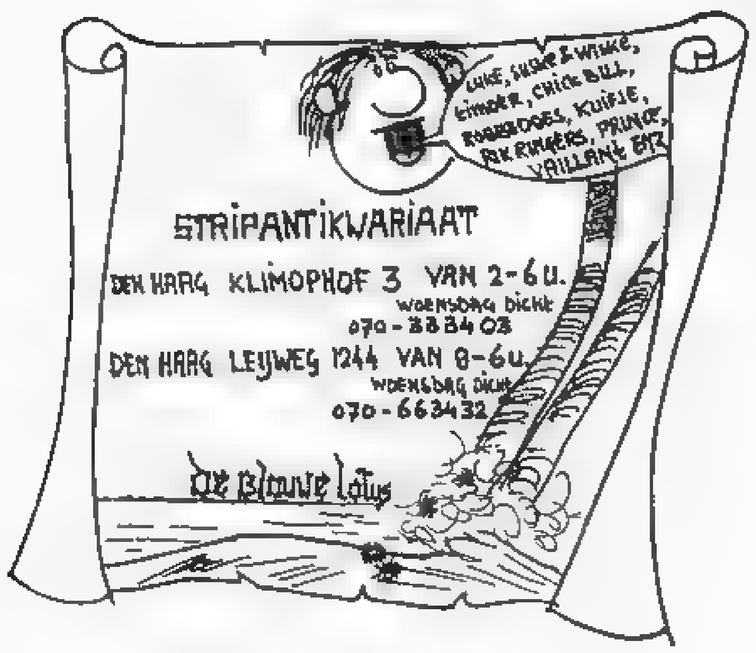
LUKE, SLIM & WINK, EINDER, CHICK BILL, ROMBOUTS, KUIFJE, RIK RINGERS, PRINCE VAILLANT ETC
STRIPANTIKVARIAAT
DEN HAAG KLIMOPHOF 3 VAN 2-6 U.
WOENSDAG DICHT
070-883403
DEN HAAG LEIJWEG 1244 VAN 8-6 U.
WOENSDAG DICHT
070-663432
De Blauwe Lotus

NERO INTERSTRIP

HEEFT NU EINDELIJK EEN NIEUWE KATALOGUS

Doel van deze katalogus: orde scheppen in de chaos van prijzen, prijzen en prijzen en de talloze grote en minder grote striphelden zoveel mogelijk bibliografisch bijeen brengen.

De katalogus vormt geen beeld van de voorraad, maar wel van dat wat Nero Interstrip vaak of minder vaak binnenkrijgt.

DAAROM IS HET RAADZAAM ALVORENS UIT DE KATALOGUS TE BESTELLEN EERST KONTAKT OP TE NEMEN MET ARIE DE KOFF VAN NERO INTERSTRIP, ZWAANSHALS 215 b, ROTTERDAM, 010-671580, OM NA TE VRAGEN OF DE GEZOCHTE STRIP IN VOORRAAD IS.

Als een bepaalde strip uitverkocht is, duurt dit meestal slechts korte tijd en kan levering soms iets langer duren.

Gevraagde strips die niet in voorraad zijn worden op de zoeklijst geplaatst.

De katalogus is in de winkel verkrijgbaar.

LEDEN VAN HET STRIPSCHAP ONTVANGEN OP VERTOON VAN HUN LIDMAATSCHAPSKAART 20% KORTING OP DE IN DE KATALOGUS VERMELDE STRIPS EN 10% OP ALLE NIEUWE STRIPS.

Verschenen is:
een HERZIENE herdruk van STRIPSCHRIFT's KRESSE-nummer; met Eric en de Dodenridders en Tarzan van de Apen.
Giro 226312 tnv Stripschrift, de Bruyn Kopsstraat 10, Rijswijk zh, onder vermelding: nr 25/26 h.
Prijs f 3,25.

FALATOFF

bevat vanaf nr. 18/19 ook een nieuwsrubriek in de Nederlandse taal. In het Franse gedeelte wordt regelmatig aandacht besteed aan in Nederland verschijnende tekenaars.
Een abonnement (nrs. 14/15 t/m 24/25) kost ƒ 14,—. Een album met de nrs. nul t/m 12/13 is verkrijgbaar à ƒ 14,90 (indien per post verstuurd hier ƒ 2,25 porto bij optellen). Giro 2805518 t.n.v. J. van den Boom, Bentveldsduinweg 10 in Aerdenhout.

KWIS KELDERT STRIPS

door Rob van Eijck

De meeste lezers van Stripschrift zullen wel een aantal, zo niet alle, uitzendingen van de Stripkwis gezien hebben. Een aardig programma, met niet al te lastige vragen en opdrachtjes voor een viertal zeer jeugdigen (tegen de term 'kinderen' zouden de deelnemers vermoedelijk bezwaar maken). Een leuke show dus, met alles er op en er aan, maar . . . men zou bezwaar kunnen hebben tegen het feit dat de deelnemers tot de zeer jeugdigen behoren. Hiermee wordt de strip opnieuw, en nu voor een miljoenenpubliek, in de kinderhoek gedrongen.
Het mag bekend verondersteld worden dat Stripschap en Stripschrift al een jaar of wat bezig zijn de strip juist uit die kinderkamer te halen en toegang te verschaffen tot de 'grotemensen-wereld'. En dan komt er nu weer een stripkwis voor kinderen.
Al in het begin van de eerste uitzending drong zich bij mij onwillekeurig de vergelijking op met een kwis over een ander kommunikatiemiddel, nl. met de filmkwis 'Voor een briefkaart op de eerste rang'. In dit programma wordt de film zeer serieus genomen en worden twee volwassenen diepgaand ondervraagd over hun hobby.
Waarom is een dergelijke kwis ook niet over strips mogelijk? Waarom moeten het nu weer kinderen, pardon, zeer jeugdigen zijn, die in een kinderprogramma optreden? Men zal hier misschien op antwoorden: maar strips zijn toch in de eerste plaats voor kinderen, ondanks alle welgemeende pogingen van Stripschap en -schrift. Die stelling valt de laatste jaren steeds moeilijker vol te houden, gezien het groeiend aantal strips die voor kinderen volstrekt onbegrijpelijk zijn en zich louter op een volwassen publiek richten. En deze trend is algemeen, gezien het feit dat deze volwassen strips uit vele landen afkomstig zijn: Frankrijk, Amerika, Spanje, Italië en Nederland. Bovendien bevatten ook strips als Asterix, Blueberry, Lucky Luke en Bernard Prince elementen, die slechts voor een ouder publiek ten volle begrijpelijk zijn. Er verschijnen natuurlijk nog steeds een heleboel strips, die in de eerste plaats voor kinderen geschreven zijn, maar het zou toch al te gemakkelijk zijn de groeiende berg volwassenstrips zo maar opzij te schuiven.
Een ander tegenargument zou kunnen zijn dat toch vooral volwassenen de bioscoop bezoeken, terwijl vooral kinderen strips lezen. Daarom is de verdeling in een filmkwis voor volwassenen en een stripkwis voor kinderen volkomen terecht. Maar is dit wel zo? Helaas heb ik niet de beschikking over cijfermateriaal van bioscoopgaand en striplezend publiek, maar toch heb ik sterk de indruk dat het bioscoop gaand publiek voornamelijk uit jeugdigen tot zeer jeugdigen bestaat. Daarnaast zou ik het aantal volwassenen dat strips leest niet graag de kost willen geven. Misschien lezen veel volwassenen alleen maar Tom Poes en een of twee andere strips in hun krant, maar hoeveel volwassenen zien meer dan twee of drie films per jaar?
Weer een ander argument tegen een stripkwis voor volwassenen kan zijn dat films voor volwassenen gemaakt worden en voor kinderen veelal te moeilijk of zelfs schadelijk zijn (en daarom niet toegankelijk onder de veertien of achttien jaar). Nog afgezien van het feit dat er tegenwoordig ook veel 'moeilijke' strips bestaan, kunnen we ons afvragen of de films over het algemeen wel zoveel moeilijker zijn en dus een verhaal hebben dat voor kinderen moeilijker te volgen is dan een stripverhaal. De doorsnee-films hebben naar mijn mening, een scenario dat niet boven dat van de gemiddelde strip uitstijgt. Om een voorbeeld te geven: de gemiddelde western heeft geen beter of moeilijker scenario dan Jerry Spring en de gemiddelde detective-film heeft geen ingewikkelder plot dan Rik Ringers. Men moet niet vergeten dat de grote massa van alle films bestaat uit eenvoudige avonturenverhalen.
Natuurlijk is het zo, dat er ook een aantal psychologische films zijn, die (meestal) met de nodige zorg zijn gemaakt en waaraan dan ook de nodige aandacht wordt besteed in de persmedia. Maar die psychologische werken zijn er, zoals boven vermeld, ook op stripgebied.
Bovendien zijn de toegangsleeftijden van veertien en achttien jaar naar mijn idee alleen maar gesteld omdat een film natuurlijk een erg indringend medium is en de 'tere kinderzieltjes' geschokt zouden kunnen worden bij het zien van bruut geweld of een wat al te ontklede dame en niet omdat het verhaal voor hen niet te volgen zou zijn. Als er een psychologisch zeer diepgaande film gemaakt zou worden, waar een kind absoluut geen touw aan vast kan knopen, maar zonder geweld, seks of perversiteiten van welke aard dan ook, zou men die film rustig het predikaat 'alle leeftijden' toekennen' en zou men de strip-situatie bereikt hebben, waar kinderen alle strips kunnen kopen, ook de zeer moeilijke; maar die zullen ze net zo min kopen als dat ze naar een psychologische film gaan.
Al met al zijn de redenen om een stripkwis te maken voor kinderen mij niet duidelijk; de enige reden die ik kan bedenken is het bekende vooroordeel dat strips louter en alleen voor kinderen zijn. Dit vooroordeel zit kennelijk toch veel dieper geworteld dan we mochten hopen en zes jaren Stripschap en Stripschrift hebben daar kennelijk nog niet veel aan kunnen veranderen.

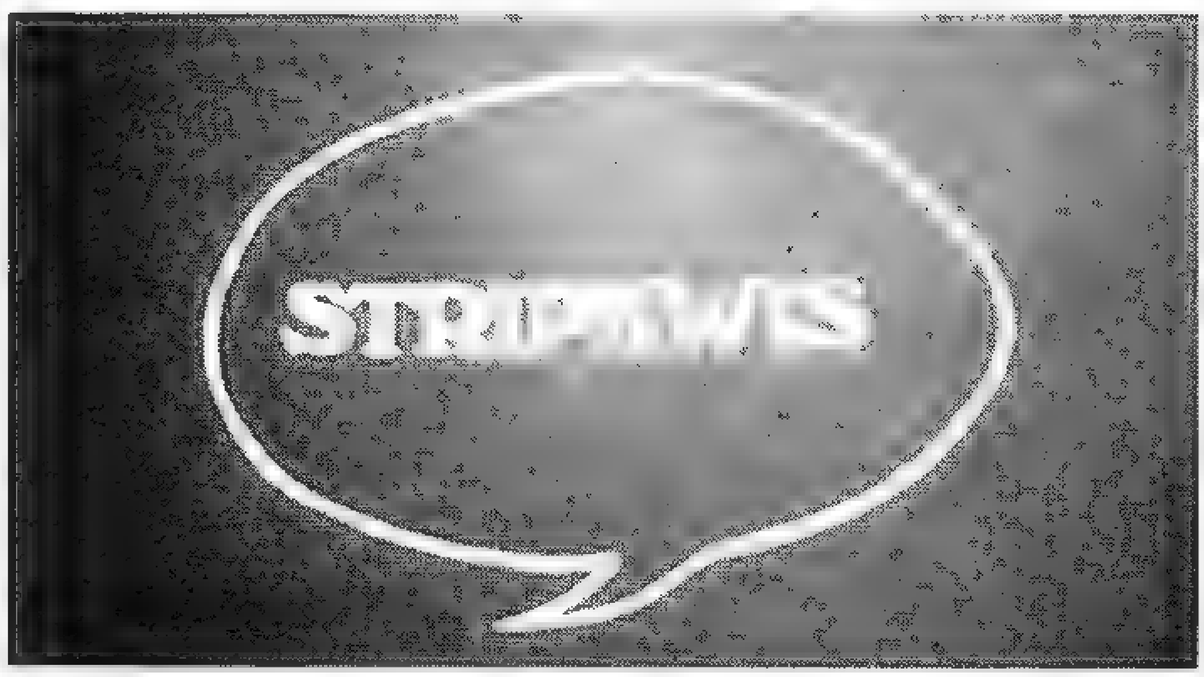

VERLAAT IDEALISME

door Jan Kelder

De redenen om een stripkwis voor de jeugd te maken zijn mij prima duidelijk en hebben niets met vooroordelen of wat voor delen dan ook te maken. Bekend mag worden verondersteld dat een zeer groot deel van de jeugd strips leest, het al of niet begrijpen daarvan doet hier nu niet terzake.
Het begrip begrijpen is natuurlijk behoorlijk subjectief. Veel mensen vinden 'Turks Fruit' geil en 'Wie is van hout' spannend. Opvattingen waar de schrijvers misschien wat verwilderd van opkijken. Maar ja, begrijpen is begrijpen, daar zijn nog eindeloze reeksen Stripschriften mee te vullen.
Bij het opslaan van de radio en t.v. gids moet het velen opvallen dat er weinig programma's voor kinderen worden gemaakt, terwijl er tot de leeftijd van 14 jaar toch zo'n slordige 3 miljoen in ons land rondlopen. Onderzoekers hebben aangetoond dat de jeugd vanaf 14 jaar dezelfde kijkgewoonten heeft als de volwassene. Kinderen jonger dan 14 hebben hun eigen pro's en anti's. Van hun kultuurpatroon vinden ze niet zo veel terug op de buis. Dat is een onfrisse zaak en ligt misschien aan het feit dat het maken van programma's voor kinderen moeilijker is dan het maken van programma's voor volwassenen, omdat programmamakers letterlijk gezien bijna nooit kinderen zijn.
Veel kinderen weten volgens de normen van een gemiddeld kijker (dat is een andere norm dan de Stripschrift of -schapnorm) zoveel van strips dat hun kennis de basis kan vormen voor een programma.
Het nivo van hun gebleken kennis lijkt mij dusdanig dat de volwassen striplezer ook aan zijn striptrekken kan komen. Dit nivo vormt eerder een stimulans voor de potentiële volwassen striplezer, dan een reden om er maar nooit aan te beginnen, dacht ik.
De Stripschapper of -schrifter heeft daar misschien wat meer moeite mee, maar deze groep speelde in de wet van de grote getallen die vaak bij de voorbereiding van een programma geldt, niet mee. Althans niet als kijkersgroep, wel leverden vertegenwoordigers van beide organen een positief aandeel bij de voorbereiding en realisatie. Daarvoor nogmaals bedankt.

De stripkwis is voor en door (de kandidaten) jongeren gemaakt. Dat is geen reden om het direkt een kinderprogramma te noemen dat volwassen kijkers uitsluit. Het hangt af van de vorm en in dit geval het nivo van de kandidaten, waar ik het al over heb gehad. Ik bestrijd dan ook de mening dat velen het verschijnsel strips door deze uitzendingen direkt als 'iets voor kinderen' kwalificeren. Vergelijk programma's als Ja Zuster, Nee Zuster en Swiebertje. Ze zijn evenals de stripkwis gemaakt met de jeugd als doelgroep maar bevatten elementen die er ook bij pa en ma goed ingingen. Daardoor kregen de uitzendingen een waarschijnlijk onverwachte populariteit bij een van te voren niet ingekalkuleerde groep kijkers.
Een probleem van televisiemaken is o.a het feit dat 5 tot 6 miljoen mensen iedere avond het ding aanzetten. Het gebeurt dan wel eens dat je een aantal groeperingen in ons niet om zijn uniforme denken bekend staande land teleurstelt. De somberheid over het falen van Stripschrift en Stripschap in hun streven de strip een volwassen karakter te geven lijkt mij een uitvloeisel van een verlaat idealisme dat vernauwd door een overigens te waarderen stripblindheid niet met beide benen op onze aarde staat.
Sla de nieuwste werken over de beïnvloeding van gedragspatronen maar eens na. Dat is andere en meer omvattende koek dan de betekenis van een vereniging en zijn klupblad. De stripkwis voor volwassenen is een goed idee, het was één van de vele vormen die in de voorbereiding zijn besproken. We hebben voor de bekende vorm gekozen.

FORMULE
NIEUWE NEDERLANDSE STRIPS
IK BEN SEXY!
R.J.M.E.
PURMEREND
TITANIC
ROTTERDAM
DEN HAAG
FORMULE S • KOMISCHE SCHETSEN EN BOERTIGE TAFERELEN • EEN STRIP-TRIP VOOR SLECHTS F1,50 • VERKRIJGBAAR IN DE BETERE BOEKHANDEL • LOSSE NUMMERS: STORT F1,50 OP GIRO 419665 T.N.v. D.MAAS, HAARLEM•

DE EERSTE MAANREIS
uit: Paris Match

DOOR KUIFJE TEKENAAR HERGÉ
voor het eerst
in de Nederlandse taal
in CISO MAGAZINE

Gratis bij jaarabonnement CISO
à *f* 25,-
op giro 1412138
t.n.v. C. Coenders
Vogelenzanglaan 3
Breda

OUDE NUMMERS

Nr. 10 De terugkeer van Aram; 12 Koning Hollewijn en de Mensenhater; 14 Tekko Taks en het Wereldvoedselprobleem; 15 Panda en de Meester-Riolist; 16 Secret Agent X 9 - Het Masker; 17 Sjors van de Rebellenclub (losse gags); 18 Bruintje Beer verdwaald en Bruintje Beer doet Kerstinkopen; 19 Paulus de Boskabouter; 20 Prins Valiant - Aanval op de Neveleilanden; 22 Robbedoes en Kwabbernoot; 23 Kappie en de Geheimzinnige Lading.
Deze nummers kosten *f* 2,25 per stuk.

Nr. 25/26 (herdruk) Eric de Noorman - Eric en de Dodenridders, Tarzan van de Apen; 31/32 Science Fiction, herdruk Flash Gordon; 33/34 Ketelbinkie in de Toerdefraans; 35/36 Kuifje in het land der Sovjets (11 pag), herdruk 1e Kuifje weekblad; 37/38 MAD, herdruk 'The Organization Man in the Grey Flannel Executive Suite' van Harvey Kurtzmann; 39/40 Western met o.a. drie Lucky Luke verhalen: 'Grabuge à Pancake Valley', 'Le chemin du Crépuscule', 'Voleurs de Chevaux'; 41/42 Piloot Arend Stork; 43/44 Gruwelstrips: 'Blinde Gangen' (van Reed Crandall), 'Einde der wereld' (van Archie Goodwin en Dan Adkins), 'Hoe Howie het maakte in de echte Wereld' (van Gore), tevens herdruk Timoer en de Gouden Afgod; 45/46 o.a. herdruk van Felix, voorloper van Guus Slim 'Felix laat niet met zich spelen', verder Octobriana en Superhelden; 47/48 Blauwbloezen, Giles, Johan en Pirrewiet met herdruk 'Johan en de Groene Draak', herdruk 'Timoer en de Valstrik van de Rode Kreek'.
Deze nummers kosten *f* 3,25 per stuk.

Bovenstaande nummers zijn na te bestellen door storting van het vereiste bedrag + *f* 0,50 porto op giro 226312 t.n.v Stripschrift, De Bruyn Kopsstraat 10, Rijswijk ZH.

nieuws van HET STRIPSCHAP

stripdag

Beknopt verslag van Strip '73, de 5e Dag van het Beeldverhaal, op 19 mei 1973 te Den Haag

Plaats: v. Maerlantlyceum in Den Haag.
Voor de vijfde maal in haar geschiedenis organiseerde Het Stripschap een Dag van het Beeldverhaal. De opkomst was vrij aanzienlijk: een groot aantal leden had gevolg gegeven aan de dringende oproep van het bestuur om deze grote stripgebeurtenis vooral niet te missen. Aan de dag was ook de nodige publiciteit gegeven, niet in het minst vanwege het feit dat Barend Servet de Dag zou openen en door de aanwezigheid van een groot aantal prominente striptekenaars, w.o. uit België Willy Vandersteen, Marc Sleen en Bob de Moor.
Om 10 uur was de algemene ledenvergadering gepland, dus begon die geruime tijd later, maar de schade aan tijd werd ruimschoots ingehaald door de vlotte gang van zaken op deze jaarvergadering van onze vereniging. Enige leden trachtten nog wel iets naar voren te brengen vanachter het spreekgestoelte, maar daar het op die plaats zo vlak bij de bestuurstafel nogal bleek te tochten, bleven ze er niet lang. Ook de heer Frankfurther deed nog een poging, maar van de zenuwen had hij zijn stem verloren, zodat die niet meetelde. De vergadering zag het bestuur ditmaal duidelijk zitten. Jammer was alléén dat tijdens het vergaderen ergens in de buurt een kerkklok begon te luiden, waardoor verscheidene kerkelijk gezinde leden in een moeilijke positie kwamen te verkeren. Gelukkig bleef de verwachte aftocht van die leden echter achterwege; daarvoor was het besprokene op de vergadering veel te interessant. Aan de heer Nijmeijer werd het lidmaatschap van verdienste verleend. Na de vergadering begon de eigenlijke stripdag met de Barend Servetshow. De aanwezigen zijn daarna niet meer tot rust gekomen. Waar moet dat heen en hoe zal dat gaan in de toekomst? De heer Blokker werd door onze voorzitter beloond met een origineel geschenk.
Na de door vele lachsalvo's opgeluisterde opening werd een forum gehouden waarbij verscheidene striptekenaars zoals Willy Vandersteen en Bob de Moor iets vertelden over hun werk en over het ontstaan daarvan en je kon een speld horen vallen, behalve op het balkon, waar de aanwezigen zich boven het hele gebeuren hoog verheven voelden. Een bekend verschijnsel: ook in de schouwburg is het op het schellinkje altijd erg rumoerig.

Vervolgens begonnen, na een hele tijd pauzeren, de stripspelletjes, waar velen met enorm enthousiasme aan deelnamen; de prijzen voor de winnaars waren dan ook niet gering. Ze werden uitgereikt aan het begin van de avond. Intussen werd er zoals gebruikelijk weer een drukke striphuil—beurs gedreven in de ruime gangen van het gebouw, als altijd weer een groots succes. De inrichting van de zaal zelf met zijn vele aantrekkelijke stripstalletjes was trouwens ook boven alle lof verheven. Er werd weer heel wat afgestript. Enkele striptekenaars hadden zich inmiddels aan tafeltjes in het midden van de zaal gezet om aan de lopende band tekeningetjes van striphelden met signature aan de liefhebbers te verstrekken. Vooral Appie Happie van Dick Bruynestein kwam goed uit de verf. Wat dat betreft werden er vele doelpunten gescoord, waar de gelukkige verkrijgers van die originele tekeningen niet van terug hadden. Andere tekenaars zoals Theo van den Boogaard deden de bovenwand van de zaal met levendige voorstellingen aanzienlijk opfleuren, waardoor Den Haag wederom een attractie rijker is geworden. Kortom: het was een dag om nooit te vergeten. Het was alleen wel jammer dat de in ruime mate aanwezige her en der slingerende bierflesjes zo

moeilijk open bleken te gaan. Dus voortaan moet iedereen zijn eigen opener meenemen, opdat er geen schade meer wordt toegebracht aan het meubilair.
's Avonds was er weer de gebruikelijke filmvoorstelling: vele leuke Smurffilmpjes werden vertoond en ook een alleraardigste tekenfilm van de heer Frankfurther, waarvan de betekenis echter niet voor eenieder zo klaar als een klontje was. In de film kwam bv. herhaaldelijk een boerin tevoorschijn die uit het schilderij van Vermeer bleek te zijn weggelopen met onduidelijke doch wellicht dubieuze bedoelingen.
Daarna was het opruimen geblazen, altijd weer een rumoerig slot voor de organisatoren. en het Stripschapbestuur, gemengd met de nodige nostalgie van alweer een afgelopen stripdag.
Veel dank aan Hans Matla c.s. voor deze uitstekend verzorgde 5e Dag van het Beeldverhaal!

K. Helderman.

Winnaar stripevenement
Het ludieke stripevenement op Strip '73 werd gewonnen door de houder van kaart nr. 107. Hij of zij die dit nummer heeft, kan kontakt opnemen met Hans Matla (070-461637) tussen twaalf en zes uur), om zijn eerste prijs te verkrijgen.

ledenaanbiedingen

Tot grote vreugde van velen weer leverbaar:
plakboekjes, 8 stuks voor f. 7,50.

Verdere aanbiedingen:
Simpelman f 2,65; Bommelbibliografie f 3,95; stempels van Toonder's stripfiguren, 2 series (A en B), in dozen van 12 stuks, prijs per serie f 12,50. De stempels zijn NIET los verkrijgbaar.
Nieuw: Stripschapstickers, 20 stuks voor f. 3,-.

bestuur

Voorzitter:
Martin Wassington, van Mourik Broekmanstraat 11 II, Amsterdam (020) 17 13 32.
Sekretaris:
John van der Mark, Suze Robertsonstraat 56 hs, Amsterdam.
Penningmeester:
Wil Soyer, Overtoom 536 I, Amsterdam (020) 16 61 13
4e Bestuurslid:
Kees Helderman, Zocherstraat 60 III, Amsterdam (020) 16 82 14
5e Bestuurslid:
John M. Willemse, Dorus Rijkershof 5', Amsterdam

filmotheek

Ch. Wauters, Linnaeusstraat 13 III, Amsterdam (020) 35 51 82 of:
P. Adriaanse, Wouwermanstraat 39 IIII, Amsterdam.

JAN DE ROOIJ, CHEFREDAKTEUR PEP:

'VOORTAAN MAKEN WE THEMANUMMERS'

door Sandra Griffioen

Het weekblad Pep gaat zich vernieuwen; met ingang van nummer 26 is er op de voorplaat reeds een nieuwe kopletter verschenen. 'We raakten een beetje uitgekeken op het oude logo, dat we nu al ruim drie jaar voeren', zegt Jan de Rooij, chefredakteur van Pep. 'Je moet een blad af en toe eens vernieuwen, anders blijf je stilstaan, zo'n nieuw uiterlijk geeft vaak een nieuwe impuls, en Pep heeft dat nodig:
Pep verandert overigens niet alleen kwa uiterlijk, maar ook inhoudelijk gaat de redaktie het enigszins over een andere boeg gooien. Voortaan wordt elk nummer opgehangen aan een bepaald thema. Op de 'cover' wordt dit thema verbeeld, terwijl ín het nummer een wisselend aantal pagina's en strips aan het gekozen thema gewijd zijn. De vervolgstrips blijven natuurlijk gewoon doorlopen. Enkele strips echter heeft de redaktie moeten laten vervallen. 'Corto Maltese bijvoorbeeld en Max Magnus; dat waren strips die duidelijk niet aansloegen bij het grote publiek,' zegt Jan de Rooij en hij gaat verder 'we be palen onze lijn niet alleen aan de hand van onze ervaring of de stapels brieven van lezers die dagelijks binnenkomen, maar we laten ook eens in de zoveel tijd een nummer van Pep door een geselecteerde groep van zo'n 370 abonnees beoordelen. Die groep, die kwa samenstelling dan zoveel mogelijk aan de samenstelling van het totale lezerspubliek van Pep beantwoordt, geeft cijfers aan de geplaatste strips. Onveranderlijk vinden we op deze cijferlijsten strips als Asterix en Lucky Luke in de opperste regionen. Ook Engelbert scoort constant hoge ogen en — tot onze verbazing eigenlijk — ook Olivier Blunder, een razend knappe, maar toch niet eenvoudige strip.
Alle strips die een dikke voldoende halen zetten we indien enigszins mogelijk natuurlijk door, maar als strip of rubrieken in Pep steeds maar weer laag beoordeeld worden, moet je ze op een gegeven moment wel laten schieten, ook al vond je ze zelf erg goed. Zo is inmiddels ook de puzzel vervallen, waarvoor duidelijk weinig interesse van de kant van de lezers bestond.
Zoals gezegd, gaat Pep het dus nu in de themanummers zoeken. Jan de Rooij: 'Er zijn ontzettend veel leuke en interessante thema's, waaraan je een gedeelte van je blad kunt ophangen. Nummer 29 bijvoorbeeld draait rond de Italiaanse tekenaar Jacovitti. In dit nummer komt o.a. een kompleet Cocco Bill-verhaal, een Jacovitti-biografie en op de middenpagina's een Jacovitti-spel, 'Jacobord'. De voorpagina laat een keur van deelopnamen uit dit spel zien, gekombineerd met 'shots' uit enkele zeer populaire strips die in Pep staan, zoals Asterix en Kuifje.' 'Het is vreemd,' peinst Jan de Rooij, 'maar het blijkt nog steeds niet genoegzaam bekend dat Asterix en ook Lucky Luke in Pep staan. Dat gaan we voortaan op de 'cover' benadrukken. We zullen ook elke week steevast één (achter)pagina Asterix plaatsen en twee pagina's Lucky Luke.'
Het bad (strandbad, bosbad, ligbad, zitbad) staat centraal in nummer 30 van Pep. Op de voorplaat brengen bekende stripfiguren via ansichtkaarten (vakantie)groeten over: Jansen en Jansens groeten vanuit Syldavië, waar zij met Kuifje het avontuur rond het haaienmeer beleven; Olivier Blunder groet vanuit zijn achtertuin. Daan Jippes heeft de voorkant van nummer 30 verder uitstekend opgesierd met enige mooie, in badkostuum gestoken, meiden. In het badnummer zijn strips als Flippie Flink en Peanuts aangepast aan het

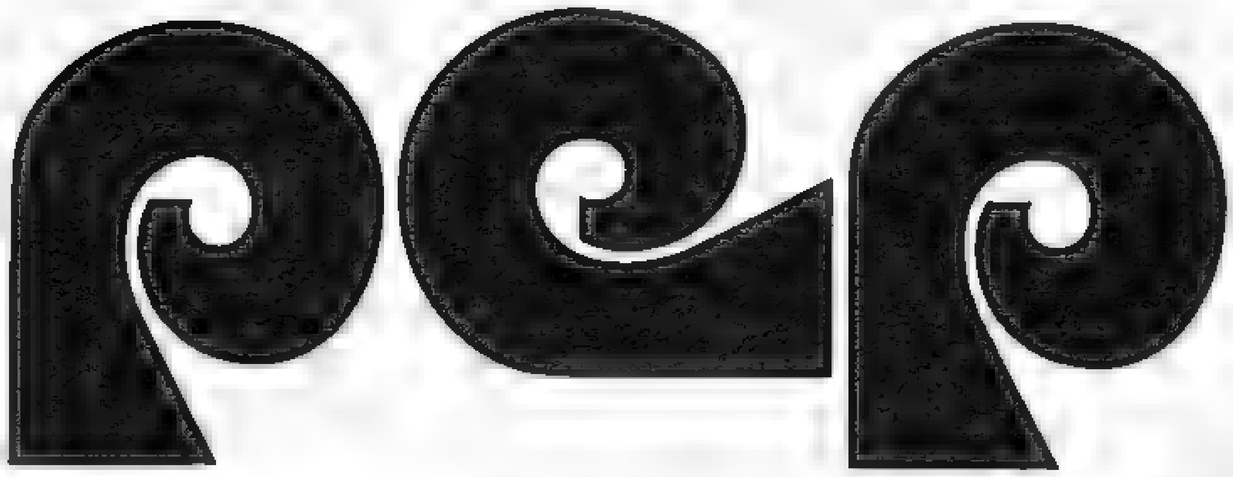

het oude logo

de voorplaat van nr. 29 met nieuw logo en nieuwe opmaak

rondborstige Truus, onlangs geïntroduceerd in 'De Generaal' van Peter de Smet

thema. Ook Baron Fantast beleeft speciaal in dit nummer zijn avonturen aan het strand. De middenpagina's tenslotte tonen de zeer rondborstige Truus, die onlangs door Peter de Smet in zijn strip 'De Generaal' geïntroduceerd werd. Jan de Rooij: 'Je begrijpt dat zo'n mooie meid als Truus aan het strand heel wat begerige mannenogen op zich vestigt. Peter de Smet heeft dat op onze middenpagina's ontzettend goed in tekening gezet.'
Automaten vormen vervolgens het thema van Pep 31. Op de voorplaat een automaat die nu eens geen warme en koude snacks geeft, maar nieuwe en 'lopende' strips. In dat nummer starten namelijk nieuwe verhalen van Blueberry, Philémon en Johnny Goodbye, voor welke laatste strip nu het scenario door Patty Klein verzorgd wordt.
Daarvoor deed Martin Lodewijk dat altijd.
In het automatennummer zijn strips als Flippie Flink en Baron Fantast weer aan het centrale thema aangepast.

Voor de daaropvolgende nummers zijn al wel de thema's vastgesteld, al zijn de plannen er voor nog niet geheel uitgewerkt. Zo wordt nummer 32 in ieder geval een bankbiljettennummer, met over de gehele voor- en achterkant van Pep een bankbiljet met daarop de beeltenis van een stripfiguur.
Als de voetbalkompetitie weer begint komt Pep met een voetbalnummer (33); het nummer daarna zal Rusland als thema dragen. In het Ruslandnummer start een nieuwe strip van Fred A. Julsing, ditmaal niet met Wellington Wish, maar met als hoofdfiguren de broertjes Samovarof & Co, hofleveranciers in zang en dans. Deze strip speelt in het Rusland van Iwan de Verschrikkelijke. Het eerste verhaal heet 'De Gifmenger'.
Nummer 35 wordt een Cowboynummer met natuurlijk Lucky Luke op de middenpagina's. Voor dit nummer heeft Henk Albers de bekende Lucky Luke-song 'The lonesome cowboy' op muziek gezet. Op de poppagina's in dit nummer worden country & westernspecialisten als The Eagles en Country Gazette besproken. Tevens start in dit nummer een nieuw verhaal van Cocco Bill. Griezelen wordt het met Pep 36. Vaststaat dat in dit Horrornummer een kompleet 4-pagina-verhaal van Ambrosius komt en Dick Matena heeft beloofd een speciaal griezelverhaal van drie pagina's te tekenen. Henk Albers besteedt een pagina aan de horrorfilm en de bekende Pep-horoscoop zal in dit nummer omgedoopt worden tot horrorskoop.

Jan de Rooij: 'Verder wordt er nog aandacht aan een Tropennummer, een Herfstnummer, een Pop(muziek)nummer en een Hondennummer besteed. We zijn al bezig een lijst van striphonden aan te leggen: Idéfix, Bobbie, Ran Tan Plan, Snoopy, Engelbert en ga zo maar door.
In nummer 43 zullen we waarschijnlijk starten met de Rubrique-à-brac's van Marcel Gotlib. Daar zijn we erg gelukkig mee. Wat die man doet is fenomenaal, hij zou een veel grotere bekendheid moeten hebben en misschien gaat dat dankzij Pep wel komen.'

De bekendheid van Pep zelf zal versterkt en (hopelijk) uitgebreid worden door een grootscheepse reklamekampagne die half september rond de nieuwe Pep zal worden gehouden. Ook in deze kampagne zal via advertenties in radio-, tv-, jeugd- en damesbladen, de nadruk gelegd worden op het feit dat Pep elke week Asterix en Lucky Luke brengt. Een enorme stickeraktie (met waarschijnlijk de beeltenis van Asterix) zal deze wetenschap nog eens ekstra uitdragen.

uit de broertjes Samovarof & Co van Fred A. Julsing

SNOOPY COME HOME

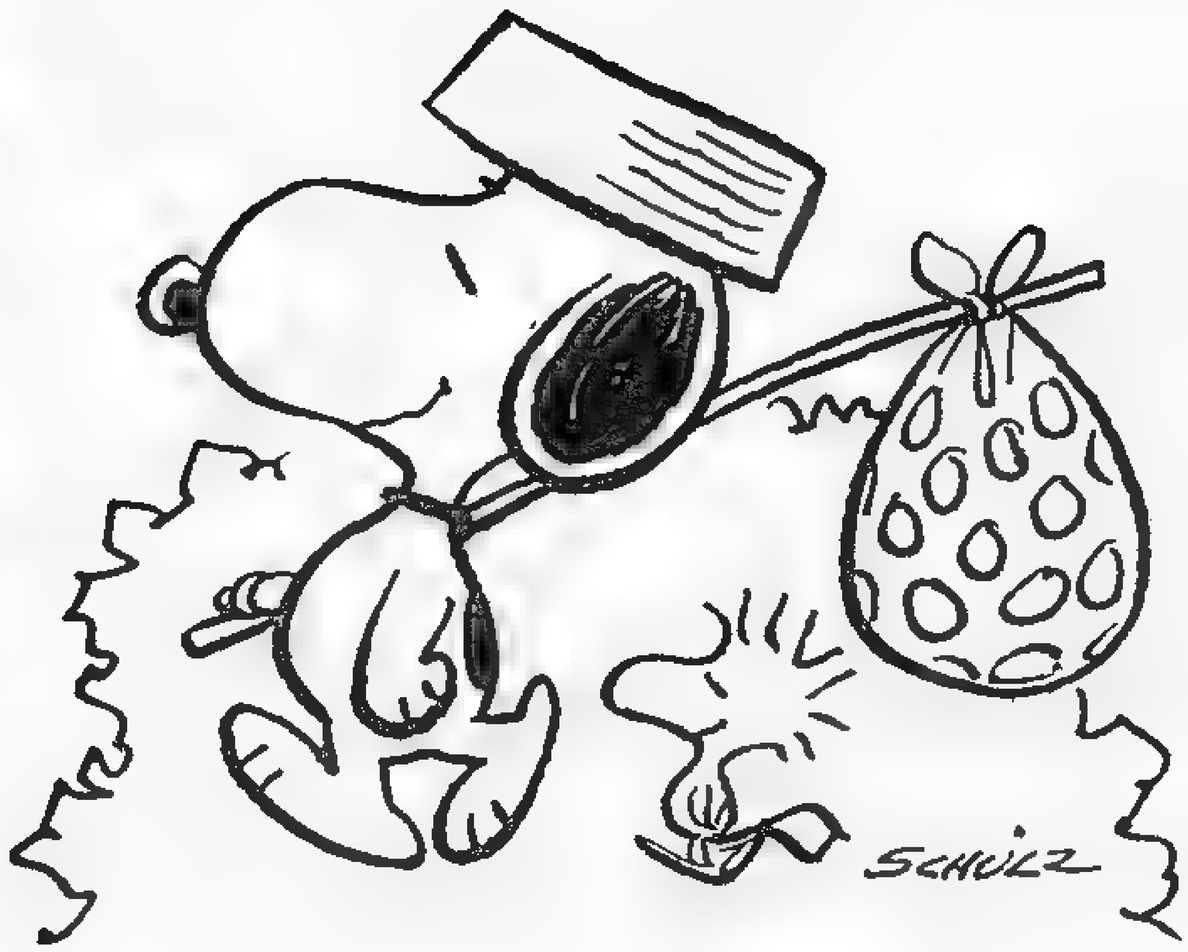

★*door Kees de Bree*★

Pasen 1973 is in Den Haag de tweede avondvullende Peanuts-tekenfilm van het soepel samenwerkende trio Schulz, Mendelson en Melendez in première gegaan. Deze film 'Snoopy Come Home', die in het Nederlands de lullige titel "n Snoepie Van 'n Hond' meekreeg, werd slechts gedurende korte tijd in de matinées gedraaid. Het aantal bezoekers scheen niet evenredig te zijn met het aantal goede recenties in de kranten. Nu moet gezegd worden dat het tijdstip waarop de film in roulatie ging niet ideaal was. Aan de ene kant lokte het mooie Paasweer de helft van de Nederlandse bevolking naar het strand, de bossen en de plassen. Aan de andere kant heeft de film beslist geen optimale publikatie meegekregen. Wie weet er op dit ogenblik nu dat er een nieuwe Peanuts-film in ons land is? Geen hond toch! In juli of augustus komt de film naar Amsterdam (vakantietijd-kindertijd) waar Snoopy hopelijk een betere kans krijgt om zich aan het publiek te tonen dan in Den Haag.

De wederwaardigheden van de Peanuts die reeds omstreeks 1948 door tekenaar Charles Monroe Schulz in de 'St. Paul Pioneer Press' onder de naam 'Li'l Folks' gepubliceerd werden, kregen pas ruime bekendheid toen zij in 1950 in 'The Saterday Evening Post' en nog 7 andere kranten gingen verschijnen. Van die tijd af ging het razendsnel. De strip met het wanhopig met zichzelf en met elkaar vechtende kleine grut had een enorm sukses. Het aantal kranten waarin zij hun wanhoop, frustraties, filosofiën en mijmeringen over de mensheid mogen uitstrooien is inmiddels gegroeid tot om en nabij de veertienhonderd. Aangezet door het sukses van de strip en een aantal korte Peanuts TV commercials maakten tekenaar Charles Schulz, regisseur Bill Melendez en producer Lee Mendelson 5 animatiefilms voor de TV van elk een half uur. Van deze TV Specials die door de VARA in 1970/1971 ook in ons land zijn uitgezonden, heeft de allereerste 'A Charlie Brown Christmas' (1965) een Peabody en een Emmy gewonnen. De eerste echte grote produktie die regisseur Bill Melendez samen met Mendelson en Schulz maakte, 'A boy named Charlie Brown' (1969) was voor de bioscoop een voortzetting van de TV animatiefilms. Er werd voor deze bijna 1½ uur durende tekenfilm gebruik gemaakt van de diensten van 52 artiesten. In totaal werden er méer dan 300.000 afzonderlijke tekeningen gemaakt. Alleen de animatie-afdeling al had zo'n 75.000 werkuren nodig, hetgeen de produktiekosten behoorlijk opvijzelde. Het resultaat was een film die er in slaagde een behoorlijk volledig beeld te geven van de verschillende figuurtjes met de eigenschappen en eigenaardigheden die zij in de strip ook hebben. Het fragmentarische karakter, waardoor de pointe steeds zo sterk naar voren kon komen, bleef gehandhaafd. De film werd door pers en publiek warm onthaald. Eindelijk was er weer een tekenfilm die in een nieuwe stijl een passend weerwoord gaf op de gladde, in techniek verzande, Disneyprodukties die al zo lang heer en meester waren geweest op de tekenfilmmarkt.

bijfiguren

Een van de ongeschreven wetten van de tekenfilm is dat de Held nooit de werkelijke hoofdfiguur is. Natuurlijk is hij bittere noodzaak voor het verloop van het verhaal, aangever waardoor de anderen kunnen excelleren. Hij is niet werkelijk sympathiek en de humor is dan ook niet bij hem te vinden maar bij de figuren die hem omringen. Dit maakt dat de bijfiguren vaak boeiender en belangrijker worden dan de hoofdpersoon zelf. Dit is o.a. het geval bij de filmpjes van Mickey Mouse waar er pas te lachen valt als Goofy blunderend ten tonele wordt gevoerd. Mickey mag de plooien gladstrijken. Er zijn vele voorbeelden op te noemen maar waar het hier om gaat is dat we hetzelfde hebben bij de film 'A boy named Charlie Brown'. Critici merkten na de film terecht op dat de film dan wel als titel Charlie Brown met zich meedroeg maar dat de werkelijke held in feite zijn trouwe filosofisch ingestelde flapoor Snoopy was. Zijn fantasie die hem binnen één sekonde omtovert van de huis, tuin en keuken Beagle in een gier, een slang, een dappere oorlogsvlieger die met zijn Sopwith Camel tot diep in de vijandelijke linies doordringt op zoek naar zijn eeuwige rivaal, de Red Baron, een vrouwenverleider die zijn weerga niet kent, een kampioen in bijna elke tak van sport, een astronaut of Joe Coll, is zijn sterkste punt. Op deze metamorfoses zit je te wachten. Zonder fantasie zou Snoopy niet zijn wie hij nu is. De makers van de film hadden snel door dat Snoopy de show stal en zij besloten om een film te maken met Snoopy als held, als hoofdfiguur, hiermee helemaal de bovengenoemde ongeschreven wet uit het oog verliezend.

In 'Snoopy Come Home' begint Snoopy dus zijn solokarrière als 'star'. Hij wordt bijgestaan door het sinds 1966 in de strip ingevoerde vogeltje Woodstock, eveneens een figuurtje met prachtige eigenschappen om een uitblinkende bijrol te vertolken. Vliegen kan hij amper, zijn wankelend en duikelend voortbewegen door de lucht, niet hoger dan een meter, heeft Snoopy al eens doen verzuchten dat het een slecht bouwjaar was waarin Woodstock werd geproduceerd. Toch is dit stuntelige vogeltje dat om de haverklap met een reuzen knal ergens tegenaan vliegt of zomaar, zonder enige aanwijsbare redenen als een aangeschoten vliegtuig naar beneden plettert de onafscheidelijke metgezel van Snoopy geworden. Dit illustere tweetal is aangewezen om de aktie te maken in de film. Charlie Brown en de andere leden van de Peanutsgang moeten nu de bijrollen vervullen. Dit gooit alle bestaande verhoudingen binnen de oorspronkelijke opzet van de strip omver. Charlie Brown is een aangever, een stuk klungelige onbeholpenheid, triest en eenzaam. Hij is niet in een bijrol te plaatsen want dan valt én zijn funktie en die van de kinderen (die zich en ons ten koste van Charlie Brown kunnen amuseren) geheel in het niet. In Snoopy's solowerk waarin

© 1972 by United Feature Syndicate, Inc.

hij de handeling moet maken, is geen plaats voor zijn imaginaire uitstapjes. Hij kan geen oorlogsvlieger, gier of slang zijn. Daar heeft hij geen tijd voor. Zijn allersterkste eigenschap is hem op brute wijze afgenomen en hij moet maar zien dat hij het redt. Nu, kortweg, Snoopy redt het ook niet helemaal wat geenszins wil zeggen dat de film niet geslaagd is, daarvoor zijn er te veel sterke kanten aan. Dat Snoopy nu humoristisch is in 'echte' situaties in plaats van humoristisch door handelingen in een imaginaire situatie doet in ieder geval wel afbreuk aan de film.

Inhoud

Het verhaal begint met het kleine meisje Lila dat in het ziekenhuis ligt. Zij schrijft een brief over haar heimwee en eenzaamheid. Op datzelfde moment is Snoopy aan het surfen en ontmoet Pappermint Patty op het strand met wie hij een afspraak maakt om de volgende dag te gaan picknicken. Als hij de volgende dag zwaar beladen met allerlei strandbenodigdheden naar Patty toe wil gaan, ziet hij het bordje NO DOGS ALLOWED over het hoofd. Hij loopt er langs en even later wordt hij weggeschopt. Snoopy uit zijn verontwaardiging door het uitstoten van een reeks ongeartikuleerde klanken. Deze geluiden en alle andere geluiden die Snoopy maakt, want praten kan hij nu eenmaal niet, zijn allemaal versnelde bandopnamen van de stem van Bill Melendez. Na zijn mislukte poging om naar het strand te gaan, bezoekt hij met Patty en Charlie Brown de bibliotheek waar hij snikkend van de lach een boek over konijntjes zit te lezen. Ook hier wordt hij hardhandig verwijderd want bij de ingang stond het bord NO DOGS ALLOWED. Snoopy is ontzaggelijk kwaad over de manier waarop hij gediskrimineerd wordt en als hij Linus tegenkomt en hij zijn woede wil koelen, ontstaat er prompt een hevig gevecht om het bezit van diens dekentje. Er wordt hier op sublieme wijze gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de 'gewone' speelfilm biedt.

Het gevecht is een stukje slapstick van de bovenste plank. Terwijl de een zich op geen enkele wijze verweert, wordt hem door de ander grof lichamelijk geweld aangedaan. Zo is het bijvoorbeeld verrassend te zien dat de neus van Snoopy bijna twee slagen omgedraaid kan worden, al kijkt hij er vrij pijnlijk bij. Na dit stukje geweldpleging worden de rollen omgedraaid en kan Snoopy zich volledig uitleven op Linus. Vlak na dit gevecht gaat Snoopy in de clinch met Lucy van Pelt. Met een bokshandschoen op zijn neus weet Snoopy zijn tegenstander aardig te raken. Met zijn flitsend voetenwerk (Snoopyshuffle) en zijn onverwachte opstoten mag Snoopy van mij eerdaags best mijmeren over een bokskarrière in de trant van 'I'm the greatest'. Na deze kloppartijen komt het werkelijke verhaal op gang. Snoopy krijgt de brief van Lila (zijn eerste eigenaresse) waarin zij vraagt of hij bij haar terug wil komen. Snoopy zet zijn etensbak op zijn hoofd en vertrekt met Woodstock in zijn kielzog. Onderweg wordt Snoopy meerdere malen met het NO DOGS ALLOWED gekonfronteerd. Hij wordt achtereenvolgens een bus, een trein en het ziekenhuis van Lila uitgeknikkerd. Iedere keer als dit gebeurt zingt een zware basstem de tekst van de gewraakte bordjes. Als Lila later het ziekenhuis mag verlaten en Snoopy bij haar huis komt, ziet hij voor het eerst tot zijn immense vreugde het al zoveel malen verafschuwde bordje waarop staat dat hij niet gewenst is. Lila blijkt bovendien een kat te bezitten. Snoopy is over zijn innerlijke tweestrijd heen en kan opgelucht weer naar zijn oude vriendjes toe die de verloren 'zoon' dolblij verwelkomen. De vreugde is echter al gauw over als Snoopy zich weer als de verwende potentaat gedraagt. Charlie Brown die tijdens de film al zoveel frustrerende ontdekkingen heeft gedaan, past ook dit gelaten en vakkundig in zijn fatalistisch minderwaardigheidskompleks in.

EERSTE STRIPHANDBOEK IS NOG NIET UIT

door Klaus Beekman

In **Vrije Geluiden** van 12-19 mei 1973 meldt Guus Luijters naar aanleiding van een artikel in **Vrij Nederland** met één van de schrijvers van **Schijnhelden en nepschurken**: 'De schrijver van het boek schijnt te beweren dat hij vroeger Kuifje onder de schoolbank moest lezen, omdat strips op school nu eenmaal verboden waren; deze opmerking bezorgde Ron Kaal, die het boek in VN besprak, zeer terecht een halve huilbui van het lachen: inderdaad stel je voor, zo'n reusachtige gebonden Kuifje onder de schoolbank, wat een flauwekul! Maar dat soort flauwekul kun je nu eenmaal verwachten als gewichtige en gestudeerde heren zich met strips bezighouden.'

Wat mij betreft, mogen zulke heren zich best met strips bezighouden. Voor mij geldt alleen de vraag of Rudolf Geel & R. H. Fuchs over strips hebben geschreven, zoals het 'gewichtige en gestudeerde heren' betaamt. Zoiets verwacht ik namelijk, als ik voorin het boek lees, dat de auteurs zich onder andere tot docenten richten. Laat ik maar meteen zeggen, dat het antwoord niet erg bemoedigend is.
Het boek bevat een lange reeks zeer korte artikelen, die gaan over strips, of liever: over stripfiguren. Daarmee is meteen de relatie tussen de artikelen aangegeven, want verder ontbreekt elke samenhang. De keuze van de strips die beschreven worden, lijkt erg willekeurig, evenals het standpunt van waaruit de strips worden beschouwd. Nu eens bekijkt men de strips autonoom, dus zonder

Schijnhelden en nepschurken (Beschouwingen over het beeldverhaal)
Rudolf Geel & R.H. Fuchs

daar de buitenwereld bij te betrekken, dan weer mimetisch of marxistisch. Bij de ene strip volstaat men met een inhoudsanalyse, bij een andere komen opmerkingen voor als: 'Astérix en Obélix zijn vertegenwoordigers van een bourgeoissamenleving' (p. 16), of heet het dat 'strips sociale verhoudingen weerspiegelen' (p.80). Het aanhouden van één wijze van benadering zou het boek wellicht minder chaotisch hebben gemaakt. Hetzelfde geldt ten aanzien van het stukje stripgeschiedenis, dat om duistere redenen in het ene artikel ontbreekt, terwijl het in het andere de hoofdschotel vormt.

Nu kan men stellen, dat de eenheid in het boek al wordt gewaarborgd, doordat alle artikelen over stripfiguren gaan. Dat is in zekere zin ook zo. De titel van het boek, **Schijnhelden en nepschurken**, zegt het trouwens al. Toch hadden de auteurs er beter aan gedaan te kiezen voor één benaderingswijze en een model, aan de hand waarvan deze figuren kunnen worden beschreven. Zo'n model is in het boek echter alleen impliciet aanwezig en ziet er ongeveer als volgt uit: **(Alleen de types zijn hier verder uitgewerkt!)**

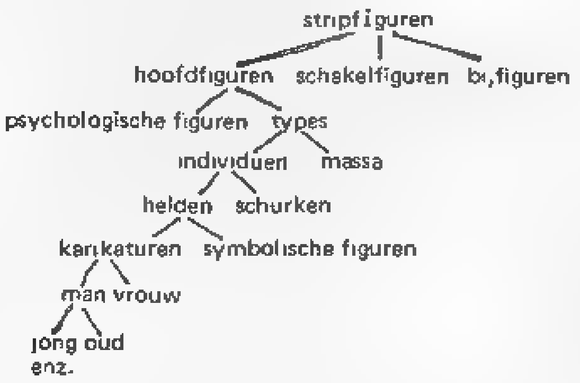

Behalve dat dit alles niet expliciet is, ontbreekt een duidelijke omschrijving van wat de schrijvers verstaan onder een 'held', een 'protagonist', een 'hoofdfiguur', e.a. Onder een 'held' verstaan zij nu eens de figuur die de voornaamste rol in een strip speelt, de hoofdpersoon dus (p. 74), dan weer de figuur die niet alleen een belangrijke, maar ook een positieve rol vervult, dit in tegenstelling tot de schurk (p. 119). En hoewel de auteurs een onderscheid maken tussen types en psychologisch gefundeerde, 'menselijke' stripfiguren, deinzen zij er niet voor terug te spreken van 'psychologische types' (p. 69). Van de personages in **Lucky Luke** wordt gezegd, dat zij 'niet zozeer mensen meer, maar figuren' zijn (p. 104), waarbij dan voor de verandering onder 'figuren', 'types' worden verstaan.

Kwa methode en expliciëtheid laat het boek dus nogal te wensen over. Wie zich echter tevreden stelt met een aantal plezierig leesbare stukjes over strips, komt zonder meer aan zijn trekken. De schrijvers van het boek zullen trouwens, naar ik aanneem, van de lezer wel eenzelfde houding ten aanzien van hun boek verlangen, als zijzelf hadden tegenover dat van **Peanuts**-kenner Short: 'Overigens moet niemand zich opwinden over een werkmethode. Als iets je niet bevalt, leg je het weg' (p. 57). Ik ben uiteraard bereid deze raad op te volgen.

PIRATENSCHIP

'De knotse kapriolen van een kloek piratenschip' is de titel van het door Guillermo Mordillo getekende stripverhaal zonder woorden. De titel mag het erop doen lijken dat dit boek voor kinderen bestemd is, maar in principe is het tegendeel waar. Zeker, de ontieglijk mooie kleuren en de fraaie plaatjes zullen ook kinderen aanspreken maar het verhaal zal ze zeker ontgaan Voor diegenen onder u die nietszeggend naar de naam Mordillo zitten te staren, even een geheugensteuntje. Koopt u wel eens Playboy, het Franse blad Lui, Penthouse of heeft u nog een doodgewone Lach in huis, niet de nieuwe maar zo'n lekkere ouderwetse? Nee? Dan hebt u toch zeker wel eens in de winkel een blik op één van die bladen geworpen. Nou dan bent u vrijwel zeker wel eens een enorme kleurige pagina tegengekomen waarop rare vrouwtjes en mannetjes met ronde bolle neuzen, buiken en borsten aanminnig naar elkaar lonkten De meestal 'zacht' erotisch getinte gags hebben altijd een wonderbaarlijk sterke frappe. De veertigjarige Argentijnse tekenaar die sinds 1963 in Parijs woont is tevens in staat om alles zo realistisch te tekenen als hij wil. Een staaltje van zijn kunnen, is te bewonderen in het maandblad Avenue (januari '73). Ik zal niet vertellen wat voor knotse kapriolen het piratenschip uithaalt. U kunt beter het gebonden boekwerkje zelf kopen. Laat u niet afschrikken door de prijs van f. 10,90 waarvoor u slechts om en nabij de 28 pagina's tekeningen krijgt. Het is het dubbel en dik waard. Uitg. Pandora, Den Haag.
K.d.B.

OBERON

Uitgeverij Oberon heeft vriend en vijand met een plotselinge linkse direkte in de hoek gedrukt door met een groot aantal stripalbums tegelijk op de markt te komen. Fans en uitgeverijen hoeven echter niet bang te zijn voor een beslissende K.O. De liefhebbers zullen verbaasd zijn door de slechte kwaliteit papier waarop de verhalen gedrukt zijn, door de relatief hoge prijs van f. 3,45 en door het geringe aantal werkelijk goede strips die uitgegeven worden. We noemen deze (de goede) even: De Generaal door Peter de Smet; Wellington Wish 'Onze man in Tristan Da Cunha' door Fred Julsing; Bernard Voorzichtig door Daan Jippes; De Macaroni's 'Gangsters en voetbal' door Dino Attanasio en Dick Matena (tekst). Veel verder kunnen we niet gaan met opsommen om niet in puin te verzanden. De vijand, andere uitgeverijen, hoeven alleen lichtelijk bevreesd te zijn voor het goede distributiesysteem van Oberon. De hoge prijs en de weinige goede albums zullen de koper wel tegenhouden.
K.d.B.

CISCO KID

Volledige, 31 pagina's (90 stroken) tellende herdrukken van Cisko Kid door Jose Luis Salinas & Rod Reed en Krazy Kat van Herriman zijn uitgegeven door Street Enterprises. In maart zijn de deeltjes 1 verschenen in Amerika. Deze zijn nu in Nederland verkrijgbaar voor f. 3,80. 15 juni zullen de deeltjes 2 in Amerika verschijnen. Wanneer Olaf Stoop ze naar Nederland zal hebben gehaald is natuurlijk niet direkt voorspelbaar. Waarschijnlijk zo snel als de post ze brengt. De Cisco Kid herdruk dateert uit 1951. Wilt u zich abonneren? Dan schrijven aan: Street Enterprises, Box 255, Menomonee Falls, Wisconsin, 53051. Van ieder stripfiguur zullen jaarlijks 4 deeltjes verschijnen.

LOETJE EN OERM

Uitgeverij Semic Press heeft met de uitgave van de Semic Strip Serie de bedoeling om een aantal van de bekendste dagbladstrips in boekvorm uit te brengen. Een loffelijk streven waardoor al verscheidene aardige werkjes als Roodoog, Mandrake, Modesty Blaise, Jippie, Linke Loetje en De Tovenaar van Id (Fop) op de markt werden gebracht. Daar het af en toe wat moeilijk lag met de rechten van bepaalde strips was de vertaling in de boekjes niet altijd identiek aan die van de krantenversie. We zeggen niet dat dit probleem geheel en al opgelost is maar een feit is dat het pas verschenen boekje in de Semic Strip Serie, Linke Loetje deel 2 door de vriendelijke medewerking van de Volkskrant dezelfde vertaling heeft als de krant. Stripschrift is de Volkskrant hiervoor even dankbaar als Semic Press. Linke Loetje oftewel Andy Capp is een schepping van de Engelsman Reginald Smythe, die in 1957 in opdracht van de 'Daily Mirror' met de strip van Loetje begon. Tegenwoordig wordt deze anti-held gelezen door zo'n 250 miljoen krantenlezers over de hele wereld. Linke Loetje deel 2 telt 100 pagina's en kost f. 2,95.
Dezelfde prijs en hetzelfde aantal pagina's zijn ook van toepassing op het tweede pas verschenen deeltje in bovengenoemde serie, namelijk Oerm deel 1. Oerm oftewel B.C. (Before Christ) is de schepping van de Amerikaan Johnny Hart. Deze vaak ten onrechte als intellektueel betitelde strip staat al enige jaren in het Algemeen Dagblad. In Frankrijk en Italië staat deze strip maandelijks in alle grote stripbladen. Een aardige strip die alleen een bepaalde inleesperiode vergt voordat je in de wereld van Oerm bent ingevoerd. In ieder geval sterk aan te raden
KdB

☆ ☆

TEKENFILM

In december 1973 komt er een nieuwe full-animation film uit de Disney Stadio's rollen. De regisseur-producer van deze tekenfilm 'Robin Hood' is Woolie Reitherman die sinds zijn uitstekende werk als regisseur in 'The sword and the stone' uit 1963 bijna alle grote Disneyfilms heeft geregisseerd. Na de dood van Disney is Reitherman dan ook in belangrijke mate de erfgenaam van Disney's droomwereld. Sommige tekenfilmkarakters uit Robin Hood zullen de fervente Disney aanhanger erg bekend voorkomen. Robin Hood zelf b.v. lijkt verrassend veel op de vos 'Honest John' uit de film Pinocchio.

FOR THE WHOLE WORLD TO ENJOY!
WALT DISNEY'S
ALL-CARTOON FEATURE
Pinocchio
TECHNICOLOR®
© Walt Disney Productions • Re-released by BUENA VISTA Distribution Co., Inc.

In het kader van '50 jaar Disney' zullen er in de komende maanden een aanzienlijke hoeveelheid oude tekenfilms van Disney in de bioscopen gaan rouleren.

Donderdag 7 juni is de VPRO begonnen met het uitzenden van een serie TV programma's over de tekenfilm en een paar beroemde beoefenaren van het genre. Er zullen in het totaal 5 programma's van 35 minuten worden uitgezonden. De samenstelling van 'Beeldje voor beeldje voor beeldje. . .' is in handen van Janny Langbroek en Roelof Kiers. Te zien op Ned. I om 20.35.

In Zweden zal in de herfst van het gedenkwaardige jaar 1973 de langste tekenfilm aller tijden in de bioscopen gaan draaien. De film 'Thundering Futty' die 2½ uur zal duren, is tevens de eerste tekenfilm die een komplete Zweedse Sage in tekeningen op het filmdoek brengt. 'Dunderklumpen' is getekend en geregisseerd door de, in 1931 geboren, tekenfilmer Per Arlin. De produktie is in handen van Tage Danielson en Hasse Alfredson. Het is helaas hoogst twijfelachtig dat deze film ooit de Nederlandse bioscopen zal halen, daar het in omloop brengen van avondvullende tekenfilms in ons land altijd weer een behoorlijk financieël risico met zich mee brengt.

De Belvision Studio's in Brussel zijn sinds een jaar bezig met het vervaardigen van een nieuwe tekenfilm. Het betreft hier de getekende versie van het wereldberoemde boek Gulliver's Travels (1726) door Jonathan Swift (1667-1745). (Zie werktekening van deze film.) Van de film die zeventig minuten zal duren, zullen vijfentwintig minuten in beslag worden genomen door animation-sec en vijftien minuten door een kombinatie van animation en life action. De hoofdrolspeler in dit laatste gedeelte is de acteur Richard Harris. Gulliver's Travel werd al eens eerder als avondvullende tekenfilm in de roulatie gebracht, namelijk in 1939 door Max Fleischer. De Belvision Studio's, die op het ogenblik ook zijn gestart met het maken van een nieuwe Lucky Luke film, hopen de reizen van Gulliver over 2 jaar voltooid te hebben. Tegen die tijd zal ook een aanvang zijn gemaakt met een nieuwe Asterix film.

Mensen zijn vreemde wezens, altijd bereid het niet geloofwaardige geloofwaardig te maken en het geloofwaardige niet geloofwaardig te maken. Toen de 'Rebel Without a Cause', James Dean in 1955 door een auto-ongeluk om het leven kwam weigerden miljoenen meisjes over de hele wereld te geloven dat hun idool er niet meer was. In de jaren twintig bracht de dood van Rudolf Valentino een golf van zelfmoorden teweeg bij vrouwen die de realiteit niet wensten te aanvaarden. Van de grammofoonplaten die na het neerstorten van het privévliegtuig met zangidool der vijftiger jaren Buddy Holly op de markt werden gebracht, werd gefluisterd dat ze door een andere zanger waren gezongen. Andere mensen wisten zelfs te vertellen dat Buddy Holly helemaal niet dood was maar dat hij, ergens teruggetrokken levend, de verkoop van zijn platen stimuleerde door de mensen in de waan te laten dat hij dood was. De springlevende Beatle Paul McCartney daarentegen werd door zijn fans dood verklaard omdat Paul op de cover van de LP 'Stg. Peppers Lonely Heart Club Band' o.a. een zwarte band om zijn arm droeg. Verwarring en rouw alom. In het blad Veronica las ik onlangs over de magiër van de lange tekenfilm Walt Disney het volgende:

'Hoewel Walt Disney, de grote man achter Donald Duck, Mickey Mouse, Pluto en tientallen andere tekenfilmfiguren, in 1966 officieel overleed, doen er in Amerika steeds meer de geruchten de ronde dat Walt niet dood is. Het sterkste gerucht wil dat Walt Disney aan een ongeneeslijke ziekte leed. Hij zou toen gezegd hebben: 'Laat mij maar invriezen. Pas als men iets tegen mijn ziekte heeft gevonden mogen jullie mij laten ontdooien'. Vreemd is het wel dat Walt's vrouw en evenmin zijn dochter, commentaar weigeren te geven op dit gerucht. . .', besluit Veronica, zich met deze woorden in de rijen der 'mystifikatie'-partijen scharend die het ergens juist hekelt.
Kees de Bree

GRIEZELEN

'The Monster Times' (World's first newspaper of horror and fantasy) is een krant die wat betreft uitvoering sterk overeenkomt met bladen als 'Rolling Stone', 'Filmfan' en 'Oor', alleen de inhoud is op een totaal ander publiek afgestemd. De krant, die 32 pagina's dik is, heeft als inhoud alles op het gebied van de horror. Artikelen over griezelfilms als Dracula, interviews met de makers van griezelfilms (o.a. Hitchcock), gruwelstrips, aankondigingen van boeken en/of tijdschriften op het gebied van de horror, griezelverhalen, advertenties voor Frankensteinpoppen en allerlei andere voorwerpen die minder prettig zijn om te zien maar die voor een groot aantal mensen blijkbaar erg interessant zijn. Prijs van 'The Monster Times' uit New York f. 3,–. Verkrijgbaar in de meeste stripantikwariaten. Abonnementen voor dit wekelijks verschijnende blad $10,- voor 26 nummers. Schrijven aan Monster Times Publishing Company. P.O. Box 595, Old Chelsea Station, New York, N.Y. 10011.

OEY

Bij uitgeverij Tango te Leiden is onlangs een langwerpig boek verschenen, 'Behalve eetbaar zijn knikkers ook vergiftig' getiteld. Prijs f. 9,-. De maker van dit voor Betty van Garrel geschreven en getekende werk is de schrijver Oey Tjeng Sit. Wie het boek openslaat zal op iedere pagina aan de bovenkant 3 tekeningen ontwaren met daaronder teksten. In de kaders waar de tekeningen staan, ziet men een aantal punten, strepen, lijnen en slechts een enkele maal iets herkenbaars als de omtrek van een huis zoals dat door een kind op de peuterschool wordt getekend. De teksten onder de plaatjes zijn verre van kinderlijk. Deze zijn vaak óf wiskundig – 'Zeg maar gerust, dat je het kader als een dwingend gegeven neemt en daaruit alles afleidt. – Anders, het is heel anders! Zonder het kader zou concentratie een zinloos begrip zijn', óf poëtisch óf realistisch. Het kost heel wat moeite (die vaak niet beloond wordt) om ook maar enigszins een verband te zien tussen de plaatjes en de tekst. De achterflap geeft enige uitkomst: 'Oey's werk draagt de kenmerken van de vrijheid. Hij is, meer dan iets anders, een beeldend kunstenaar voor wie, in principe, de hele wereld materiaal is. Het mag ook geen verwondering wekken, dat dit boek een demonstratie is geworden van de vrije interpretatie van de strip."Er is geen sprake van vaste figuren als bijvoorbeeld Lucky Luke. De inhoud van dit boek is eerder te vergelijken met een hortus botanicus waar een Ginkgo Biloba uit China staat te pronken naast een kastanjeboom uit Italië, geografisch allerminst buren van oorsprong, maar die tezamen toch duidelijk het gezicht van de tuin bepalen, voor minnaars van tuinen een bron van genot.' Nu moet ik zeggen dat ik dol ben op tuinen, vooral moestuinen met van die lekkere grote winterpenen mag ik graag zien. Of de winterpeen geografisch een buur is van de Ginkgo Biloba lijkt mij niet voor de hand liggen, in ieder geval lijkt het me niets voor een moestuin, hoe gevarieerd van inhoud dan ook.
Waar mee ik alleen maar wil zeggen, dat het best mogelijk is dat de Ginkgo Biloba, in dit geval dus de 'vrije' strip 'Behalve eetbaar zijn knikkers ook vergiftig' van Oey Tjeng Sit, best erg mooi kan zijn voor sommige mensen, maar dat hij in mijn tuin gewoon niet tot zijn recht komt.
Kees de Bree

STRIPFLITSEN

128 pagina's angst en gruwel verschenen bij Classics in 'Een groot uur Griezelen' compleet met Vampier ganzenbord f. 4,90.

In Spanje is het nieuwe blad EL GLOBO verschenen. Het maandelijks verschijnende blad lijkt erg op het Franse Charlie. Het bevat werk van o.a. Quino, Brecia, Crepax en talloze bekende Amerikaanse strips. Prijs 50 peseta's. Bureau Lan ediciones, Avda de Francia 40, San Sebastian, España.

Wanneer is nog niet bekend, maar het is zeker dat Bommel en Tom Poes in het weekblad Donald Duck zullen terugkomen (waarschijnlijk vanaf nr. 40).

De ERIC de NOORMAN en WIPPEROEN-reeks worden door Sijthoff/Tango voortgezet. De eerstvolgende Eric zal dit najaar verschijnen, waarbij het formaat dubbel oblong wordt, omstreeks dezelfde tijd verschijnen twee Wipperoen-verhalen. Maar eerst. . . komt Tango met Witje en Gert van Theo v.d. Boogaard zoals dit in Hitweek verscheen, met aanpassingen en -vullingen.

STRIPMIX

Stripmix nummer 3 is dikker geworden dan de 2 vorige nummers. Het telt nu 64 pagina's. Naast de korte strips Katzenjammer Kids, Popeye, Flippie Flink, Roodoog en Bang Bang Sam staan er dit keer 3 lange verhalen in Stripmix. De eerste lange strip is 'De levende Poppen' een eerste verhaal van de reeks 'Don Starr'. 'Pampa' is de naam van de tweede nieuwe serie waarmee in dit nummer een begin is gemaakt. De strip is getekend door Chiqui, de schuilnaam van José Luis de la Fuente. Pampa is een humoristische western-strip die speelt in de Argentijnse Pampa rond 1875. De langste en ook verreweg de beste strip is '5 Voor de Infinite', (zie illustratie), getekend door de briljante Spaanse tekenaar Esteban Maroto die deze Science Fiction strip heeft gemaakt in opdracht van de grootste studio in Europa, de Sellecciones Ilustrades. We hebben Maroto in Stripschrift al meerdere malen genoemd in verband met zijn uitmuntende strips in de Amerikaanse bladen Eerie en Creepy. Prijs van Stripmix f. 2,25. Goed werk van uitg. Semic Press te Amsterdam.

KUIFJE

De tekenfilms 'Kuifje en het Haaienmeer' die oorspronkelijk in juli/augustus in Nederland in première zou gaan, moet wijken voor de kinderfilm Tom Sawyer. Kuifje komt nu, naar alle waarschijnlijkheid, in december 1973 in onze bioscopen, precies een jaar nadat hij in België voor het eerst werd vertoond.
Een andere stripfiguur, de grootvizier Iznogoedh, zal in 1974 dankzij de inspanningen van Dargaud gaan draaien in de vorm van een gespeelde filmkomedie (dus geen tekenfilm).
K.d.B.

REAL FREE PRESS

Weer veel nieuws van Olaf Stoop. Hier volgen 'enkele' van zijn activiteiten. Van het klassieke E.C.-fanzine 'Squa Tront' (waarvan nr. 1, 2 & 3 reeds herdrukt werden en nog steeds leverbaar zijn voor f. 15,- per stuk) is nummer 4 reeds geruime tijd uitverkocht. Dit nummer zal in juli of begin augustus weer leverbaar zijn voor f. 25,-. Een overzichtje van de inhoud: covers in 4 kleuren door Graham Ingles, Kenneth Smith, Vaughn Bode en Harvey Kurtzman, inside covers door Ken Smith, Roy Krenkel, Reed Crandall & Robert Kine. Verder een 21 pagina's tellend artikel over Harvey Kurtzman met 15 pagina's niet eerder gepubliceerd werk (van E.C. tot Humbug tot Playboy-magazine). Twee nooit gepubliceerde E.C. Classics' 'Slaveship' door Bernard Krigstein en 'Child of Tomorrow' door Reed Crandall, 15 pagina's met werk dat was bestemd voor 'E.C. 3 dimensionaal S.F. Comic'.
Ook nog een interview met John Craig en 5 pag. comics van de vijftiger jaren door George Evans, een artikel van 14 pag. over de E.C. Family en 8 pag. 'The Frazetta Collector' en ander werk door Al Williamson, Richard Corben, Angelo Torres, George Hetzger, Mike Kaluta etc. Een meer dan uitstekend boek voor E. C. liefhebbers.
Eind juni is er voor ongeveer f. 25,- ook verkrijgbaar 'Works of art comics' nr. 1. Hierin staat werk van John Fawcett dat hij zelf publiceert. De boekwerkjes zijn gesigneerd en genummerd en zijn duidelijk bibliofiele edities. John Fawcett is onder andere bekend door zijn Disney-like werk in de bladen Funnyworld 13 en Promethian Enterp. 4. Midden juni is bij Real Free Press ook verkrijgbaar het gloednieuwe 'Mr. A. Magazine', een 40 pagina's tellend

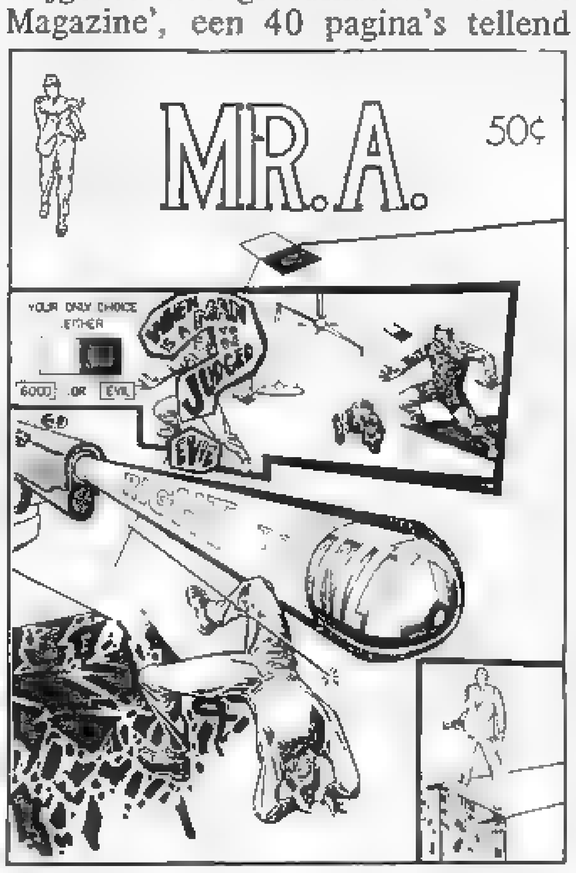

tijdschrift waarin 4 comics van Mr. A, getekend en geschreven door Steve Ditko, zijn opgenomen. De stripfiguur Mr. A heeft zijn avonturen al beleefd in bladen als Witzend, The Comic Crusader en The Collector en nu dus in zijn eigen blad (zie illustratie). Steve Ditko is bekend door kreaties als Amazing Spiderman, The Creeper, The Hawk. Prijs van Mr. A nr. 1 slechts f. 3,-.

TUIZENTFLOOT

Naar aanleiding van een opmerking van Cornelis Jan Aarts aan het slot van zijn artikel 'De avonturen van Nero en Compagnie' in Stripschrift nr. 51/52, ontvingen wij kortgeleden de volgende brief van Marc Sleen.
'Teneinde aan uw verlangens tegemoet te komen, teneinde mijn andere stripfiguren niet op safari te moeten zenden (en voorgoed, zoals de heer Aarts neerschreef) ben ik zo vrij de heer Abraham Oscar (aha) Tuizentfloot zijn heroptreden te laten vieren in mijn nieuwe stripverhaal 'De Mosterd van Abraham' (hij weet nu waar hij vandaan komt en waar hij hem moet halen!).
Over het wegblijven van Tuizentfloot kreeg ik vele tientallen brieven. Hij is nu, dank zij uw toedoen, op 600.000 exemplaren in Vlaanderen – en later ook in Nederland – herrezen. Dat hij door Stripschrift zou uitgeroepen zijn als figuur van het jaar, mag je Abraham niet kwalijk nemen, misschien weet ie iets af van mosterd maar verder is ie te gek om los te lopen en niet verantwoordelijk voor zijn daden.'
Het heroptreden van Abraham ziet u op bijgaande strip.

IK DIE DE SLAG WON BIJ ZWIJNAARDE..JA,MENEER ZWIJN -- AHA... AARDE!
IK DIE ALS OTO-MOBIL DE 24 UREN
VAN AHA... EEKLO EN DE GROTE PRIS VAN WUUSTWEZEL WON...
IK DIE DOOR STRIPSCHRIFT UITGEROEPEN WERD ALS FIGUUR VAN HET.. AHA.. JAAR !!
TEN..AHA AANVAL!!!!

BUNDELMANIE

De bundelmanie is weer losgebroken. Het was te voorzien. Nadat Asterixbundels met harde kaft waren verschenen met 4 verhalen erin, gingen de Suske en Wiske mensen ogenblikkelijk aan de slag. Zij pakten 4 volkomen willekeurige albums, ontdeden ze van de voor- en achterkant, bundelden het geheel en brachten het vervolgens tegen een pittig prijsje op de markt. Na Asterix en Suske en Wiske is nu dan eindelijk Lucky Luke aan de beurt. Uitgeverij Amsterdam Boek heeft een ferme harde kaft genomen en daar de volgende Lucky Luke verhalen ingestopt: 1. De Postkoets 2. Tenderfloot 3. Dalton City 4. Jesse James. Prijs f. 15,50. Gemiddelde prijs van een verhaal dus omstreeks f. 3,90. Koopt u maar liever de authentieke albums. Goedkoper en sfeervoller.
K.d.B.

DRACULA

In de maart-nummers van de amerikaanse horrorbladen Creepy en Eery, die stormenderwijs ons land veroveren, staat een speciaal 8 pagina's lang voorproefje, in 'full-color', van het nieuwe Warren boek **Dracula**. Het boek dat 120 pagina's dik zal zijn, formaat 9 x 12, is bijzonder fraai van kleur en is van een fotografische/grafische allure die niet alleen bij de griezelaar maar ook bij mensen met gevoel voor een bijzonder gebruik van vormen, kleuren en een 'poster'-achtig comic-gebruik (zoals vaak te zien is bij Esteban Maroto) in de smaak zal vallen. De prijs van het boek is $ 5,- plus 75 ct. porto. Voor mensen buiten Amerika, die willen dat het boek speciaal verpakt wordt komt er $2,50 bij. Captain Company, P.O. Box 430, Murray Hill Station New York N.Y. 10016.

DUPUIS

Nieuwe albums bij uitg. Dupuis:
Baard en kale, **Uit de afgrond,** door Will en M. Tillieux. Het snuggere detectiveduo moet ditmaal niets minder bestrijden dan een huizenhoog monster dat zelfs met zware bommen niet onder kontrole te krijgen is. Het moet gezegd worden dat dit 19e album van Baard en Kale vrij vervelend is in verhouding tot vroeger verschenen albums.
Ford T, **De Ford T aan de Zwabber.** Bram Jager en zijn buur maken zichzelf en hun omgeving het leven onmogelijk. Leuk en aardig voor de wat jeugdiger lezer. Ford T wordt getekend door Francis en van een scenario voorzien door M. Tillieux
Yoko Tsuno, **Het helse orgel,** door Roger Leloup. Dit is het tweede album van de vrouwelijke Japanse stripheld Yoko, de intelligente elektronika-ingenieur. Het is aan haar om én een moord op te lossen én een nog steeds werkzaam gevaarlijk misdadiger op te ruimen. Beslist spannend. Met deze strip is er een goede avonturenstrip aan de Robbedoes-stal toegevoegd. (Zie illustratie).
Sophie, **Gelukkige Sophie** (2e serie). Een lief klein meiske temidden van allerlei grotemensen problemen.
Uitgeverij Dupuis is ook bezig met het herdrukken van sommige veel gevraagde albums.
Zo zijn van Guus Slim, deel 9 **Drie Vingers** en deel 10 **De Scooterchinees** herdrukt. Binnen zeer korte tijd staan ons ook de herdrukken van deel 8 **De Drie Vlekken** en deel 7 **De Rode Paters** te wachten. Een fijn initiatief van Dupuis dat de idioot hoge prijzen die door sommige antikwariaten voor deze albums werd gevraagd, overigens wel enigszins te begrijpen natuurlijk, volkomen teniet doet.
Van Buck Danny zijn o.a. de eerste 12 albums herdrukt. De albums zijn bijna allemaal f. 4,45 (vroeger f. 3,95). Enkele albums zijn f. 4,95.

CURIOSITY

Het tweemaandelijks verschijnende Belgische Curiosity Magazine nr. 3 bevat ditmaal o.a. een kompleet Felix verhaal, 'Aventure au Chili' door M. Tillieux. Verder de strips 'Walt Purgis' door Gust; het vervolgverhaal 'Autant en importe le blizzard', een avontuur van Yves Boreal door Benn; een 4 pagina's (24 stroken) lange episode van de in afleveringen gepubliceerde Blondie en Blinkie herdruk 'Blondin et Cirage en Amérique' door Jijé. Vervolgens nog een episode van 'Sheena, reine de la jungle'; het uitstekende 'L'homme à la sandale' door Vanderwauwe etc. De verantwoordelijke uitgever van dit blad, dat bijzonder goede herdrukken met leuk werk van jonge tekenaars weet te verenigen, is Deligne Michel (Curiosity House), 133, chassée de Louvain-1030, Brussel. Prijs voor een los nummer (voor Nederland) 80 Bfr.

Semic Press evolueert meer en meer tot stripgigant, eind juni verschijnen:
Attanasio's Bandoneon — De Bende van la Curaracha (de kever) Gideon Brugman's — Professor Ambrosius en het spook van de Murdocks. Na het sukses van Fix en Foxi I, komt nu Fix en Foxi II verhalen uit het voormalige weekblad Fix en Fox.
Van de Roze Panter zal verschijnen deel I, 'Eerlijk als Goud'. Billy Bonbon of 'de jongste premiejager van het Wilde Westen', een humoristische Westernstrip start met 'Fitful City'.
Voorts heeft Semic beslag weten te leggen op enkele Lombard-uitgaven t.w. Fort Navajo-avonturen van Luitenant Blueberry, avonturen van Tanguy en Laverdure en een voor Nederland nieuwe reeks 'Olivier Blunder' — eminente humor van Greg (juli).
Vooral op de Blueberry uitgaven hebben we lang moeten wachten, na Helmonds uitgaven: Oorlog en Vrede, De eenzame adelaar, De lange weg naar Cochise, Dreiging in het Westen, De man met de ijzeren vuist en Het IJzeren Paard.
Misschien dat de lange wachttijd door Semic beloond wordt met een beter inkleuren van de tekeningen dan, zoals bij Helmond nogal eens gebeurde, kleuren over en naast de tekeningen. We zien dan ook 'De man met de Zilveren Ster' (juli) en 'De vlakte der Sioux' (oktober) met spanning tegemoet.
Al deze albums voor de eenheidsprijs van f. 3.50.

UNDERGROUND

Zowel Paranoia als R.F.P. hebben de afgelopen maand heel wat nieuwe underground comics naar Nederland gehaald. Een groot deel van de comics die ik ga noemen, zijn verkrijgbaar bij R.F.P. en bij Paranoia zijn ze allemaal verkrijgbaar. Ik zal een overzicht geven van de belangrijkste titels, met inhoud natuurlijk: 'Snarf 4' met een cover van Evert Geradts die in dit nummer ook een strip publiceert naast bekende tekenaars als D. Kitchen, Grass Green, Howard Cruse etc. Evert is trouwens helemaal in de Amerikaanse scene gedoken want hij is ook te vinden in Don Dohlers 'Projunior' waarin alle toptekenaars van de Amerikaanse underground met hun versie op Projunior vertegenwoordigd zijn. We treffen o.a. aan: S. Clay Wilson, R. Crumb, J. Lynch, Justin Green, Skip Williamson en niet te vergeten Evert Geradts. 'Artistic Comics' is het allerlaatste van de hand van Crumb, maar liefst 64 pagina's uit zijn nooit eerder gepubliceerde geheime schetsboeken. Daar dit nummer ekstra dik is, kost het f. 4,50 i.p.v. de gebruikelijke f. 3,-. 'Cloud Comics 2' hoeft van mij niet. Veel stuntelig tekenwerk en een vervelende fotostripmontage. 'Slow Death 4' heeft een prachtige cover van Gore. Het nummer op zich valt door de zwakke verhalen wat tegen. Zelfs het fantastisch tekenwerk van Corben in het futuristische verhaal 'Ecotopia 2001' redt het net niet helemaal. Van 'Barbarian Comics' door Hale Han en Bob Sidebottom kan ik alleen de lay-out waarderen, hetgeen dus als weinig betiteld mag worden. 'Skull 6' is voor de horror liefhebbers een ideaal werkje om al walgend lekker in een hoekje te gaan zitten griezelen. In het door 'Tom Veith geschreven verhaal 'A Gothic Tale', getekend door Greg Irons & Richard Corben worden Overdone macabere tonelen vertoond die in hun genre bijna alles slaan. Dit horrorwerk is te vergelijken met de undergroundpersiviteiten van S. Clay Wilson die op dat gebied tot nog toe ongeëvenaard is. Als we direkt na Skull de comic 'Dopin Dan 2' door Ted Richards bekijken waarin leuke verhaaltjes en tekeningen (een paar jaar geleden misschien nog aanstootgevend) op lieve wijze tegen de maatschappelijke schenen schoppen, zien we pas goed hoe binnen korte tijd én normen én de underground-comics veranderd zijn. 'Short Order 1' met werk van Griffith, Schenkman en Spiegelman valt, in een poging om een nieuwe originele tekenstijl te brengen, tussen de wal en het schip. Deze mannen hebben betere dingen gemaakt. Briljante cover en een bizar verhaal in 'Moondog 3' door George Metzgey. Na 'Bizarre Sex 2' door Boxell en G. Green en het niet te pruimen 'All New Underground Comix 3' waarin een gebrek aan fantasie gepaard gaat aan een schrijnend gebrek aan tekentechniek of eigen stijl is het een ware verademing om 'Zap Comics 6' te lezen; hierin eindelijk weer eens Spain Rodriques met zijn drukke zwarte tekeningen in het gewelddadige 'Country Club', verder in Zap 'Lady Luck' van Griffin, 'Wanda and Tillie, featuring Jesus Christ' door Clay Wilson (uitzonderlijk op dreef) ook in 'Angels & Devils' en tot slot nog de bekende figuren van Robert Crumb. In 'Fever Dreams' werk van John Richardson, Jan Strnad en de overijverige Corben. Horror en Science Fiction hand in hand. Ontstellend mooie tekeningen van Richardson in 'The Unicorn Quest'. Over Corben hoef ik niets meer te zeggen, die steekt zowiezo met kop en schouders boven iedereen uit. Kortom, kopen die hap.

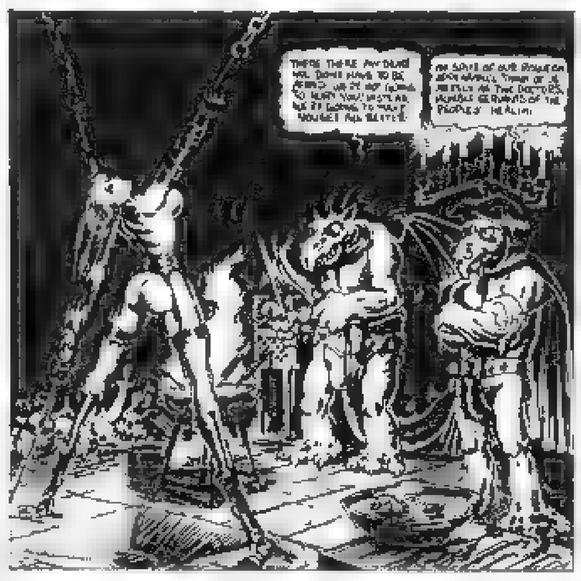

Verder aan te raden is 'Paranoia' met 'The Hunter' van C. Dallas, een knaap die, geheel zijn eigen weg bewandelend, na enkele verhalen al tot één van de beste undergroundtekenaars is gaan behoren. Tot slot wil ik 'Pulp Comics 2' noemen waarin het absurdistische verhaal 'The floating head' door Roger Brand de show steelt. Bij R.F.P. zijn enkele boekjes f. 2,75. Bij Paranoia zijn de boekjes f. 3,- maar bij aankoop van 10 tegelijk hoeft maar f. 20,- betaald te worden (dus f. 2,- p. st.) Paranoia, Postbus 78, Laren (N.H.)
Kees de Bree

MODESTY BLAISE

Het Engelse blad 'Comic Media' nr. 9 is een speciaal Modesty Blaise (Miranda) nummer geworden. Inhoud: een lang interview met Peter O'Donnell de schepper van Modesty, een nog nooit eerder gepubliceerde strip 'The Beginning' waarin de afkomst van Modesty Blaise uit de doeken wordt gedaan en hoe zij er toe gekomen is om detektive te worden. Verder nog het begin van een vervolgstrip van Modesty Blaise 'The Mind of Mrs. Drake' door Peter O'Donnell en Jim Holdaway. In dit nummer zijn tevens nog een aantal vaste rubrieken opgenomen. Ook wordt er een korte blik geworpen op de Italiaanse strip-scene en men gaat verder met het 2e deel van 'A history of Science Fiction'. Dit blad moet u echt hebben. Prijs van een los nummer 20 pence. Te bestellen bij Comic media 22 Woodhaw, Egham, Surrey TW20 9 AP, England. De uitgever is de Engelse Stripschapvoorzitter Nick Landau.

REKTIFIKATIE

In mijn bespreking van het boek Blanche Epiphanie (Stripschrift nr. 51/52) heb ik gebruik gemaakt van enkele gegevens uit het artikel 'Pichard: strippoppetjes met karbonkelogen (Snoecks) door de heer D. de Laet, zonder de herkomst van deze gegevens te vermelden. Deze nalatigheid is hierbij dus rechtgezet.
Kees de Bree.

NIEUWS EN LEUTERLUSSIES

SKARABEE

Uitgeverij Skarabee zit niet stil. Een ieder die verbaasd is over de grote productiviteit en tevens over de zeer goede kwaliteit van de Skarabee-produkten kan opnieuw '... in ademloos verbazen' naar de fondslijst voor het jaar 1973 kijken, die deze meer dan uitstekende uitgeverij onlangs heeft prijsgegeven. Op stripgebied is de grootste bedrijvigheid omstreeks september. In die maand komen de volgende werkjes op de markt: Hollewijn 5 met de verhalen 'De Anti-Wielbeweging', 'Zoekt de Levensvreugde' en 'Bezoekt een Bevriende Mogendheid' (200 pag.). Prijs f. 7,90; Panda deel 5 met de verhalen 'Panda en de meesterzangers', 'Panda en de meesterverzamelaar' en 'Panda en de yoyo-jager' (180 pag.) Prijs f. 7,90. Gloednieuw is de SF-stripserie van Piloot Storm, de testpiloot die wordt ontvoerd in de stratosfeer. In sept. zullen de eerste 2 delen met een omvang van 192 pag. per deel verschijnen. Prijs f. 7,90. Vele SF-, en strip-liefhebbers zien na jaren dus eindelijk hun droom in vervulling gaan.
Ook voor het eerst bij Skarabee 4 paperbacks die de stripavonturen van Kappie en zijn trouwe sleepboot de Kraak terugbrengen. Van deze 4 te verschijnen delen, zal deel I de volgende 3 verhalen bevatten: 'Het Kili Wili Atol', 'Het diefdier' en 'De gouden El'. (omvang 188 pag.) Prijs f. 7,90.
Geen stripuitgaven, maar desalniettemin in niet geringe mate interessant voor de jeugdsentimentelen, (ik weet dat ik dit woord eigenlijk niet meer mag gebruiken, maar dat maakt het zo aantrekkelijk), zijn de in september te verschijnen grote paperbacks (prijs f. 12,90) van LORD LISTER, bijgenaamd RAFFLES 'de groote onbekende', verder de haast even bekende NICK CARTER deel I en tenslotte BUFFALO BILL deel 2. Deze laatste boeken zijn alle een bundeling herdrukken van de vroeger zo roemruchte stuiverromans. Het wordt voor de liefhebbers van bovenstaande figuren een mooie na-zomer, al sneeuwt het.

BEZIGE BIJ

In mei verscheen een schooluitgave van De Bovenbazen met een inleiding van R. Godthelp in de Dar pocket reeks no. 8, de prijs is f. 3,10.
'Verzin toch een list', de volgende Bezige Bij Bommelpocket met als inhoud 'De Klonters', 'De Muzenis' en 'De Wezelkennis' verschijnt op 15 september. Prijs rond de f. 9,00.
De stoutste dromen van Bommelverzamelaars worden overtroffen met de verschijning in oktober, van de REUZENBOMMEL (form 37 x 30 cm) getiteld 'Met Uw Welnemen'. Deze uitgave zal bevatten: 'De Blijdschapper', 'Het Losgetrilde Inzicht' en 'De Grote Barribal'.
De tekeningen zullen op originele grootte verschijnen, zodat we nu ook Rommeldam's wereldje zullen kunnen zien.
Dit unieke werk zal gedurende de eerste weken f. 16,90 en later f. 19,50 kosten.
Overigens wordt 'Met Uw Welnemen' op 19 oktober a.s. om 8 uur in het Bztôhl-theater te Scheveningen ten doop gehouden, waarbij o.m. Jan Gerhard en Marten Toonder het woord zullen voeren.

STRIPFLITSEN

De geplande tekenfilmserie van Paulus de Boskabouter voor de TV gaat niet door. Paulus zal eerdaags wel in een groot aantal kranten als strip terugkeren.

Joop Wigger's Produkties heeft na de voortreffelijke verkoopresultaten van deel I een eveneens fraai verzorgde tweede deel van Jan, Jans en de Kinderen uitgebracht, verkrijgbaar voor f. 3,75.

Lombard is inmiddels met de fraai verzorgde franse uitgaven van Blueberry gevorderd tot deel 13 Chihuahua Paerl, beloond met de 'Prix Phenix du Scenario d'Aventure'.
Ook de achterstand bij de Lucky Luke uitgaven is vergroot na het uitkomen van 'Le Chasseur de Prime' en 'Le Grand Duc' verkrijgbaar bij Lombard. Brussel voor 95 bfr.

Uniboek
Groot nieuws voor Kresse verzamelaars. In oblong formaat komt ERWIN. De eerste week van juli zullen verschijnen:
1. De banneling
2. De duivel uit het ven.
Dit fraais voor f. 4,95.

Tot veler verdriet is besloten de heruitgave van Dick Bos te staken. Wel komt AP met een fraaie uitgave van Prins Valiant (form. 25 x 38) die we in september tegemoet kunnen zien voor de prijs van f. 18,50.

FALATOFF

Nummer 16/17 van het blad Falatoff is hoofdzakelijk aan de Franse tekenaar Reiser gewijd. Falatoff publiceert naast een lang beschouwend artikel over Reiser een interview met hem, geïllustreerd met vele voorbeelden uit zijn werk. Er wordt vooral veel aandacht besteed aan 'La vie au grand air', dat in Nederland onder de titel Tam Tam in boekvorm bij uitg. De Harmonie is verschenen. Verder vinden we de gebruikelijke besprekingen van binnen- en buitenlandse fanzines. Tekenaar Mako heeft ditmaal 11 pagina's tot zijn beschikking gekregen om zijn grafische 'horror à la française' neer te zetten, wat hij voortreffelijk doet. Falatoff is voor de wisselende prijs van f. 2,25-f. 3,50 verkrijgbaar bij de antikwariaten. Een abonnement op dit blad kost f. 14,- voor 6 dubbelnummers van 60 bladzijden. Dit bedrag storten op giro 2805518 t.n.v. J. Van den Boom, Aerdenhout, Nederland. Falatoff nr. 18/19 zal hoofdzakelijk Cabu behandelen. In nummer 12/13 werden maar liefst 2 grootheden uit de stripwereld uitvoerig behandeld: Franquin en Victor de la Fuente. Op het offset-werk na is Falatoff een tof blad waar je je niet gauw aan bekocht zult voelen.

NOSTALGIA

Voor de liefhebbers van Amerikaanse strips is er op het ogenblik een uitgave op de markt die oude Amerikaanse strips publiceert, n.l. Nostalgia Comics. De nummers 1 en 2 zijn pas uit. Uitgave nr. 1 bevat een Flash Gordon verhaal uit 1940 (part 1), Tim Tyler's luck uit 1935 (part 1), Secret Agent X 9 uit 1937 en enige afleveringen van Bringing Up Father, Barney Google en Harold Teen. Uitgave 2 bevat de volgende verhalen: Rip Kirby (1946), Minute Movies (1933) (part 1), Just Kids (1935), Popeye (1935) (part 1), Tim Tyler's Luck (1936) conclusion, Flash Gordon (1940) (part 2), King of the Royal Mounted (1937), en als klapstuk van de veiling Moon Mullins (1931) (part 1). De prijs is wel wat hoog, f. 15,50, maar naar mijn idee zijn de uitgaven hun geld wel waard. Op elke backcover staat een oude gekleurde zondagspagina uit 1930. Nog te verwachten in de volgende delen zijn verhalen van Brick Bradford (1939), The Phantom (1939), Krazy Kat (1921) en Mandrake the Magician (1941). Behalve in de winkel kan men de issues ook bestellen bij Nostalgia Comics, Box 293, Franklin Square, New York 11010.
Phil van Tongeren

N.B. Red.: De importeur voor Nederland is Real Free Press. Voor fanatieke verzamelaars zijn de uitgaven het geld inderdaad waard, maar de reprodukties zijn vaak afschuwelijk slecht, hetgeen wel aan de ouderom van de inderdaad unieke strips te wijten zal zijn.

HELMOND

Bij uitgeverij Helmond zijn een groot aantal nieuwe strips verschenen én tevens een groot aantal herdrukken van boekjes die antikwarisch al weer fikse prijzen kostten Nieuw zijn. –Toenga: Meester de mammoets; – Vincent Larcher: De zoo van dr. Ketzal, waarin de fantastische absurde fantasien van Raymond Reding het ruimschoots winnen van zijn gebrek aan tekentalent; –Roze Bottel: Het karveel van heb ik jou daar, hier gaan ongerijmdheid en een geheel aparte tekenstijl gepaard (zie illustratie); –Maarten Milaan: De zwervers van de jungle. Prijs van al deze deeltjes f. 2,50 per stuk. Verder verschenen in de favorietenreeks–Dommel: Een kluif voor Dommel, helaas komen in dit deeltje nog niet de dwaze belevenissen met de motor voor maar Dupa's humor is toch altijd vindingrijk; –Dany Futuro: Planeet Nevermor, zwierig en leuk kleurgebruik; –Tommy Bango: 10 jaar brommen; –Mr. Barelli: Barelli en de geheimagenten, Bob de Moor's Hergé stijl behoeft geen uitleg. Prijs van deze deeltjes f. 1,75. Verder is nieuw voor Nederland het 2e deel van Comanche 'Wanhoop en dood op de prairie' door de beide grootheden Hermann en Greg. In Stripschrift 50 heeft iedereen kunnen zien hoe de meningen verdeeld zijn over de tekenkunst van Hermann (van o.a. Bernard Prince). Aanbevelen of zo heeft dus geen nut. Ik mag hem echter best pruimen. Prijs f. 3,25. Herdrukken voor België maar soms nieuw voor Nederland zijn o.a.: Bernard Prince: Generaal Satan, groter van formaat en beter van kleur dan de destijds verschenen Lombarduitgave; Michel Vaillant: Olie op de renbaan waarin Steve Warson zich door de intriges van een schone blondine op laat ruien tegen zijn beste vriend Michel. Daar komen brokken van. U hoeft dankzij Helmond geen tientje of daaromstreeks meer neer te tellen voor de volgende Rik Ringers delen: Alias Rik Ringers, Dreiging op het witte scherm, Oog in oog met de slang. In zijn bekende krukkige stijl tekent Tibet zijn held Rik op scenario's van Duchateau met veel super close-ups. Toch is de spanning altijd wel aardig. Deze strips zijn te vergelijken met detektive pockets. Verre van briljant, maar leuk om op een druilerige middag te lezen. Prijs van alle laatstgenoemde albums f. 3,25.

VEENENDAAL

De Belgische stripgrootmeesters Franquin, Peyo en Roba (alle drie uit de ROBBEDOES-stal) waren een paar weken terug in Veenendaal, op uitnodiging van de plaatselijke ILA-boekhandel. De zon was zo uitbundig van de partij, dat de persconferentie in de openlucht werd gehouden, middenin 'n levensecht Smurfendekor: bloemetjes in het gras en vogeltjes in de bomen. Daar voelden Peyo en zijn maats zich helemaal in hun sas. Gehurkt rond een reuzentekenblad lieten ze voor de perslui hun fantasie de vrije loop. Ook het spatbord van de auto van een joernalist werd door Roba overtekend. De brave man reed nadien héél voorzichtig weg: hij wou met die originele tekening koste wat het kost ongeschonden thuisraken. 's Middags ging het gezelschap dan naar de ILA-boekhandel. Ginnegappend bezochten de tekenaars eerst een tentoonstelling van hun werken en helden: Guust Flater, Robbedoes en Kwabbernoot, Johan, Pirrewiet en de Smurfen, Steven Sterk, Bollie en Billie, De Sliert. Veel tijd om het allemaal rustig te bekijken hadden ze niet: de bonte bende stripfans, die extra voor hen gekomen was, werd ongeduldig. Dus werd er voor de rest van de middag druk gehandtekend, vragen gesteld en gefotografeerd.
De stripliefhebbers van Veenendaal en omgeving zijn tevreden: door de komst van dit beroemde Belgische trio is hun albumverzameling 'n flink stuk waardevoller geworden.

NIEUWS EN LEUTERLUSSIES

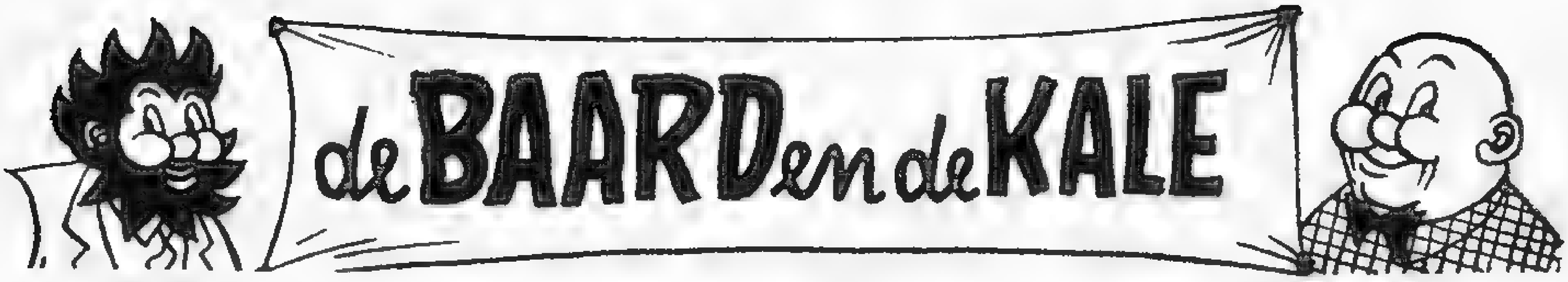

STEREOTIEP GETEKENDE FIGUREN

door Anneke Kern

Toen het jeugdblad **Robbedoes** op 27 oktober 1938 voor 't eerst verscheen, startte in dit nummer onder andere het verhaal: **De Baard en de Kale bij de Gangsters.** Dit was reeds hun tweede avontuur.
Het eerste verhaal: **De Avonturen van de Kale** — waarin wij kennismaken met de Kale, en de held z'n latere vaste medewerker, de Baard, ontdekt op een eenzaam eiland — verscheen alleen in het Franstalige **Spirou** dat op 21 april 1938 al op de markt kwam.
Het eerste en derde verhaal, **De Baard en de Kale in Kongo** (1939), werden later herdrukt in het grootformaat hardekaft album: **Janmaat en de Sinjoor en de Baard en de Kale**, door Luc, R. Vel en Dineur (z.j.)
Tot 1949 werden de verhalen geschreven en getekend door Fernand Dineur. Daarna nam Will (Willy Maltaite) het tekenwerk over. Dineur schreef tot 1951 de teksten van de serie.
Het scenario van **De Schat van Alarik** (1952) was werk van L. Bermar en Dineur samen.
Vanaf **De Baard en de Kale tegen de Witte Hand** (1955) verzorgde Rosy de teksten.
Maurice Tillieux draagt de verantwoording voor de teksten sinds het verhaal van **De Spookschaduw** (1968).
De eerste verhalen zijn overwegend komisch getekend, zeker wat betreft de hoofdfiguren. Later vervlakt dat komische element, terwijl vanaf plm. 1968 het cartoon-achtige gaat domineren.
De stereotyp getekende figuren zijn gemakkelijk herkenbaar. C. Kousemaker en Ton Koninckx spreken hier van schematisme. Ook de decors zijn stereotyp gekozen, hoewel de wijze van tekenen tamelijk realistisch is (vgl.: **Stomp in het Louvre**).
We vinden plm. 1950 filmische elementen in het point-of-view. Na 1954 komen de elementen van perspectief en close-up sterker naar voren. Vooral zo'n verhaal als **Uit de Afgrond** (1971) is sterk filmisch getekend. Het bevat hele stukken, die de kijklezer als een film beleeft, waarbij bijna geen tekst meer nodig is, en die een geweldige ruimtelijke suggestie geven.
De verhalen geven overwegend avonturen, waarin vaak de Kale en de Baard huns ondanks betrokken worden. In hun pogingen zich uit de benarde omstandigheden te redden, worden ze geholpen door hun vindingrijkheid, zoals in **Oscar en z'n Geheimen** door de domheid van hun tegenstanders, of hun goedgelovigheid, zoals in de delen: **In Midden-Amerika** of **De Witte Hand**
Soms ook door de medewerking van een vriend zoals inspecteur Lucifer in **Stomp komt terug.** Zo zijn in een deel als **Tegen de Cobra** de hulpmiddelen oa hun vindingrijkheid, een autodruk, een katapult, en de assistentie van de commissaris van politie.
De strips zijn bedoeld voor kinderen, voor jongens, en ze bevatten elementen die iedere jongen aanspreken: het avontuur, varen, duiken, schuilevinkje spelen, boeven vangen, slap-sticks met gymnastiektoestellen, begoocheld worden door de film, snifjes kwasi-wetenschap, een bal, een katapult, wat je met elastiek kunt doen, enz.
Nergens is de serie te ingewikkeld of te moeilijk. Het verhaal wordt begrijpelijk en vlot verteld. Naast verhalen met science-fiction-elementen zoals **De Grote Strijd, Het Groene Raadsel, De Spookschaduw,** vinden we verhalen waarin het science-fiction-element gerelativeerd wordt, zoals **De Ontwaakte Toar** of **Tegen de Cobra.**
Het schijnbaar bovennatuurlijke wordt weer gewoon en 'aards'.
De Kale is van huis uit werkloos zeeman en afkomstig uit Antwerpen. Hij is vaak de kinderlijkste van de beiden, speelt nogal eens voor kok, en knapt de 'baantjes' op.
De Baard, oorspronkelijk zeekapitein, is de meer gereserveerde, ziet van alle dingen sneller de keerzijde, en is degene die dan de Kale afremt.
Meestal zijn ze gelijkwaardig in hun optreden. Ze zijn ook altijd samen. De namen zijn stereotyp: De Kale is kaal, de Baard heeft een kop vol haren. Voorzover bekend hebben ze nooit een echte eigennaam gehad.

Omstreeks 1950 veranderden hun aanduidingen, de Kale en de Baard, in de eigennamen, Kale en Baard. In de boekuitgave van het deel **Stomp komt terug** verandert de titel 'De Baard en de Kale' in 'Baard en Kale'. Eén van hun bekendste tegenstanders heet Stomp. Ook zijn naam is een aanwijzing voor z'n funktie.
Hij deelt stompen uit, d.w.z. hij probeert aldoor iets te doen wat niet mag, en fopt daarbij voortdurend de twee vrienden.
Na plm. 1967, worden de tegenstanders onpersoonlijker. Het zijn de dieven van het Groene Raadsel; het is de Spookschaduw, de Cobra, of een Monster uit een Afgrond.
De strips overtreden nergens de maatschappelijke code. De helden vergissen zich wel eens, maar ze zijn nooit kwaadwillend. De tegenstanders zijn gevaarlijk omdat ze stelen, of omdat ze de rust van de mensen verstoren. Ze worden gestraft met gevangenisstraf (bijvoorbeeld de medewerkers van Stomp) of met werken voor een nuttig doel (zoals in **San-Salvador**).
Stomp verdwijnt zómaar (in: **De Grote Strijd**).

Het goede wordt beloond, bijvoorbeeld met roem voor Baard en Kale in het begin van **Hokus Pokus Pas.** De eigenares krijgt haar schat terug, zoals in **Tegen de Cobra.**
Het buitenissige wordt ongedaan gemaakt, zoals in **Kale Kaatst terug, De Spookschaduw** of **Uit de Afgrond.**

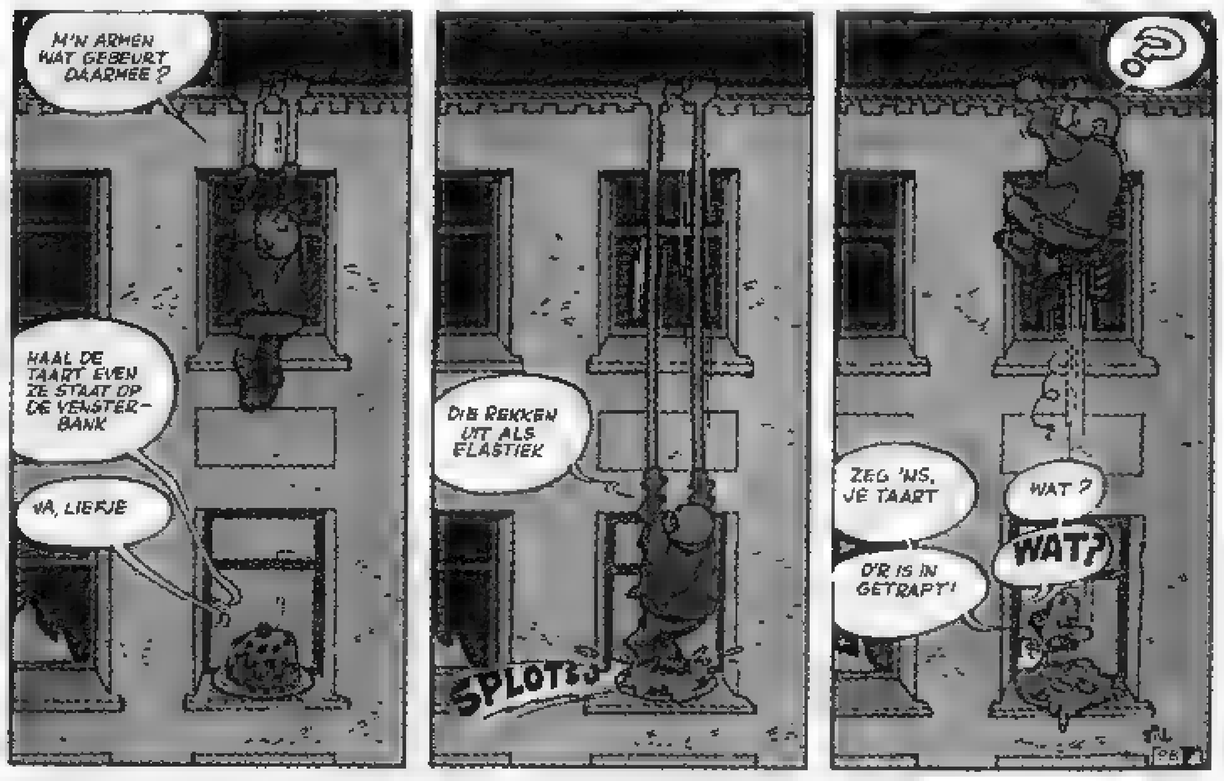

het buitennissige — *uit Kale kaatst terug*

het filmische — *uit Uit de Afgrond*

eerste kennismaking met Stomp — uit Tegen de Witte Hand

DIE TWEE SNAKEN MOESTEN ZIJN ORDERS UITVOEREN MAAR IK WEET ZEKER DAT HIJ ER WEL VOOR GEZORGD HEEFT ZICH NIET BEKEND TE MAKEN IETS VERONTRUST MIJ : WAAROM WIL HIJ U BELETTEN DEL MARCO TE SPREKEN ?

Inspecteur Lucifer — uit Stomp komt terug

BIBLIOGRAFIE

Getekend en geschreven door Fernand Dineur	Robbedoesnummer		Datum	Albums
De Avonturen van de Kale	alleen in Spirou		21 april 1938	Grootformaat (z.j.)
De Baard en de Kale bij de Gangsters	1	35	27 oktober 1938	
De Baard en de Kale in Kongo	36	97	4 juli 1939	Grootformaat (z.j.)
Nieuwe avonturen van Baard en Kale	98	208	december 1940	
De Zes Ducaten	209	240 e.v.	februari 1943	
Op het Oorlogspad	241	297	5 oktober 1944	
Bijzondere Opdracht	298	361	3 januari 1945	
Z.Z., een avontuur van Baard en Kale	almanak 1947		eind 1946	
De Rode Afgod	362	435	9 maart 1947	
Getekend door Will, (Willy Maltaite) scenario van Dineur.				
De Stad der Robijnen	485	515	21 juli 1949	
Koenraad Vlamoog komt terug	516	545	februari 1950	
In San-Salvador	546	560	14 september 1950	1954 Onder de titel:
Het Spook der Duinen	561	580	28 december 1950	1954 In Midden-Amerika
Villa Zonderzorg	583	628	31 mei 1951	
Getekend door Will, scenario van Luc Bermar.				
De Schat van Alarik	650	693	11 september 1952	1954
Getekend door Will, scenario van Ben.				
Oscar en zijn Geheimen	707	738	15 oktober 1953	1955
Getekend door Will, scenario van Rosy.				
De Baard en de Kale tegen de Witte Hand	771	792	6 januari 1955	1956
Stomp komt terug	811	831	13 oktober 1955	1958
Hokus Pokus Pas	840	861	3 mei 1956	1958
Spurten	988	1029	21 maart 1957	1958
De Schim van de Samoerai	1032	1044	2e kwartaal 1958	
De Baard en de Kale in Hollywood*	1135	1160	1e halfjaar 1960	
Schiet niet op het zeepaardje**	1201	1236	1961	
Stomp in het Louvre	1350	1370	27 februari 1964	1966
Villa Long-Cri	1373	1394	6 augustus 1964	1966
De Pijlen van Nergens	1399	1420	4 februari 1965	1967
11. De Rare Pop	1432	1458	23 september 1965	1968
12. De Ontwaakte Toar	1474	1495	14 juli 1966	1968
13. De Grote Strijd	1501	1521	19 januari 1967	1968
14. Het Groene Raadsel	1529	1550	3 augustus 1967	1969
15. Kale kaatst terug	1566	1587	18 april 1968	1969
*) is geschreven en getekend door Denis				
** tekeningen Denis, scenario Remacle				
Getekend door Will, scenario van Maurice Tillieux.				
16. De Spookschaduw	1602	1622	26 december 1968	1970
17. Tegen de Cobra	1650	1669	27 november 1969	1971
18. De Vervloekte Rots	1696	1715	15 oktober 1970	1972
19. Uit de Afgrond	1746	1764	30 september 1971	1972
. . . De Spoken van Cortecleyn	1789	1802	27 juli 1972	
. . . De Dode Duiker	1831	. . .	17 mei 1973	

Met dank is gebruik gemaakt van gegevens van CISO-supplementen 1971 en 1972 en informaties van H. J. Matla en Thierry Martens.

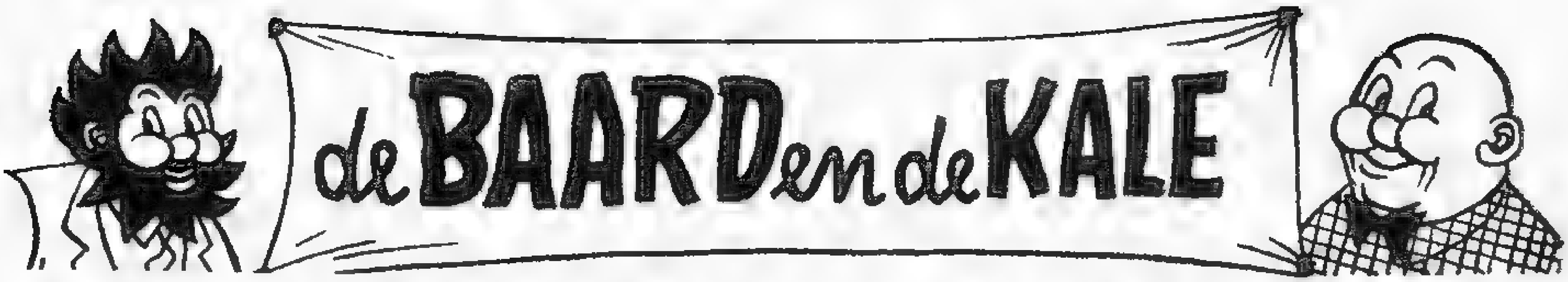

VAN LAUREL & HARDY TOT HITCHCOCK

door Martin Lodewijk

In den beginne was er de Kale. Of liever gezegd Tif. Dat is Frans voor 'haar' en dus een duidelijk ironisch bedoelde bijnaam. Lang was Tif, een werkeloos zeeman, niet alleen. Tondu, een even werkeloos zeekapitein, minstens zo behaard als Tif kaal was en daarom dus de 'geschorene' genaamd, werd zijn metgezel. En wanneer het jeugdblad 'Spirou', dat vanaf 21 april 1938 alleen in het Frans verscheen, op 27 oktober 1938 ook een Vlaamse uitgave 'Robbedoes' op de markt brengt, zijn zij reeds een onafscheidelijk tweetal: De Baard en de Kale. Vreemd is dat zij in de vertaling van naam gewisseld hebben. Tif heet voortaan de Kale en Tondu de Baard. Waarschijnlijk was de redaktie van mening dat die Vlamingen dat luikje voor typisch Franse ironie misten en waarom zou je het ze moeilijker maken dan het al was.

De avonturen van de Baard en de Kale werden op papier gezet door Fernand Dineur. Jammer genoeg kunnen wij de herdruk van hun eerste avontuur in Stripschrift niet vergezeld doen gaan van een gedegen interview, want helaas is Dineur een vijftiental jaren terug overleden. Maar dankzij de heer Martens van uitg. Dupuis kunnen we de volgende summiere opsomming van Dineurs loopbaan geven.

Dineur begon als illustrator van le Moustique, de Franse tegenhanger van Humo-radio in 1937. In 1938 begon hij met het eerste nummer van Spirou met de avonturen van de Kale, later de Baard en de Kale en tot 1947 heeft er iedere week in Robbedoes en Spirou een aflevering van zijn hand gestaan. Eveneens voor Robbedoes tekende en schreef hij een groot aantal korte politieverhaaltjes. Meestal een regel of twintig met twee illustraties. De lezers moesten de oplossing van het gestelde probleem opzoeken. Dit waren 'les enquêtes de Flup', oftewel Flup detective, later zou dezelfde formule worden toegepast door Duchateau en Tibet in hun eerste Rik Ringers publikaties. Na de oorlog werkte Dineur ook nog voor 'Aventures Illustrées' dat later Bimbo ging heten. Bimbo verscheen van 1944 tot 1950 alleen in België, alleen in het Frans. Dineur tekende hiervoor losse gags. In 1945 ging hij voor Heroïc album tekenen. Voornamelijk halve pagina gags maar ook 6 komische verhalen van de Baard en de Kale van elk 12 pagina's. Samen met Cheneval, de uitgever van alle en tekenaar van vele Heroïc albums, werkte hij ook aan de scenario's van Attila.

In 1949 stond Dineur de rechten van de Baard en de Kale af aan Dupuis, nadat hij een jaar bij Robbedoes was weggeweest. Zijn laatste tekeningen staan in Robbedoes nr. 425. In nr. 486 begint een nieuw avontuur van de twee helden. De Stad der Robijnen. Tekst F. Dineur, tekeningen Will (pseudoniem voor Willy Maltaite). Hij schrijft nog zes verhalen voor Will en begint in 1950 voor Heroïc albums 'Les Confidences de Nant, policier', eerst in de vorm van een geïllustreerd verhaaltje, later tot 1956 als vervolgstrip. Vanaf 1949 heeft de tekenaar Will vrijwel non-stop aan de avonturen van de Baard en de Kale gewerkt. Slechts met uitzondering van: 'De Baard en de Kale in Hollywood' en 'Schiet niet op het zeepaardje' die in 1960 en 1961 werden getekend door Marcel Denis en geschreven door resp. Denis en Remacle. Daarbuiten dus ongeveer 27 verhalen van Will's hand met diverse scenarioschrijvers: Luc Bermarr (pseudoniem voor Henri Gillain) voor De Schat van Alarik; Ben (ps. voor Albert Desprechins) voor Oscar en zijn geheimen; Maurice Rosy voor de periode 1956 tot en met 1968 en sinds 1968 Maurice Tillieux.
Door deze wisseling van tekenaars en schrijvers valt de karrière van de Baard en de Kale of, zoals zij in de loop der tijd eenvoudig zijn gaan heten, Baard en Kale, vrij duidelijk in perioden en stijlen uiteen. En wel (met verdiend voorbijgaan aan de twee verhalen van Denis) 1. Fernand Dineur. 2. Tussenperiode Dineur, Ben en Bermarr en Will 3. Maurice Rosy en Will 4. Maurice Tillieux en Will.
Wat interessant is, is dat de schrijvers hierbij duidelijk telkens een vernieuwende werking op de tekenaar hebben en hem sterk beïnvloeden. Zoals Dineur Baard en Kale heeft opgezet zijn het twee Antwerpse jongens van de gestampte pot, die regelmatig van hun geld en kleren beroofd worden en meestal op weg zijn naar een haven, hetzij via land, hetzij via zee. Dineur heeft een charmante, wat boertige tekenstijl. Hij heeft maar een beperkt skala van uitdrukkingsmogelijkheden. De figuren hebben meestal dezelfde verhoudingen d.w.z. rompen en ledematen, zijn onderling verwisselbaar, hoogstens dus iets zwaarlijviger dan een ander. Als ze staan, staan ze altijd met de voeten bij elkaar, de knieën iets gebogen. Als ze hardlopen altijd beide benen van de grond. Als ze wandelen worden ze altijd midden in de stap getekend. D.w.z. vlak voordat de voorste voet op de grond komt en de achterste van de grond gaat. In het begin heeft hij nog de ruimte en het voor-

anno 1947; getekend door Dineur; De Rode Afgod

anno 1949; eerste door Will getekende verhaal; De Stad der Robijnen

anno 1952; getekend door Will; scenario Bermar; De Schat van Alarik

anno 1953; getekend door Will; scenario Ben; Oscar en zijn geheimen

IK HEB NOG NOOIT ZO'N FIJNE VA - CANTIE GEHAD... WAT HEBBEN WE EEN PRET GEHAD MET DAT DUIKERPAK !
EN IK VIND DAT JE ER NIET VOLOP VAN GENIETEN KAN ALS JE GEEN BOOT HEBT. HADDEN WE MAAR EEN JACHT, DAN KONDEN WE MIDDEN IN ZEE DUIKEN .

anno 1955; getekend door Will; scenario Rosy; Tegen de Witte Hand

anno 1960; geschreven en getekend door Denis; Hollywood

anno 1968; getekend door Will; scenario Rosy; Kale kaatst terug

anno 1971; getekend door Will; scenario Tillieux; Uit de Afgrond

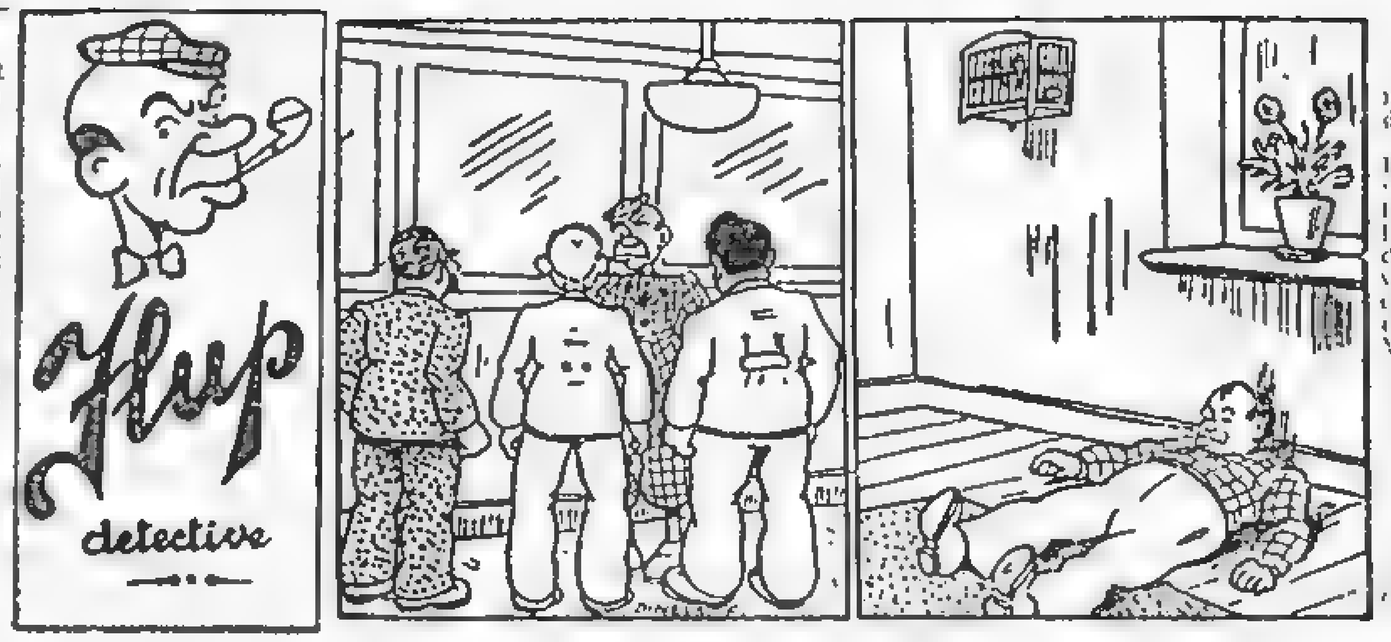

GEHEIMZINNIG GEVAL

Karel heeft een verdachte gaslucht ...roken. Hij is in de kamer van zijn ...urman Lode binnengedrongen en ...ond deze uitgestrekt op den grond. Karel heeft de vensters geopend en de ...gaskraan dichtgedraaid. Daarna is hij de politie gaan waarschuwen. — Flup stelt een onderzoek in. De twee andere buren van Lode hebben niets gemerkt ...n het geheimzinnig geval. We zien ...dat naast op de teekening, van links ...rechts: Jan, Karel, Max. Flup ge...dat er een misdaad gepleegd is ...s de schuldige? Komaan, jongens ...es, helpt Flup eens een handdit geheimzinnig geval op te ...

Oplossing van de vorige opgave

...heer is de dief. Want men klopt ...voordat men zijn eigen kamer ... gaat. De vergissing is dus ge... Als er niemand in de kamer geweest was, zou hij zijn slag hebben geslagen

MOEILIJK GEVAL

Rentenier Bolle is op zijn kamer vermoord. Diefstal is de beweegreden tot den moord geweest. Onze vriend Flup stelt een onderzoek in. Hij ontdekt, dat Lode gewurgd is met een koord, waarvan een zeemansknoop ligt. Ook vindt hij op de plaats van de misdaad een zakdoek met de voorletters S D. Eindelijk ontdekt hij in de studeerkamer van den vermoorde vier dreigbrieven met dezelfde hand geschreven zijn, die gepost werden te Welkbroek, Noorde, Brussel en Charleroi. Hoe heeft het aangepakken om dit duistere op te helderen?
Wat besluiten onze rakkers uit al die feiten?

OPLOSSING VAN DE VORIGE OPGAVE

Karel is de schuldige. Als Lode werkelijk door gas gestikt was, zouden de ...s in hun kooitje ook dood zijn ... heeft dus gelogen!

Flup detective, uit Robbedoes 19 nov. 1942, het probleem ..... en de oplossing

deel van kleur. Met zijn weinige middelen weet hij een vreemde sfeer op te roepen. Hij doet in deze periode nog het meest denken aan de halfkomische halfrealistische films van Laurel en Hardy, waar het tweemanseffekt natuurlijk ook niet vreemd aan is: de Dikke en de Dunne — de Baard en de Kale. Waar hij zijn achtergronden meestal versimpelt tot enkele lijnen (hij is zeker de tekenaar geweest met de minste dokumentatie) en hij Miami bijv. afdoet met een of twee straathoeken (het feit dat hij nooit overzichtstaferelen tekent helpt hem hierbij danig) laat hij, als onze helden uit een trein gegooid zijn, ze langs een richtingaanwijzer met 'Savannah G. 250 km' lopen en concluderen dat ze vlak bij Cape Canaveral zijn. Dit detoneert zó in de verdere vaagheid dat hierdoor veel meer realiteit wordt gesuggereerd dan in veel andere strips die uitvoerig gedokumenteerd zijn. Op den duur echter, wanneer hij in zwart/wit verder gaat en in een keurslijf van steeds kleinere plaatjes wordt gewrongen (soms ongelooflijk kleine plaatjes) gaan Dineurs beperkte mogelijkheden toch leiden tot een verstarring die des te meer opvalt tussen de andere tekenaars in Robbedoes die zich zonder uitzondering tot meer dynamiek en dramatiek ontwikkelen, zie Franquin, Morris, Paape en Hubinon. Het is dan ook niet onwelkom wanneer Willy Maltaite het tekenwerk overneemt. Will (een assistent en protégé van Jijé) had al eerder een album gepubliceerd bij Editions du Ménestrel: le mystère de Bambouchal, en illustraties in Robbedoes en andere uitgaven van Dupuis. Baard en Kale veranderen nu volledig van sfeer, plotseling wonen ze samen in een huis, niet langer zijn ze meer thuisloze zwervers zonder verleden. We zien op één plaatje zelfs een jeugdportret van Kale, een baby op een bontvacht. Will is een tekenaar met veel meer mogelijkheden dan Dineur en het is dan ook of de strip openbreekt en een nieuw leven begint. Dit geldt ook voor de scenario's die Dineur blijft schrijven. Er begint een overgangsperiode. Tot nog toe was er nauwelijks sprake geweest van aparte verhalen. Dit was in overeenstemming met de tot dan toe heersende mode van vertellen. Niemand lette er op hoe lang een avontuur duurde en het ene verhaal ging meestal vrij geruisloos over in het andere. Baard en Kale werd bijeengehouden door de beide karakters en de intrige kwam op de tweede plaats. In de overgangsperiode schrijft Dineur een paar van de hak op de tak springende avonturen van verschillende lengte (resp. 73, 30, 29, 24, 19 en 55 pagina's). Met ingang van de 'Schat van Alarik' vindt een nieuwe mutatie plaats. Baard en Kale zijn nu vertegenwoordigers in stofzuigers geworden, merk Slokop, en de intrige krijgt een duidelijke vorm. 'Oscar en zijn geheimen' met een scenario van Albert Desprechins (de schrijver van o.a. de Mini-mensjes) sluit de overgangsperiode af.

Met 'De Baard en de Kale tegen de Witte Hand' begint de periode Rosy. Het is alsof we met een volledig nieuwe strip kennismaken en met volledig nieuwe striphelden. Wat mij betreft is dit een alleenstaand album in de Baard en Kale reeks. Will tekent met een enorm elan, waar het feit dat hij omstreeks die tijd nauw met Franquin samenwerkt en onder andere dekors tekent voor het 'Masker der Stille', niet vreemd aan zal zijn. Rosy geeft Baard en Kale een fascinerende tegenstander, de raadselachtige Meneer Stomp, die wij gedurende een aantal avonturen regelmatig zullen tegenkomen. De Witte Hand is één grandioze achtervolging, waarbij Baard en Kale achtereenvolgens gebruik maken van een vliegtuig, een duikboot, een auto en een raket die geen moment aan vaart verliest. Een klassiek album dat in geen enkele stripverzameling mag ontbreken. Laat het u voor gezegd zijn.

Er volgt nu een lange reeks konfrontaties met Meneer Stomp en diens organisatie, die er meestal mee eindigen dat onze helden denken de gemaskerde bandiet te pakken te hebben, maar altijd is 't of een pop of een robot of een onbelangrijke plaatsvervanger.

WIE IS DAAR?
OOK DAT NOG!
ONDERTUSSEN...
HU GLOEIT OVER ZIJN HELE LICHAAM... EEN STEVIGE KOORTS. HIJ MOET EEN ONTSTELLENDE ANGSTDROOM HEBBEN... HU LIJDT VERSCHRIKKELIJK! MAAR IK MAG NOG NIET TUSSENBEIDE KOMEN
HELP! HELP! IK BOOD AL'S 'N RAT GEROLSTERD
DE AARDE SPLIJT ONDER ME OPEN!
TSAMPA... BAARD... HELP ME!

hallucinerende dromen in 'De Grote Strijd'

Will houdt jammer genoeg het peil van De Witte Hand niet altijd vol. Altijd was hij al een dekoratief tekenaar, zeer beïnvloed door cartoonisten uit de vijftiger jaren en de picassobehangstijl in zijn dekors. Met ingang van plm Villa long Cri verliezen zijn figuurtjes weer iets van hun menselijkheid. Misschien dat de invloed van Franquin weer aan het tanen is. In ieder geval worden zijn figuren weer wat, u raadt het, dekoratiever, een duur woord in dit geval voor stijver. Met wisselend sukses volgt een serie verhalen waarin Rosy langzaam een haast science fictionachtige sfeer begint in te voeren. Met Stomp wordt naar alle waarschijnlijkheid voorgoed afgerekend in een nieuw hoogtepunt in de serie: 'De Grote Strijd'. Dit is een verhaal dat zich afspeelt in een vreemde droomwereld en waarin Will's dekoratieve neigingen, ditmaal functioneel gebruikt, samen met Rosy's surrealistische scenario leiden tot een grandioos album. Ook een voor de verzameling!

Nog twee verhalen schrijft Rosy voor Will, met alweer een vrij surrealistisch onderwerp (Kale kan door een inspuiting met een vreemd goedje stuiteren en kaatsen als was hij van super rubber).

Op een vrij realistische manier behandeld. Will ontwikkelt zijn tekenstijl in deze verhalen tot een wat lossere, bijna rafelige lijn en werkt soms met veel sukses met zeer drastische kleureffekten. 'Kale kaatst terug' is voorlopig het laatste album in de samenwerking Rosy-Will. Vanaf 'de Spookschaduw' neemt Maurice Tillieux de honneurs waar. En weer vernieuwt de strip en de tekenaar zich. Tillieux is een gedegen, bijna dokumentaire schrijver. In de zich als een keiharde goed in elkaar gezette detective film ontrollende scenario's kent hij nauwelijks zijn meester. Wat wel vreemd is, is dat ieder spoortje humor plotseling uit de strip verdwenen is. Er wordt zelfs nauwelijks een kwink geslagen, toch altijd een van de sterkste kanten van Tillieux's Guus Slim scenario's. De ontwikkeling van de tekeningen houdt hiermee gelijke voet. Voornamelijk in de indeling van de pagina's en de kompositie van de individuele plaatjes. De standpunten wisselen zich af als in een goede spannende film. Niet meer de schematiek van de humoristische situatie, in de eerste nog herinnerend aan Dineur, maar dramatische kamera-instellingen die meer aan Hitchcock doen denken dan aan Laurel en Hardy. Plotseling is Baard en Kale een bloedserieuze strip geworden die eigenlijk bijna toevallig in karikatuurstijl wordt getekend. Het verhaal zou niets verliezen wanneer in plaats van Will, laten we zeggen Hermann of Mitacq of Edgar P. Jacobs 't zou tekenen. Of misschien zou 't er bij winnen. En dat is niet zo'n leuke gedachte! Het eigen karakter dat sprak uit een hoogtepunt als 'De Grote Strijd' zijn Baard en Kale nu kwijt. Maar laten we wel wezen, Tillieux is geen kleine jongen. Wat hij doet is bijna altijd welgedaan. En ongetwijfeld zal hij onze vrienden naar nieuwe toppen voeren. Voor hen geldt als voor geen andere strip om de plm. 10 jaar: Baard en Kale zijn dood, leve Baard en Kale!

De Avonturen van De Kalf

IK MOET BESLIST ZIEN, DAT IK WERK KRIJG. MAAR HOE EN WAAR ? WIE ZAL DAT VRAAGSTUK VOOR ME OPLOSSEN

HEMEL, ALS IK DIE KERELS ZIE ZWOEGEN, BREEKT HET KLAI ZWEET ME AL UIT !

IK GA NAAR MIJN SCHIP. IK VERTROUW U INTUSSCHEN DE

FRANK !... IEDEREN KLANT EN

AANSTONDS BEN IK TERUG, HEEFT HIJ GEZEGD ! IK WACHT AL DRIE UUR ! WAAR IS HIJ ?

HIJ DURFT NOGAL !... MIJ ZOO LANG LATEN WACHTEN ! 'T WORDT LAAT !

KOMT HIJ NOG OP KOMT HIJ NIET MEER ?

PRACHTIG ! DEZE IS HALF !

ZOO ZAL IK GEDULDIG WACHTEN !

ZZZZZ.... RRRR.... ZZZZ....

EN DIE ARME KEREL, DIE NOG AL- (...) OP ZIJN WACHT

KAPITEIN, WE KUNNEN VERTREK-KEN !

NU GA IK MIJN KOFFERS EENS EVEN INSPECTEEREN !

WAT DOET GIJ DAARIN ?

IK EISCH EEN SCHADEVREGOEDING EN IK MOET

Hier zijn vijfhonderd frank ! Het overige moet ge met den kapitein re-

HEIDAAR, KAPITEIN ! IK MOET TE- AND !

DAT IS NIET LASTIG ! DE KUST IS MAAR ZES UUR VANHIER... VOOR EEN

De Avonturen van De Kalf

DEN KWARTIER MESSEER EVEN, HIJ ZAL U ONDUI-

MOET IK U

WAT KENT GE

MIJN SPE-

WILT GE EVEN IN

ZOO !... IK ZAL UW KOMST AAN-MELDEN !

KALMPJES AAN ! WE HEBBEN

BRENG NU ONMID-DELLIJK HET ETEN VAN DEN BAAS AAN DEK..

HIJ LAAT DE BOE-REN MAAR DOR-SCHEN !

De Avonturen van De Kale door

DIT IS DE HUT VAN DEN BAAS !.... ZIET !

JANDEKSELS !

EEN BERGHOK !... HIERIN ZITTEN ?

HEIDAAR, IK HOUD NIET VAN ZULKE GRAPPEN !

Hebt ge dat gezien ? Afgekloven kippenbotjes voor mijn diner !

HALLO, KOK ! GE MOET ONMIDDELLIJK BOVEN KOMEN !

'K MOCHT LIJDEN, DAT HIJ AAN DE

MET HEM GEHAD !

PIET HEIN... PIET HEIN... PIET HEIN ZIJN NAAM IS KLEIN... ZIJN DA...DA...DADEN BENNEN

SMIJT DIEN DRONKAARD IN DEN BAK, JONGENS ! ! !

LEVE DE KAPITEIN EN DE WIJN ! HI ! HI ! HI !

'T IS HIER NIET ERG GERIEFLIJK, MAAR DAT KAN ME NIET SCHELEN !

De Avonturen van DE KALE

DOOR

DINEUR, FERNAND.

MUITERIJ !... DAT GRAPJE KOST U MINSTENS VIJF JAAR, MANNEKE !

VIJF JAAR !... MINSTENS ! EN DAT HEB IK AAN DIEN VERWENSCHTEN AMERIKAAN O. K. LETT TE DANKEN !

KIJK ! DAT IS OPEN !

VAN HIER KOM IK IN DE GANG ! HOERA ! DE WEG DER VRIJHEID LIGT VOOR MIJ OPEN !

IK ZOU IN EEN SLOEP KUNNEN VLUCHTEN !

JA... MAAR DE OFFICIER VAN WACHT !

HA, DAAR VIND IK EEN BONDGENOOT !

ALS IK NU MAAR GOED MIK !

OEI !

MIJN BESTE GROETEN AAN MENEER O. K. LETT !... TOT ZIENS !

EN NU IS HET DE BEURT VAN DEN STUURMAN ! OPGELET NU !

MIJN LEVENDIGE VERONTSCHULDIGING, BESTE VRIEND !

HA, DAT IS MIJN SCHUIT !

EINDELIJK BEN IK ZE VOOR GOED KWIJT !

De Avonturen van DE KALE

DIRCKX, FERRARIS

DAT BELOOFT EEN STORM TE WORDEN ! ! !

OVER !

IK VOEL ME NIKS OP MIJN GEMAK !

HELP !

JA ! JA ! NA REGEN KOMT ZONNESCHIJN !... DAAR ZIE IK EEN EILAND !

EERST MIJN BOOT STEVIG VASTMEEREN !

NIETS DAN KALE ROTSEN ! EEN VERLATEN EILAND !

WA...WAT ?... IS DAAR

?

LIEVE HEMEL ! ! ! HIJ WIL ME ZEKER VOOR ONTBIJT GEBRUIKEN !

ZEG 'NS, WAT WAS ER MET U GAANDE ?

DE BAARD, KAPITEIN VAN DE « ZEEMEEUW ». MIJN SCHIP HEEFT SCHIPBREUK GELEDEN OP DEZE ROTSEN. IK BEN DE EENIGE OVERLEVEN-

De Avonturen van DE KALE

door

DANEUR FERNAND.

DIT EILAND LIGT BUITEN DE GE-
N TIJDJE MOL-
TEN BLIJVEN !

ER IS HIER HEELEMAAL GEEN PLAN-
VAN HET WATER TUS-
SCHEN DE ROT-
SEN !..

EEN HEERLIJKHEDEN
ALLEMAAL !

JE. IK TREK HET AAN. DAT STAAT
MINDER GEK !

WAT DUNKT U ? . ZIE IK ER ZOO NIET
WAT BESCHAAF-

DAT IS MIJN VOORRAAD GEDROOGDE
VISCH !

WAT EEN PRACH-
TIG WEER-
TJE !

WE HEBBEN 'N
VAARTUIG VAN
TWINTIG
KNOOPEN !

LAND ! LAND !
WE ZIJN GE-

De Avonturen van DE KALE

door

Duncan, Fernand.

GEEFT U OVER !... ONMIDDELLIJK ! ! !

HA ! DE SCHRIK DER ANTILLEN ! WE HEBBEN VANDAAG GELUK, MANNEN !

O, WAT EEN TA-ENHAART!

ZE HEBBEN

HET WEMELT HIER VAN DE BAARDEN !

DE VOORNAAMSTE HEBBEN WE NOG ! DE BERUCHTE SCHRIK DER ANTILLEN !

DE SCHRIK DER ANTILLEN ZIT VAST !

EEN GEVAARLIJK BANDIET !

Hij wordt opgehangen !

ZOO, ZOO ! DE SCHRIK DER ANTILLEN ! DE HANDLANGER VAN GENERAAL BALO, DEN AANVOERDER DER OPSTANDELINGEN !

DE KALE ! DE KALE ! DE KALE VAN ANTWERPEN !

VERMETELE BANDIET ! GE ZIJT UIT HET BAGNO ONTSNAPT. MAAR MORGENVROEG WORDT GIJ OPGEHANGEN ! ! !

GE HOEFT NIET ZOOLANG DE MAAT TE NEMEN. HET IS MAAR VOOR EEN DAG !...

DUS DE SCHRIK DER ANTILLEN IS BANG GEWORDEN !

OPGEHANGEN. DEZEN KEER BEN IK VERLOREN !

MAAR TOCH VRAAG IK ME AF, WAT ER VAN KAPITEIN DE BAARD GEWORDEN IS... ZOU HIJ WERKELIJK DOOD ZIJN ?

?

De Avonturen van DE KALE door Dineur, Fernand.

EEN BRIEF VOOR DE SCHRIK DER ANTILLEN ! WAT BETEEKENT DAT ?

SCHRIK DER ANTILLEN ! GEVAAR ! WANNEER UW DE NACHT, DIE VAAK GEBRUIKT WORDT OM EN INBREKEN" NIE DE NACHTRONDE UW VRIEND

HIER IS UW AVONDETEN !

JANDEKSELS ! ER ZIT ZOOWAAR EEN SLEUTEL IN DE KRUIK !

DE NACHTRONDE IS VOORBIJ !... NU IS HET MIJN BEURT !

MIJN HART HAMERT ZOO !

WAAR GAAT DEZE WEG NAARTOE ?

?

?

?

?

De Avonturen van DE KALE

door

DINEUR. FERNAND.

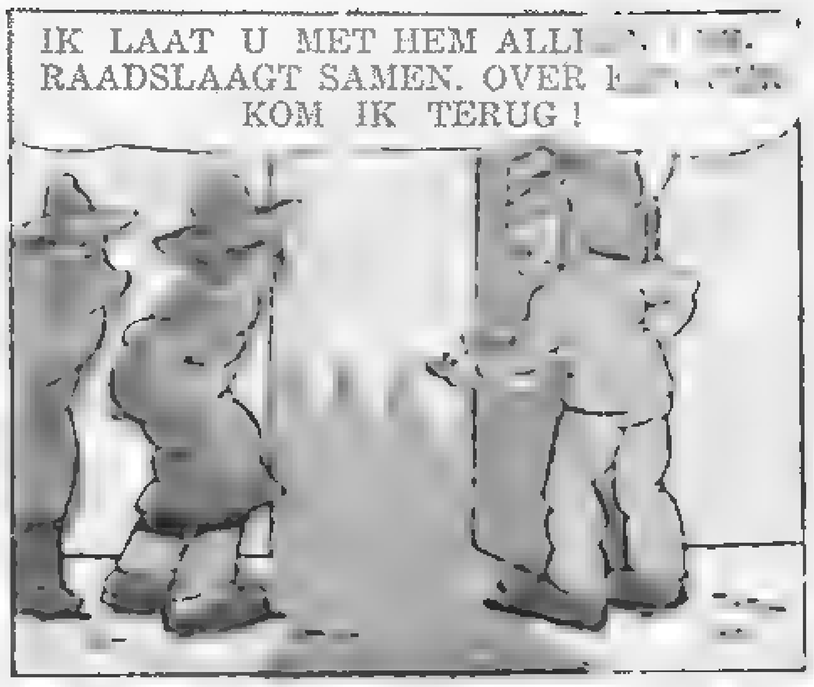

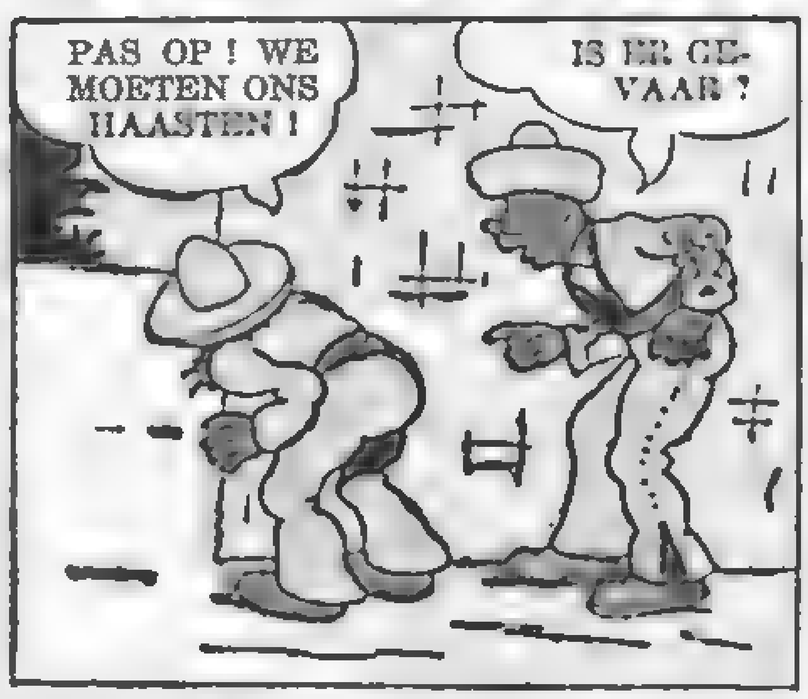

De Avonturen van DE KALE

door

Dumeur, Fernand.

WE ZOUDEN EEN SNEL VERVOERMIDDEL MOETEN ZIEN TE KRIJGEN OM HIER ZOO GAUW MOGELIJK UIT DE BUURT TE KOMEN !
JA MAAR DAN TOCH GEEN PAARD !

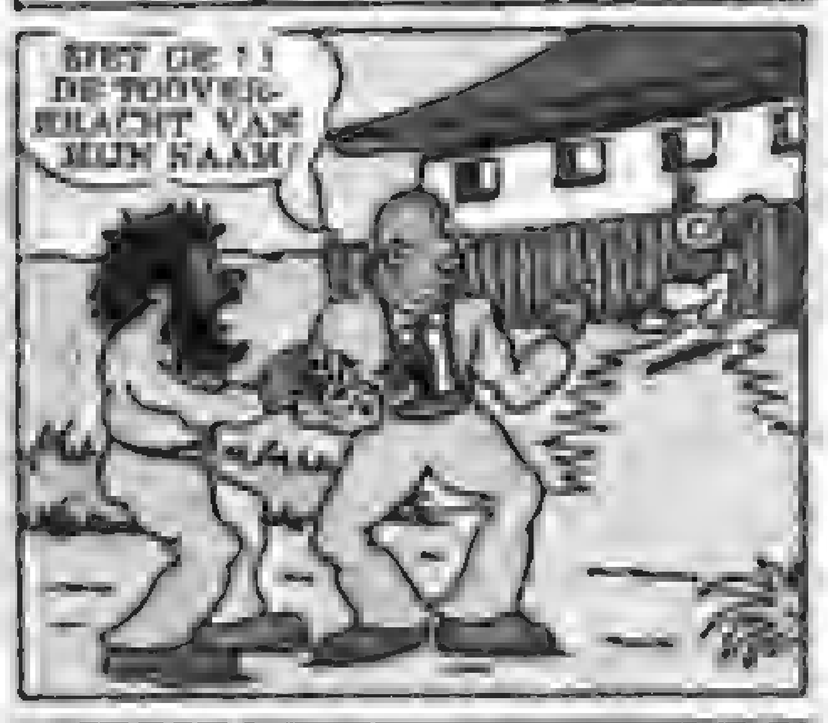

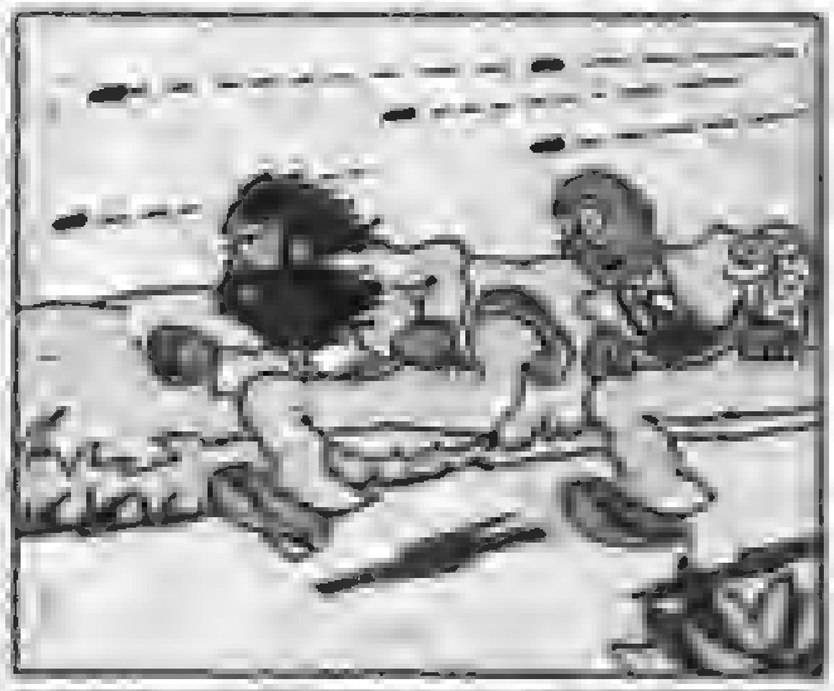

De Avonturen van de Kale

door

Dirceu Fernando.

DE RUITER, DIE BAAK IN VOLLEN
GRAF KOMT AANGEREDEN IS NIE-
MAND ANDERS DAN DE SCHRIK DER
ANTILLEN, WIENS PAARD
WE GISTEREN MEEGE-
NOMEN HEBBEN !

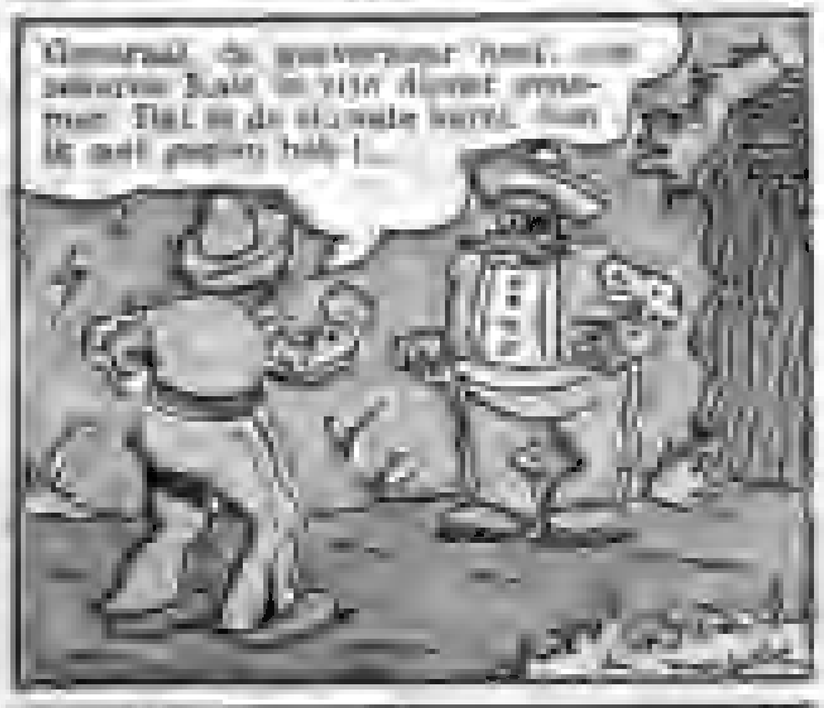

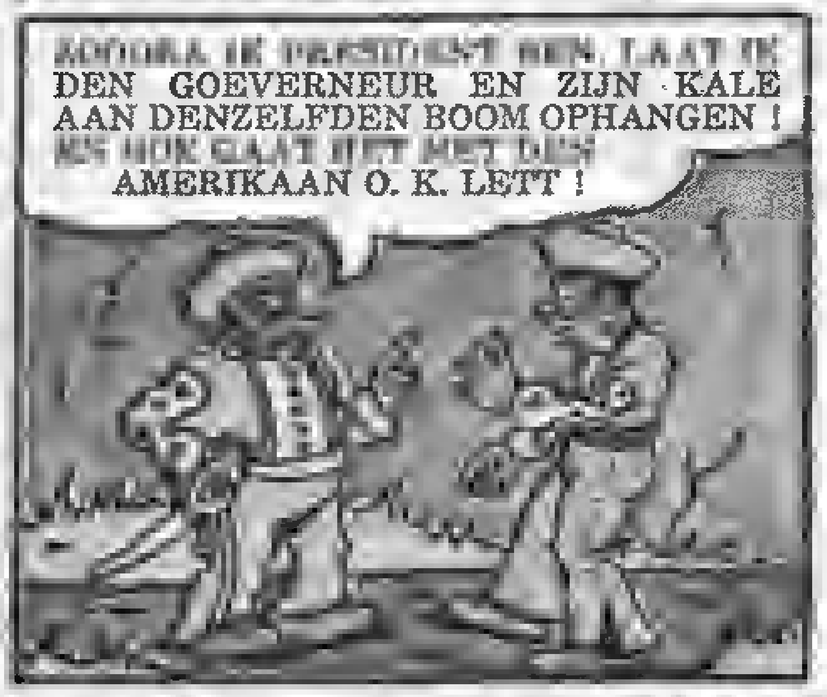

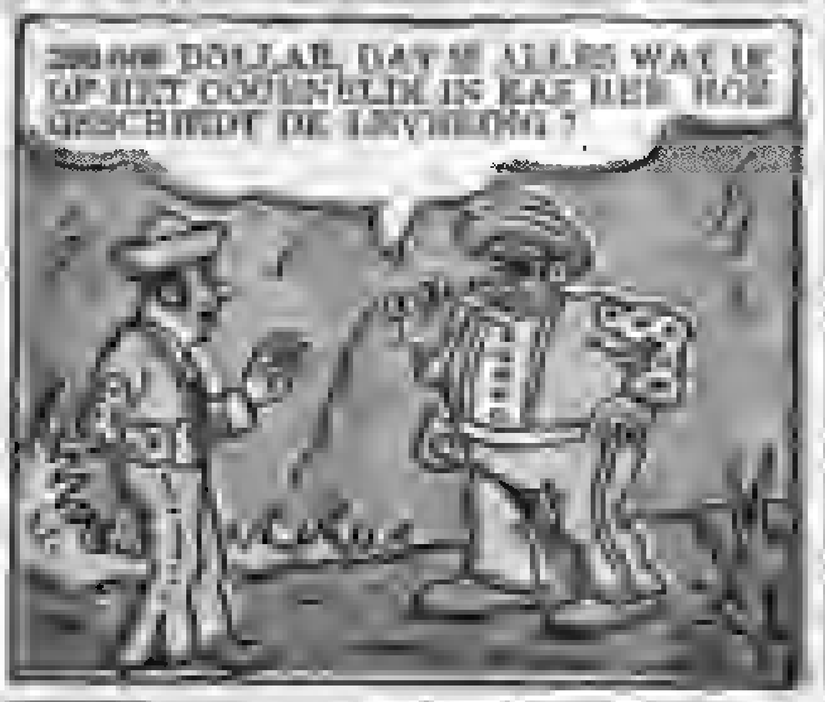

De Avonturen van DE KALE

DINEUR. FERNAND.

WAARHEEN KUNNEN WE VLUCHTEN ?

HEBBEN WE NIET EEN ALLEEN-STAANDE AFSPRAAK MET O. K. LETT ?

WE KUNNEN ONS IN ZIJN KRUIN VERBERGEN !

Hier kunnen we beraadslagen !

WE HEBBEN DE TWEEHONDERD DUIZEND DOLLAR VAN GEBRUIKT-WAGEN-KALO... WIJ GAAN NIET NAAR DE AFSPRAAK MET O. K. LETT !

WE VERTREKKEN NAAR HET BUITENLAND MET HET GELD ! BEGREPEN ? ! !

DE SHERIFF OOK AANWEZIG VERMAAKT ZICH LEKKER !

IK HEB HEM UITGENODIGD !

IK HA 'NS PROBEREN OP DE VAN DOVEN VOOR DE KRUIN DE KUST KAN ZIEN !

WEES VOOR-ZICHTIG KALO !

IK WIST NIET, DAT IK ZOO'N THL

!

DAT BEEST LIJKT WEL UITGEHONGERD !

VOORZICHTIG !... HET WORDT HIER ONGEZOND !

De Avonturen van DE KALE door Dineur Fernand

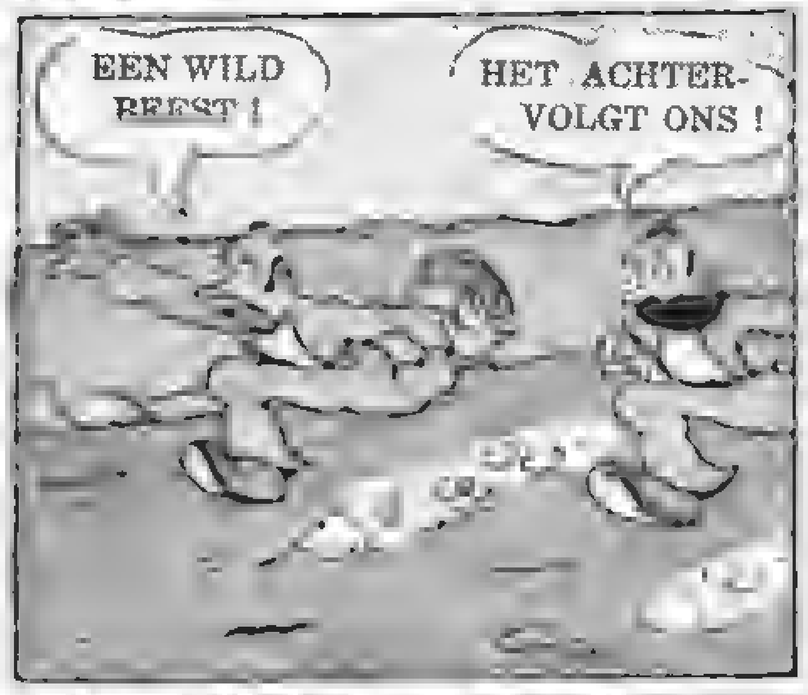

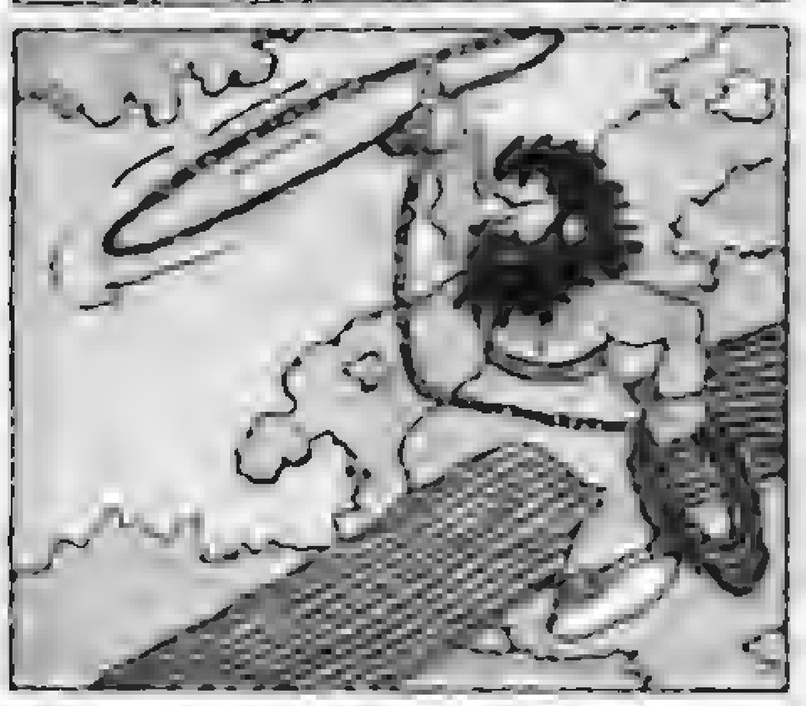

De Avonturen van DE KALE

door

DANEUR, FERNAND.

HEMEL ! HIJ RENT NAAR DE STAD !

WIE ?

VLUCHT VLUCHT ! ER IS GEVAAR !

DAAR KOMEN ZE !

O WEE !

EXCELLENTIE, DE DE SCHRIK DER ANTILLEN NADERT DE STAD MET 500.000 OPSTANDELINGEN !

DANG ! DANG ! DANG !

HET SCHIJNT KALMER TE WORDEN !

IK KEER TERUG PLAATS !

NU MOET IK DE BAARD TERUGVINDEN VOORZICHTIG WANT HET IS HIER GEVAARLIJK !

IK MOET ME VOORAL GEEN TWEEDEN KEER LATEN GEVANGEN NEMEN !

DE INWONERS SCHIJNEN VEL ALLEMAAL GEVLUCHT TE ZIJN !

ER IS WERKELIJK GEEN LEVENDE ZIEL ! IK VOEL MIJ AL MEER OP MIJN GEMAK !

De Avonturen van DE HALE

door

Ingeur. Fernand.

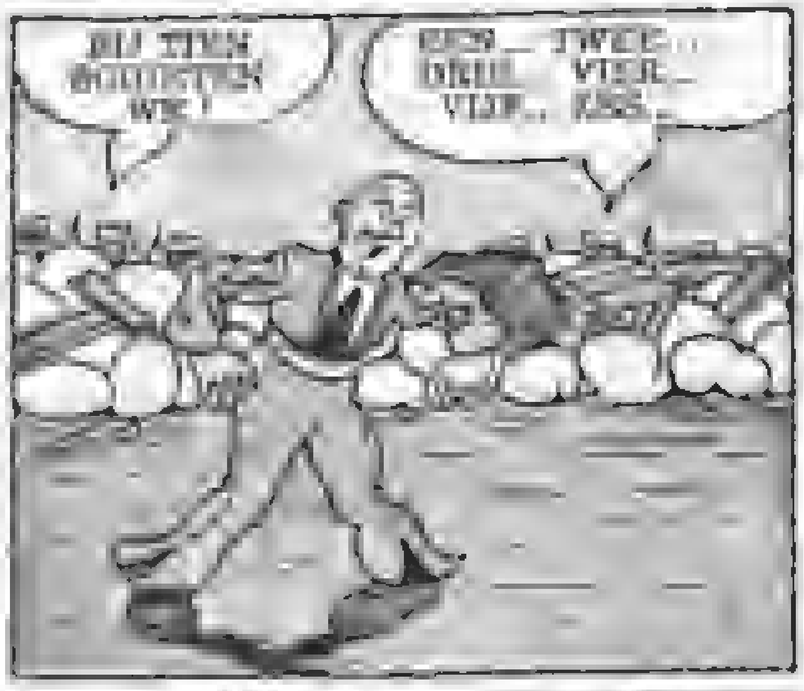

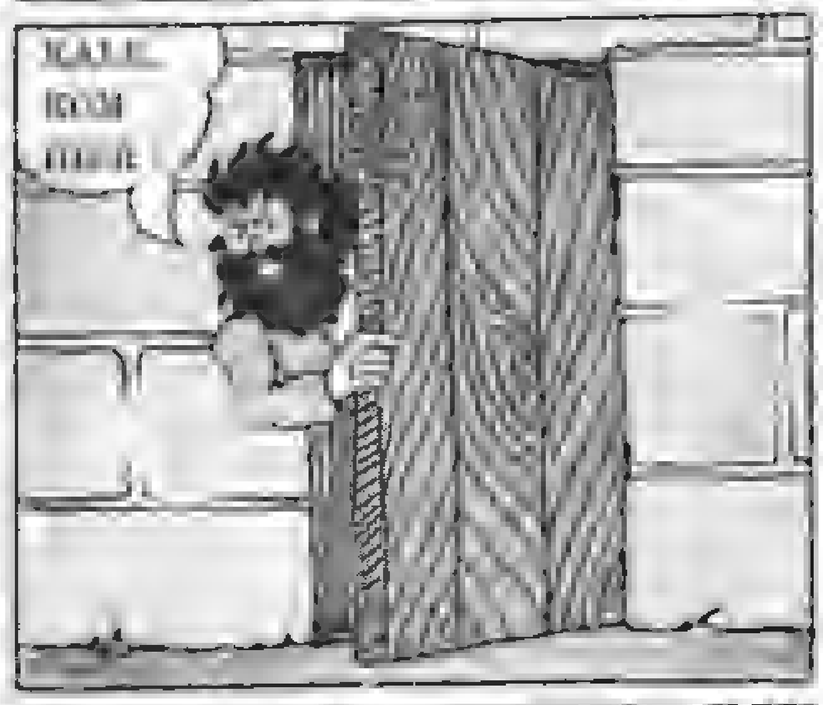

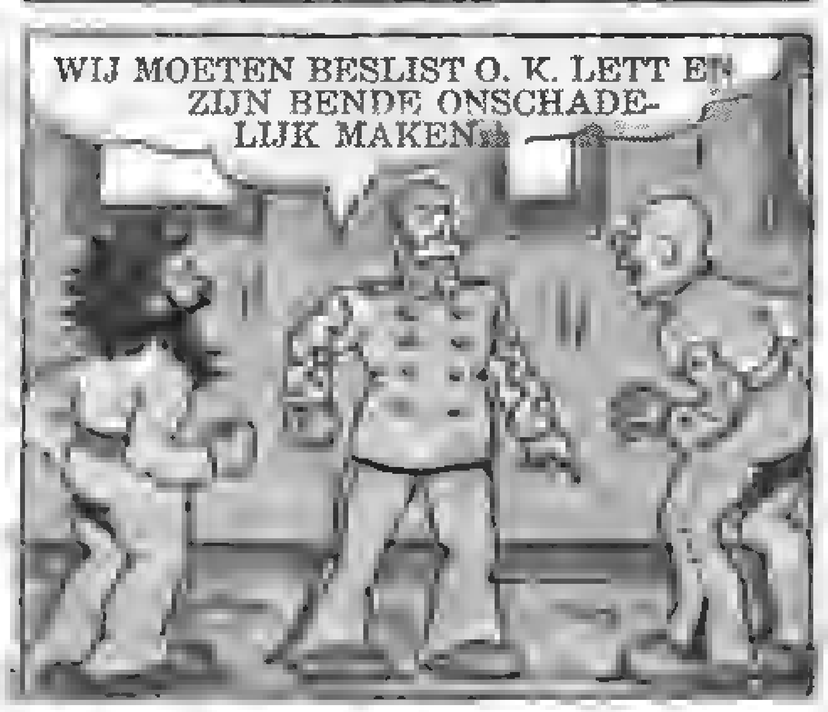

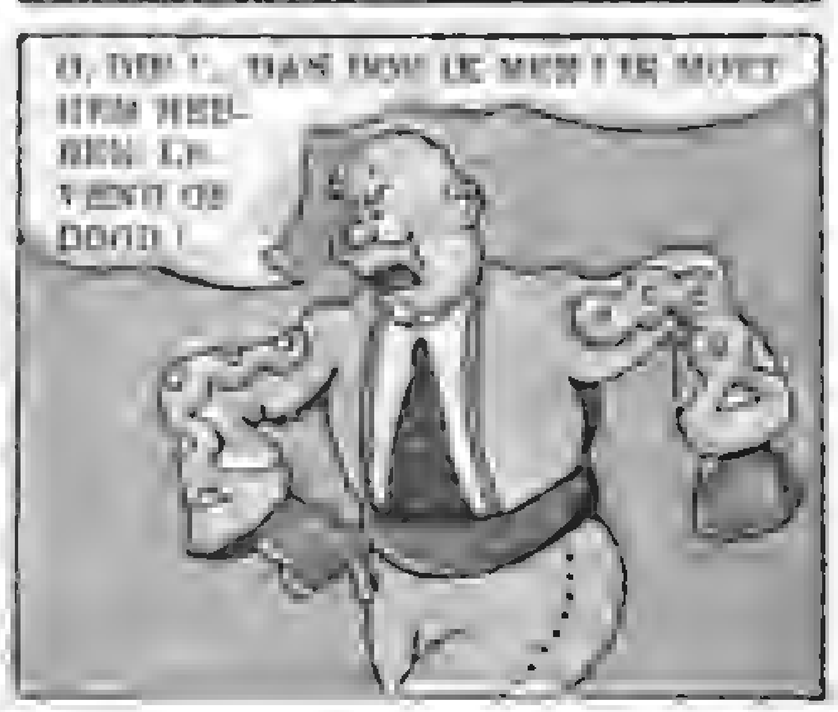

De Avonturen van DE KALE

door

Duncan, Fernand.

MET UWER PRUIK IN EEN BEETJE VUUR EN, O, E LEET U VOOR DEN SCHIJN DER ANTILLEN HOUDEN !

Mag ik even weer naar «Zeehelden» gaan ?

LAAT DE WAPENS EN DE MUNITIE AFLADEN. DAARNA KOM IK MET DE TROEPEN !

HEDDAAR VERDWIJN HIER HEEN !

DE GENERAAL VOLGT MET DE DOLLAIR ! LATEN WIJ DE KIJKEWAAR ONTLADEN !

GE ZIET WEL, DE GENERAAL HEEFT NIET TE KLAGEN !

DAAR KOMEN EEN PAAR VAN MIJN MANNEN ! ZE WILLEN DEN VERMAARDEN SCHRIJVER DER ANTILLEN VAN NABIJ ZIEN !

!

WAT ?

!

!

AI !!

ZIET GE DAT DAARGINDS, BAAS ?

HOE HEBT GE HEM DAT NU

Eigenlijk heeft hij het mij gele-

IK HEB MANNEN NAAR HET STRAND GESTUURD !

DAN GA 'K 'M GAUW KIJKEN !

TE LAAT !

DAT IS JAMMER !

De Avonturen van DE KALE

door

DANEUR, FERNAND.

MAAKT U MAAR GEEN ZORGEN, BESTE VRIENDEN ! O. K. LETT IS MOETEN VLUCHTEN ZONDER DE MUNITIE TE KUNNEN MEENEMEN !

BOVENDIEN HEEFT GENERAAL BALO [illegible] GEGEVEN ! HIJ ZAL [illegible] DE STRAF NIET ONTLOOP[illegible]

...met zijn handlanger, de Schrik der Antillen, zal hij zich levenslang met het genot van water en brood moeten tevreden stellen.

Ik heb ook aan u gedacht. De president heeft mij opdracht gegeven, u 20 000 dollar ter hand te stellen en u dan naar huis te laten gaan !

AANGEZIEN ER GEEN GEREGELDE SCHEEPVAARTLIJN VAN HIER NAAR ANTWERPEN IS, GEEFT DE REGEERING U EEN VLIEGTUIG TEN GESCHENKE !

GE KUNT VAN HIER RECHTSTREEKS NAAR HAITI VLIEGEN. DAAR VINDT GE DAN WEL EEN BOOT VOOR EUROPA !

Nu hebben we geld. Kom, we gaan naar ons vlieg-[illegible]

zichtig, Baardje ! Ik zou niet graag mijn nek breken !

Een uitdragerswinkel ! Hier kunnen we ons met smaak kleeden !

DAT VLIEGVELD LIGT NOGAL VER AF ! ! !...

IK BEN BENIEUWD OM DAT VLIEGTUIG [illegible]

HET IS BUITENGEWOON STEVIG EN [illegible] !

WABLIEFT ? ! MAAR DAT DING VALT UIT MEKAAR !

ZEG, OUWE JONGEN, IS DIT SOMS HET MEUBEL WAARMEE COLUMBUS AMERIKA ONTDEKT HEEFT?

HALLO ! ! ! VOOR MENEER DE KALE !

WAT WIL HIJ ?

HIJ WIL ZEKER MEE MET ONS HYPERMODERN VLIEGTUIG ? !

DE BANDIET !

WIE ? ?

De Avonturen van DE KALE

door

DINEUR. FERNAND.

Ik ben verantwoordelijk voor de schade, die mijn paard bij mijn rijtoertje door de stad heeft aangericht !

DOEI-DAG !

MAAR DAT IS GEKKENWERK !

WAT IS HIER AAN DE HAND ?

Ik moet meneer de Kale gevangen nemen, in geval hij mocht weigeren, aan deze rechterlijke uitspraak gevolg te geven. Mijn manschappen staan klaar !

Verontschuldig me, meneer. Mag ik eerst even het vliegtuig in oogenschouw nemen ?

NATUURLIJK, NATUURLIJK !... HET SPIJT ME VOOR U, DAT HET DING NIET VLIEGEN KAN !

DENKT GE ME? DIE KAST TE KUNNEN OPSTIJGEN ?

TERWIJL IK DE VERSCHILLEN!!! TOESTELLEN PROBEER, KUNNEN WE MISSCHIEN EEN MIDDEL VERZINNEN OM HIER WEG TE KOMEN !...

DE SCHROEF DRAAIT !

TE WAPEN

DAT OUD IJZER MAAR GRUIS VALT !

HOE WILT GE DEN MET DAT DING ? ? ?

DAT WEET IK ZELF NIET !

De Avonturen van DE KALE

DINEUR, FERNAND.

NU VLIEGEN WE AL URENLANG OVER ZEE ! ALLEMAAL WATER !

LAND ! WE MOETEN LANDEN !

HOE SPEELT GE DAT KLAAR ?

BOO !

voor een begin-

DAT HAD LEELIJKER KUNNEN AFLOOPEN !

IK BEN BLIJ DAT GE HET ZELF BEKENT !

U MOETEN WE NOG BIJEN OM NAASTBIJGELEGEN STAD TE BEREIKEN !

EEN GEMAAKTE-LUIDE WEG IS DIT NIET !

DAT KOMT MIJ VOOR AAP OVERAPT !

HOOR EENS, IK HOU NIET VAN DIE GRAPPENMAKERIJ !

WAT EEN DOMME STREEK !

De Avonturen van DE KALE

DINEUR FERNANDO

WAT EEN WED LOOP

IK KAN NIET MEER !

IS DAT SOMS OOK WEER EEN GEVAARLIJK BEEST ?

NAAR !

VERSCHRIKKELIJK ! EEN REUZENBOA !

JIJ ARME BEESTJE !

ZOO'N MONSTER IS IN STAAT OM EEN OS TE VERSLINDEN !

ZULKE GEVAARLIJKE BEESTEN MOESTEN ZE NIET VRIJ LATEN ROND-KUIEREN !

DAT IS ONVERANTWOORDELIJK !

DIE RIVIER STROOMT NAAR ZEE !... DEZE BOOMSTAM BRENGT ONS DUS NAAR DE KUST !

IK DENK WEL, DAT ER AAN DE RIVIERMONDING EEN STAD ZAL LIGGEN !

HELP ! HELP ! IK HOUD HET NIET VOL !

AI (... AI ! BOOSE MIEREN !

ER ZAT EEN HEELE MIERENKOLONIE IN DIEN BOOMSTAM... VOLDOENDE OM ONS GEBEENTE KAAL TE PEU-ZELEN !

BESTE BAARD, WE MOGEN IN GEEN GEVAL DEN NACHT IN DIT WOUD DOOR-BRENGEN !

DAN OP WEG !

DICHT, 'N GOED TEEKEN !

KUR ! KUR !

DAT IS FRAAITJE !

De Avonturen van DE KALE

DOOR

DINEUR, FERNAND.

EEN STAD ! DIE KEN IK ! HET IS PORT-AU-PRINCE, DE HOOFDSTAD VAN HAITI !

WE GAAN EERST NAAR DE HAVEN !... DAAR HEB IK VRIENDEN !

DAAR IS DE HERBERG VAN BROMMER, EEN VAN MIJN OUD-MATROZEN ! KOM MAAR MEE !

HET IS NOGAL 'N GEMENGD GEZELSCHAP !

MAAR HET IS HIER VEILIG, HOOR !

IK WENSCH EEN AFZONDERLIJKE KAMER !

TWINTIG DOLLAR MET DE WHUSKY !...

IN ORDE ! KAN IK DEN BAAS EVEN SPREKEN ?

HIER BEN IK, HEEREN !

DIE OUWE BROMMER !

WAT ? KAPITEIN DE BAARD ? ! LEVEND ? ! ! DAT IS NIET MOGELIJK !

JA ZEKER BEN IK HET !

WAT EEN VERRASSING ! 'T IS OF IK DROOM !

WAT EEN AVONTUREN ! EN IK ZIE, DAT MIJN KEUKEN IN UW SMAAK VALT !

DAT GELOOF IK ! ! !

IK HEB DE TWEE MOOISTE KAMERS VOOR U LATEN KLAAR MAKEN ! 'T IS ER NIET WEELDERIG, MAAR GERIEFLIJK !

OPSTAAN, KALE ! HET IS AL MIDDAG HIER ZIJN UW NIEUWE KLEEREN ! IK GA NAAR DE HAVEN !

EN NU OP ZOEK NAAR MIJN VRIEND DEN BAARD !

DAT IS STERK ! DE KEUKENPIET VAN O. K. LETT !

De Avonturen van DE KALE

DOOR

DINEUR, FERNAND.

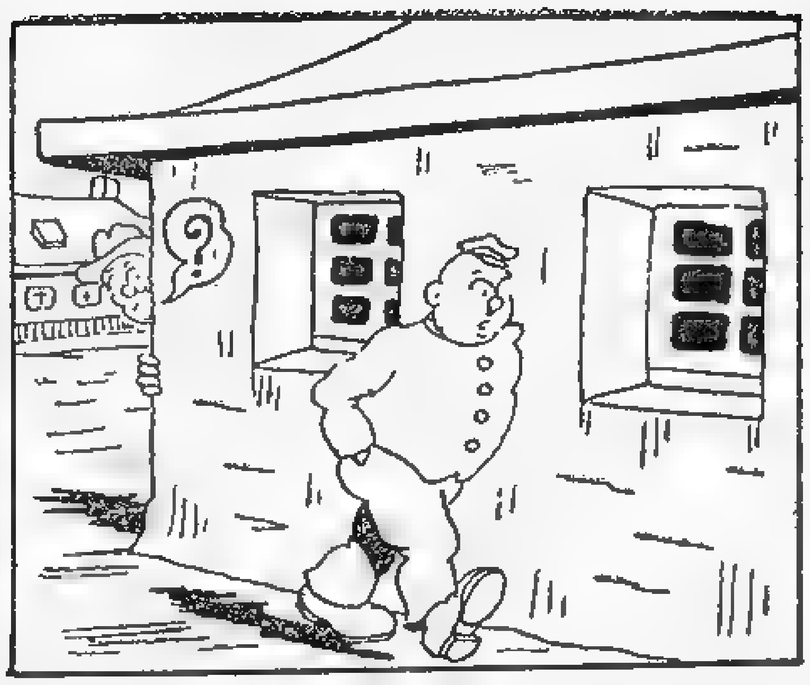

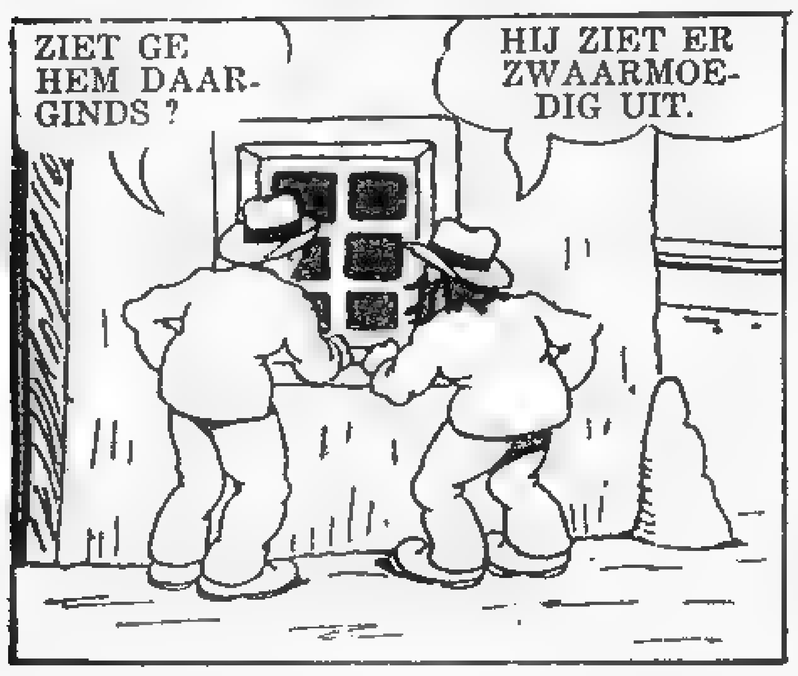

De Avonturen van DE KALE

DOOR

DINEUR, FERNAND.

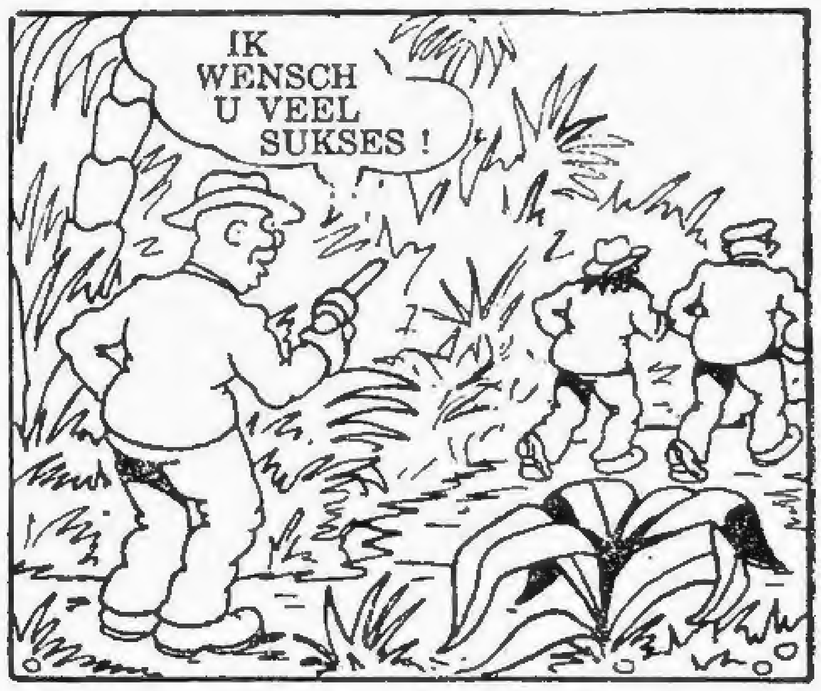

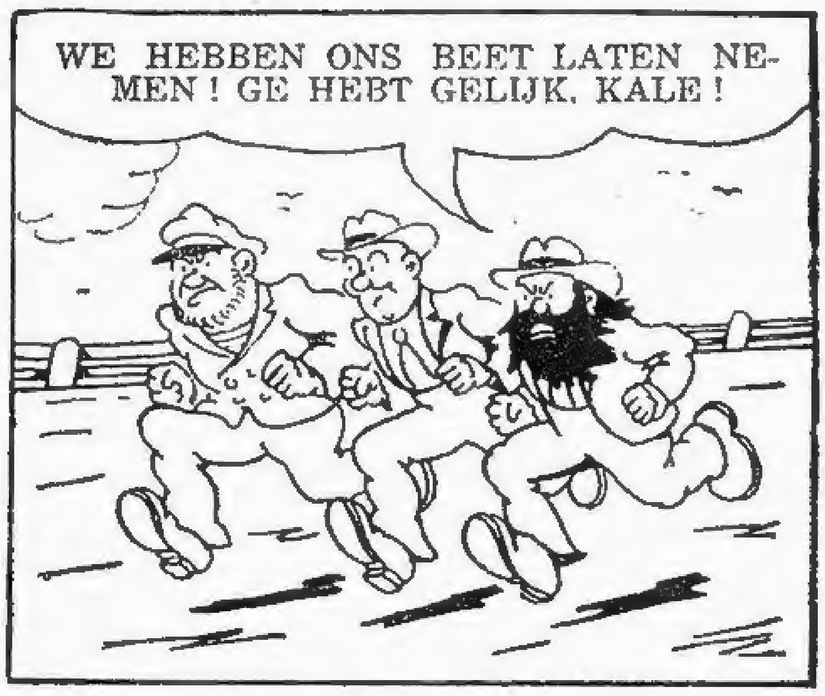

De Avonturen van DE KALE

DOOR

DINEUR, FERNAND.

LUISTERT WAT HIJ SCHRIJFT : « DEN VOLGENDEN KEER MOET DE KALE ER AAN GELOOVEN ! »

NEE MAAR...

DAT BEWIJST, DAT HIJ HIER IS !... WE MOETEN DUS OP ONZE HOEDE ZIJN !...

IK BEGRIJP NIET, HOE O. K. LETT ZOO GAUW KON WETEN. DAT IK HIER BEN !

GISTERENAVOND ZIJN WE DOOR DE GELAGZAAL GEKOMEN, TERWIJL DEZE VOL KLANTEN ZAT !

AL VIER UUR IN DEN MORGEN EN IK KAN GEEN OOG DICHT DOEN !

WAT IS DAT ?... DAAR GAAT IEMAND DE TRAP AF !

ZOO, ZOO ! DAT IS DE KNECHT VAN BROMMER !

WAAR GAAT DIE HEEN ? IK VERTROUW DAT NIET !

HIJ VOLGT MAAR STEEDS DE HAVENKAAI !

HIER BEN IK, OUWE JONGEN !

HET HEEFT LANG GENOEG GEDUURD !

WEES NU MAAR VOORZICHTIG !... IK BEN BLIJ, DAT IK BIJ U MAG BLIJVEN !... DE GROND WERD GINDER TE WARM VOOR MIJ !

HIJ IS DUS VAN PLAN OM NIET MEER TERUG TE KOMEN !

MIDDEN TUSSCHEN DE EILANDJES !

HET SCHIP VAN O. K. LETT !... DAT IS NU NOG EENS WAT !

De Avonturen van DE KALE

DOOR

DINEUR, FERNAND.

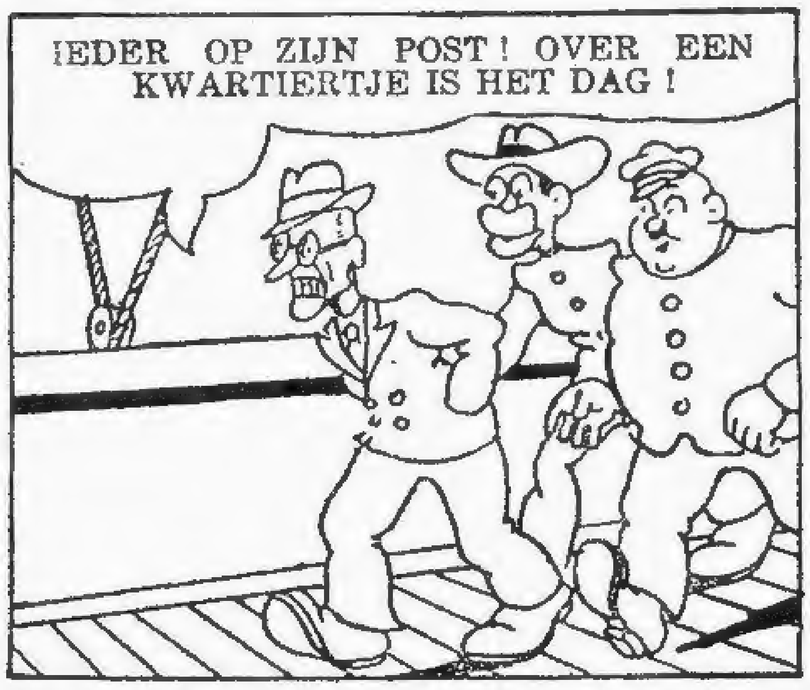

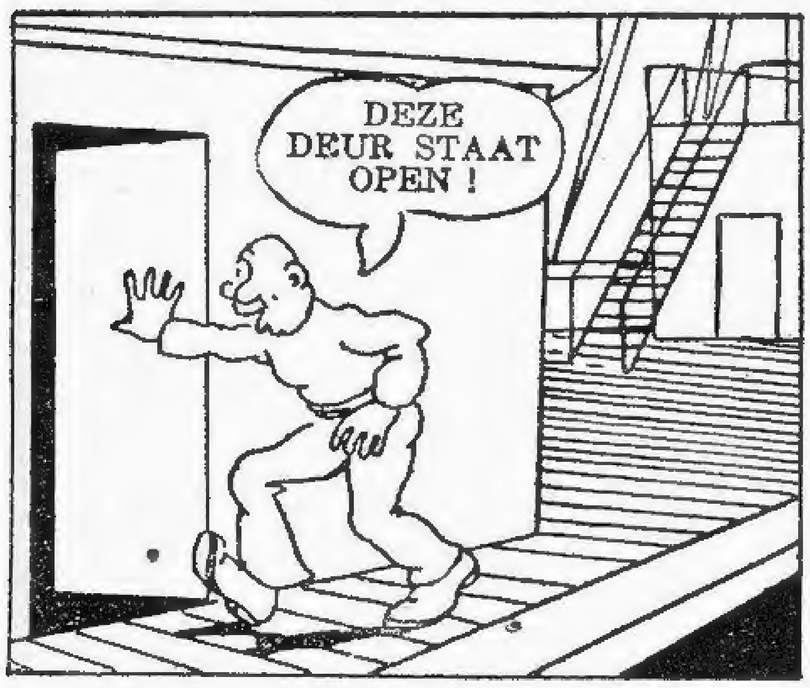

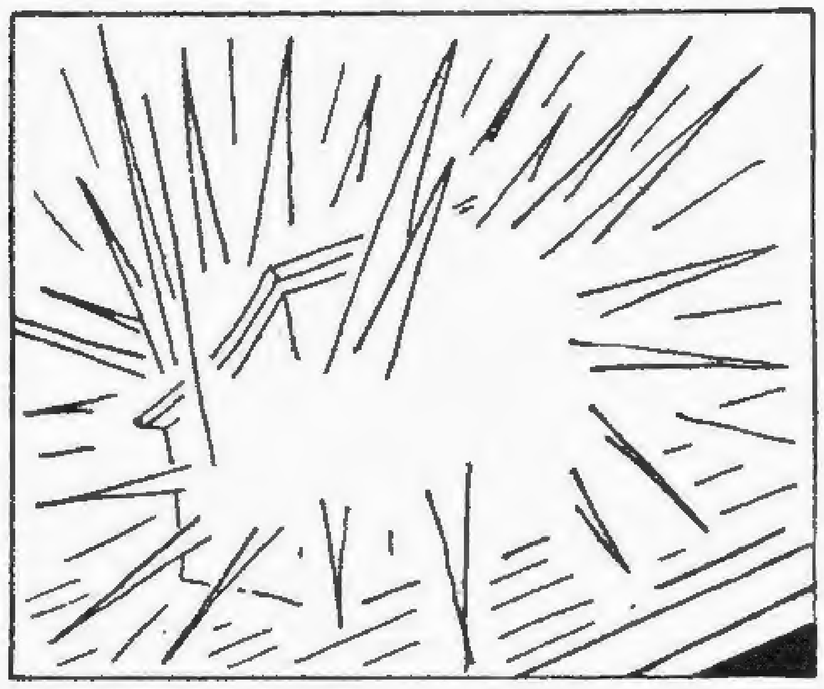

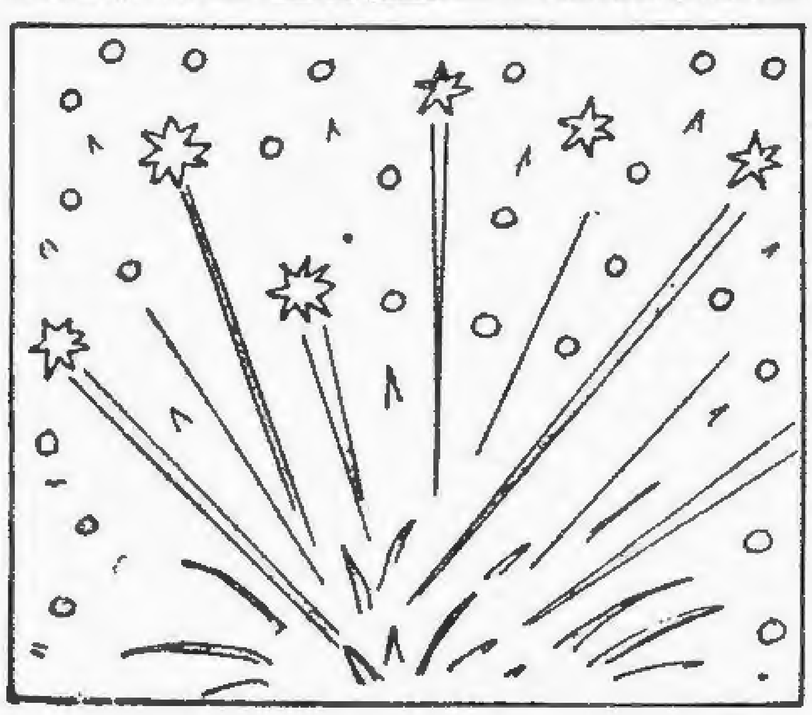

De Avonturen van DE KALE

DOOR

DINEUR, FERNAND.

MET GEVAAR VOOR UW EIGEN LEVEN HEBT GE EEN SMOKKELSCHIP AAN DE AUTORITEITEN OVERGELEVERD. IK DANK U IN NAAM VAN DE REGEERING !